

NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 3 DIN BROJ 31

IZ ODLUŽENNO POVJERENJE

V. D. OVERHOLSER

IZGUBLJENO POVJERENJE

»Laso« Nova serija 1974.

Urednik: Ladislav Grakalić

Prevela: Jasna Manolić

»Laso« — Izdavač: OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — V. d. glavnog i odgovornog urednika. Borivoj Jurković
— Tisak: OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1973.
Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2939/2 — 1973 od 26. XI 1973.

I

Rex Colton dojahao je do ruba stijene. Ugledavši ispod sebe grupu od desetak jahača, odmah je zauzdao konja. Na čelu je jahao Georg Palmer, najmoćniji rančer doline. Slijedio ga je Herman Cays, njegov predvodnik.

Colton se povukao da ga ne bi vidjeli. Sada je znao što mora učiniti.

Izvukao je kolt i čekao u tjesnacu između dva pješčana humka. Pojavio se Georg Palmer, iza njega Cays.

— Danas nećete dalje jahati — rekao je.

Zauzdali su konje. Cays je dao znak čovjeku iza sebe. I Palmer i Cays su šutjeli. Rančerove modre oči ledeno su gledale preda se, a usne su mu se stisle. Htio je progovoriti, ali riječi su mu zapele u grlu.

Bude li netko pravio neprilike bit će to Cays. Colton nije bio čovjek koji bi mrzio druge ljude, ali Cays ih je nemilosrdno mrzio.

Za to je postojalo više razloga. Obojica su voljela Silviju, rančеровu kćerku, a Colton je zadobio njenu naklonost. Drugi, važniji razlog bio je da je Colton radio s Caysom i vidio ga u okolnostima koje su Palmeru ostale skrivene. Znao je da je Cays podmukao i nepošten revolveraš. Čak da je i otišao Palmeru i sve mu ispričao, starac mu ne bi vjerovao. Znao je da su oba muškarca udvarala Silviji i smatrao bi to ljubomorom.

— Rex, znaš li što činiš, — poviče Palmer.

— Znam. Namjeravate objesiti Cliforda MacCoya. Ali, ni danas nemate

boljih dokaza nego posljednji put kad je bilo ukradeno stado konja.

— Ima dovoljno dokaza. Otkako se ovdje nalazi MacCoy, dolina je postala rajem kradljivaca konja. MacCoy sjedi ovdje gore, odakle može promatrati čitavu dolinu. Signalna vatra bila je udaljena svega milju od njegove drvenjare. Ako je nije on zapalio, tko je, do đavola, to učinio?

— Ne znam, Georg — priznao je. — Čuo sam o tome tek kad sam došao u dućan. Jess mi je ispričao. Došao sam gore i našao mjesto gdje je gorjela vatra. Na tlu su ležali čikovi. Znate i sami da Cliford puši lulu.

— To nije nikakav dokaz — progundao Cays.

— Kakav dokaz! Govori manje nego ništa! — ljutito reče Palmer.

Colton odgurnu šešir s čela: — Georg, vi nikad niste bili oštećeni. Zašto tu stvar ne prepustite šerifu?

— Zato što taj prokleti šerif i ne zna da smo mi ovdje. Drugo, i mene će jednom pogoditi. Ne znam tko su banditi. Ali oni točno znaju kuda mogu odvesti ukradene konje. Jednog će dana okrasti i mene. Ali ja ću ih spriječiti u tome. Imam nekoliko dobrih konja koje neću izgubiti.

— Neće ih ni dotaći. Banditi su lukavi. Dolina im je suviše važna da bi vas izazvali protiv sebe — rekao je Colton.

— Kao da je dobro obaviješten o njihovim planovima — upao je Cays.

— Pazi što govoriš, Hermane! — upozori ga Colton.

— Umijem zbrojiti dva i dva — odgovori Cays. — Čudno je da si ti jedini čovjek u dolini koji se zauzimaš za MacCoya. Isto je tako čudno što imaš dovoljno novaca da se osamostališ. Kauboj ne može toliko uštedjeti.

Palmer je očekivao da će se Colton braniti. Ali on je umjesto toga rekao:

— Hermane, vidio sam da si u pokeru izgubio gomilu novaca. I to je čudno, zar ne?

— Zar hoćeš reći da sam u dosluhu s kradljivcima konja? — poviče Cays.

— Ne mogu to tvrditi za tebe, baš kao ni ti za mene! — Obratio se Palmeru. — Georg, to je stvar zakona. Cliff ima pravo na suđenje kao i svaki drugi čovjek. Ako ga objesite, krađe konja neće prestati, ali počet će nešto što više nećete moći zaustaviti.

— Imaš li bolji prijedlog? — upita Palmer.

— Da. Nagovorite šerifa da pošalje svog pomoćnika koji će nadzirati rijeku. Neka on pazi i na Cliffa. Ako dođe do dokaza neka ga uhapsi i pošalje pred sud.

— Gluposti! — Palmer odmahne rukom. — Rekao sam, prije godinu dana, da je to moja dolina. To vrijedi i danas. Hoću da tako i ostane.

— Pa ipak nemaš pravo objesiti čovjeka.

— Rex, ovaj put imaš adut u ruci, ali slijedeći put neće biti tako. Ulovit ćemo MacCoya.

— Ako to učinite sve ću ispričati šerifu — reče Colton. — A ako bude potrebno otiću ću do guvernera. Neka vas uhapse kao ubojicu. Sada je dosta, spustite se.

— Smatrao sam te pametnijim, Rex. Znaš li zašto sam ti dopustio da osnuješ svoj ranč?

— Zar je za to potrebno vaše dopuštenje?

— Silvija, tko zna zbog čega, vjeruje da te voli. Dao sam ti šansu, ako ideš zajedno s Cliffom MacCoyem, predaleko si skrenuo s puta. Ako namjeravaš oženiti Silviju moraš krenuti drugim putem.

— Što se toga tiče, nikad se neću promijeniti, Georg. Više sam puta doživio da su ljudi smatrali sebe jačim

od zakona. Ali to nikad nije dobro završilo.

— U redu, Rex! — Rančer se razbjesnio. — Odjahat ćemo dalje, ali pronaći ćemo dokaz. Još se uvijek nadam da ću dobiti zeta s kojim se mogu slagati i s kojim mogu raditi. Mislio sam da će to biti čovjek dostojan da preuzme moj posjed i upravlja njime. Mislio sam da si ti taj čovjek, ali ako ostaneš ovdje stajati i koltom braniti MacCoya znat ću da nisi čovjek kojeg želi Silvija!

— Nećete objesiti Cliffa!

— Je li to tvoja posljednja riječ?

— Da.

— Onda ću ti i ja reći posljednju. Nikad više nemoj doći na moj posjed da vidš Silviju. — Okrenuo je konja i spustio se niz put.

...

Colton je krenuo naprijed da bi vidio put. Čekao je dok nije postao siguran da se Palmer neće vratiti. Tada je okrenuo konja i odjurio do MacCoyeve drvenjare.

Zastao je pred vratima i doviknuo: Cliff!

MacCoy je, smiješeći se, izišao: — Zdravo, Rex. Mislio sam da si odjahao.

— Georg Palmer i njegovi ljudi upravo su bili ovdje. Htjeli su te objesiti.

— Zaboravi Palmera! Uđi da zajedno večeramo.

— Cliff, zar ne možeš shvatiti da te Palmer hoće objesiti? Spriječio sam ga, ali slijedeći put možda neću biti ovdje...

— Tada će me objesiti. Imam pastreve za večeru i...

— Cliff — prekine ga Colton. — Nikad te nisam pitao zašto si ovdje, ili gdje si bio ranije. Mislio sam da je to tvoja stvar, ali sada je drugačije. Odabrao sam stranu i ostat ću dosljedan, ali sada imam pravo doznati istinu.

S Cliffova lica nestane osmijeha.

Usne se pretvore u usku crtu. Oči su blistale na blijedom licu. — To je još uvijek moja stvar. Nisam te molio da staneš na moju stranu.

— Ali ja sam to učinio i sada moram znati. Jesam li stao na stranu kradljivca konja?

— Nisi. Nemam nikakve veze s kradom konja, niti sam zapalio signalnu vatru.

— To mi nije dovoljno — rekao je Colton.

— Što je s pastrvama?

— Hvala, Cliff, imam sastanak, — naglo je okrenuo konja.

Silvija ga je čekala na obali: — Zakasnio si, Rex!

Sjahao je, ona mu je prišla i ponudila usne na poljubac. Ovio je ruku oko nje i na trenutak je promatrao. Njene su oči djelovale tamnije nego što su bile, a kestenjasta kosa, što se od sunca bakreno sjala, djelovala je gotovo crno.

Osjetio je nježnost, prijatan osjećaj nakon grube stvarnosti, prijetnji i sile. Sjetio se Palmera i pomislio što bi se dogodilo da oženi Silviju. Muškarac ne smije stati između djevojke i njena oca, osim ako bi joj dao više nego oduzeo. Ali zar je on mogao tako mnogo pružiti Silviji?

— Što se dogodilo, Rex? — upitala je vidjevši njegovo namršteno čelo.

Nije joj mogao reći, bar ne sve. Prije godinu dana prvi ju je put poljubio. Odonda je postala središtem njegova života. Ali iznenada je postao svjestan krute stvarnosti. Da nije postojao Cliff MacCoy ne bi imao polaznu točku za odgovor na njeno pitanje. Zato joj je ispričao o Cliffu.

Priljubila se uz njega i slušala: — Bi li pomogao Cliffu i kad bi znao da ima veze s kradljivcima konja?

— Ne znam — počeo je — ali tvoj otac ni u kojem slučaju nije u pravu. On je već osudio Cliffa, a na to nema pravo ni Georg Palmer.

— Tata je došao u dolinu kad sam bila dijete. Indijanci su bili otpremljeni u rezervat, ali na putu za jug bilo je bandita. Mislim da su moju majku na smrt preplašili. Nije dugo živjela. Ovdje je bilo drugačije nego u dolini St. Louisa. Nije postojao drugi zakon, osim onog što ga je stvorio moj otac. Zbog toga naziva dolinu svojom. Možeš li to shvatiti, Rex?

— Sigurno. Ali to je bilo prije mnogo godina, a on još uvijek gleda na dolinu nekadašnjim očima.

Neko je vrijeme šutjela: — Znam da radiš onako kao što smatraš da je pravedeno, Rex. Ali kažeš da me nećeš oženiti prije nego što mi ne budeš mogao nešto pružiti. Nije li ti nikad palo na um da bi mi tvoja ljubav mogla biti dovoljna?

— Ne, vidio sam suviše žena koje su živjele onako kao što ti misliš da bi mogla. Upropastile su se noseći vodu i hraneći se kukuruzom. Radije bih se ustrijelio nego da te dovedem dotle da tako živiš.

— Ne bi bilo tako strašno, Rex. Smatraš me razmaženom, vjeruješ da mi tata kupuje sve što zaželim. Ali, to ne predstavlja sreću, Rex. Zar ne možeš shvatiti za čim težnem? Moram osnovati vlastiti dom.

Vjerovala je u ono što je govorila, ali nije poznavala stvarnost.

— Govori Rex! — prošaputala je.

— Volim te, to je sve što sada mogu reći.

— To mi nije dovoljno, Rex.

Ispričao joj je kako je sreo njena oca i Hermana Caysa na rubu stijene. — Znaš kakav je Georg. Nikad mi neće oprostiti. Učinit će sve da me otjera iz doline, a ako se oženimo bez njegova pristanka, nikad ti to neće oprostiti.

— Ali, imala bih tebe. Zvala bih se Silvija Colton a ne Palmer.

— Uskoro bi ti počelo nedostajati ono što si imala kod kuće. Ne, to je nemoguće.

— Sastajali smo se ovdje da ne bi imao neprilika s tatom! — Uzviknula je. — Bojali smo se otići k tebi jer smo se plašili da bi nas netko mogao vidjeti i da bi došlo do govorkanja. Je li se tako živi?

— Ne, ali neko se vrijeme s time moraš pomiriti. Pronaći ću neki izlaz.

— Nađu li tvrdoglavi bivoli izlaz, Rex?

— Nisam tvrdoglavi bivol.

— Ali tako se ponašaš. Tata ima život za sobom. Ali nas dvoje smo mladi. Nikad nam neće oprostiti, niti će ikad razumjeti što osjećam.

— Pronaći ću izlaz — ponovi Colton.

Odmahnula je glavom: — Svaki dan predstavlja gubitak, Rex. Vjenčajmo se!

— Tada ne bismo mogli ovdje živjeti.

— Prodaj sve što imaš i vrati MacCoyju dug, otići ćemo oдавде. Ne želim ništa osim tvoje ljubavi, Rex!

Drhtao je. Silvija je pogazila svoj ponos i to više nikad neće učiniti. Nudila mu je sve, znao je da je stigla do prekretnice svog puta.

Pošto je oklijevao, prošaptala je: — Hajdemo u tvoju drvenjaru. Ovdje je hladno. Neka stare babe pričaju što hoće.

— Ne, Silvija, suviše te volim.

— Voliš? — Otrgla se od njega. — Ti ne zna, što znači ljubav! Ako ti nekoga voliš, onda je to samo Cliff MacCoy.

— Silvija!

Pružio je ruke da je zagrli, ali ona ga je pljusnula. Plakala je od bijesa. Nikad je nije vidio da plače. Potrčala je prema svom konju. Spotakla se, pala i ponovo digla. Čuo je njeno prigušeno jecanje.

Zatim se vinula u sedlo i odjahala. Kad je utihnuo topot kopita osjećao se sam kao nikad u životu.

Ugledavši svjetlo na svojim prozorima Colton se iznenadi. Zaustavi konja izvan kruga svjetla i dovikne: — Halo!

Vrata se otvore. Neka žena upita — Rex? Jesi li to ti, Rex?

Bila je to Jane Shajler. Colton nije odmah odgovorio. U mislima se vratio dvije godine unatrag, sjećao se večeri kad ju je prvi put sreo u Gold Capu.

Bila je visoka. Uzdignute glave stajala je pod svjetlom svjetiljke. Kraj nje je bio njen otac, gledao je u tamu.

— Da, to sam ja. Mislim da ste posljednji kojeg bih očekivao ovdje.

Jane se vedro nasmijala. — Iznenadenje, Rex. Nikog nismo našli kod kuće zato sam pripremila večeru.

To ga je još više iznenadilo. Jane je živjela s ocem u velikoj kući od cigle u Gold Capu. Imala je kuhara Kineza i domaćicu. Colton je pretpostavljao da Jane nema nikakvog drugog posla osim da svaki dan oblači nove haljine i prima goste.

Ramer Shajler priđe Rexu: — Znam da nismo smjeli izvršiti takav prepad na tebe, Rex. Ali nisam znao da ću

morati krenuti. I kad mi se pružila prilika, jednostavno smo krenuli.

— Drago mi je — odgovori Colton.

Napojio je konja i još se uvijek čudio. Ramer Shajler bio je najmoćniji čovjek u Gold Capu. Pripadali su mu rudnik bakra i nekoliko trgovina. Prije mnogo godina pronašao je zlato i tako je nastao Gold Cap. Colton je upoznao Shajlerove prije dvije godine kad je pomogao otjerati Palmerovo stado u rudarski logor. Shajler je običavao pozvati momčad na večeru i partiju karata u svoju kuću.

Dok je Colton skidao sedlo, Shajler se nakašljao: — Sjećaš li se kako sam ti u Placervillu pričao da se namjeravam baviti govedima?

— Sjećam se.

— Imam u vidu veliki posao, a došao sam ovamo da bi i ti u njemu sudjelovao. Da bi sve odmah bilo jasno, Jane je zahtijevala da tebi pružim šansu. Ali, nemoj misliti da sam ja protiv tebe. Bila je to, jednostavno, njena zamisao. Drag si joj. Mislim da to znaš.

Colton se uznemiri. Da, on je to znao. Jane nije bila žena koja bi krila svoju naklonost. Pisala mu je, a kada se vratio u dolinu on joj je odgovorio. Izmjenjivali su pisma sve do prije godinu dana. Jako je cijenio Jane i to se nije promijenilo. Ali volio je Silviju Palmer.

Ušli su u kuću. Colton ugleda Jane kako stavlja zdjelu na štednjak.

— Imaš vrlo loš štednjak, Rex. Najprije se nije htio ugrijati, a sada prejako gori.

Colton se nasmiješio: — Štednjaci su poput žena.

— Kako to misliš?

— Uvijek su drugačiji.

— Možda su neke žene takve, ja nisam.

— Nije mislio na tebe! — upadne Shajler.

Jane je prišla k stolu. — Morao bi biti dobar prema meni i povući malo predašnju primjedbu.

— Bit ću do kraja života dobar prema tebi. — Pogriješio je. Vidio je kako se Jane nasmiješila. Bio je to poseban način smiješka, namijenjen posebnom muškarcu.

— Oprostiti ću ti ako se budeš držao svog obećanja. Dođi i ulij kavu. Krumpir je pržen.

Večera je bila vrlo ukusna. Odjednom je Shajler rekao: — Čudno je, ali čovjek obično proširuje svoje poslove...

— Tata — prekine ga Jane — obećao si da ćeš tek nakon večere govoriti o poslovima.

— Zao mi je. — Shajler namigne Coltonu.

— Mislim da se tata još nije ispričao zbog toga što smo tako upali. To je neoprostivo, ali u dućanu smo doznali da u dolini nema hotela.

— Vi ste dobrodošli, ali u upoređenju s vašom kućom...

— Dosta o tome! Ti i ne znaš, Rex, kako mrzim onu čudovišnu kuću koju je izgradio tata. Voljela bih imati više od jedne sobe, ali ne petnaest soba!

— Do đavola, ako misliš da ću je prodati...

— Zadrži je za sebe! — Jane prekine oca. — A ja ti kažem, Rex, da bi uz spavaću sobu, u stražnjem dijelu tvoje drvenjare, ovo bio idealan stan.

— I uz novi štednjak! — Shajler odmakne stolicu. — Večera je bila odlična, kćeri. Čini mi se da ću otpustiti kuhara.

— Dobro promisli, tata. Kuhala bih za Rexa, ali ne i za tebe.

— Možemo li sada razgovarati o poslovima? — upita Shajler i zapali cigaru.

— Da, a ja ću oprati suđe.

Shajler je s užitkom pušio. — Ti znaš, Rex kako stoje stvari u Gold Capu. Ja sam otac grada i oduvijek me ljutilo kad sam vidio kako Palmer svake jeseni dotjera stado goveda i s velikom ga zaradom proda našim mesarima. Učinit ću nešto protiv toga. Kupit ću svu zemlju koju mogu dobiti u Dolini Velikog Toma i osnovati vlastiti ranč. I ja mogu zaradu staviti u džep.

— Ovo je Palmerova dolina.

II

— Znam. Znam da se Palmer time hvali, ali ja ću ga uništiti. Uništio sam svakog tko mi je stao na put. Sada trebam tebe. Priznajem da ne mogu prepoznati dobra bika čak ako ga i vidim. Istovremeno priznajem da sam egoist i da ti nudim posao zato što te smatram jedinim čovjekom u kojeg mogu imati povjerenja. To kaže i Jane.

— To neće biti moguće, Ramer. Doći će do rata zbog pašnjaka.

— Lijepo. Ako Palmer hoće, ratovat ćemo, ali ja ću pobijediti. Želim da se ti brineš za goveda. Pobrinit ću se da imaš revolveraše koji će Palmeru satjerati strah u kosti. Neću učiniti ništa da ja započnem rat, ali ako ga počnem onda ću ga i završiti.

— Kažem da to neće ići — ponovi Colton. — Prije svega, u dolini nema dovoljno zemlje na prodaju.

— Na to nisam mislio. Komu pripada zemlja?

— Ujaku Samu.

— Ali u dolini osim Palmera ima još desetak obitelji.

— Točno. Ali oni rade s Georgom. Neki su doseljenici koji su ovdje osnovali dom. Uzgajaju žito i sijeno, potrebno Palmeru, a između njih postoji usmeni sporazum da im neće smetati dok trguju isključivo s njim.

— Zar ne postoje nikakvi drugi rančevi?

— Mali rančevi poput mojeg ovdje! Tako dugo dok sitni rančeri drže mala stada, mogu dijeliti pašnjake s rančem Broken Bell. A za vrijeme seobe goveda svi rade za Broken Bell. Na taj način Georg Palmer može obaviti posao s manje ljudi.

— Lijepo. Kupit ću te rančeve i uz to, možda, i nekoliko doseljenika.

— Radio sam dvije godine za ranč Broken Bell i dobro ga upoznao. S vremenom čovjek dozna kakvi ljudi žive u dolini poput ove. Upozna stav svakog pojedinca i dozna što predsta-

vija i misli. Znaš što pod tim mislim. Ti ne bi uspio pridobiti nijednog.

— Ne poznam te ljude, ali znam što se može postići novcem.

— Samo pokušaj! Ali ti si suviše dobar trgovac da bi platio deseterostruku cijenu koju će oni zahtijevati.

— Zašto?

— Većina ih se boji Georga. To je dio odgovora. Zatim oni imaju ono što žele; dovoljno zarađuju za život i imaju zaštitu. Uz to i zakon koji im ide u prilog, tako dugo dok sudjeluju u igri.

— Kakav zakon?

— Zakon Georga Palmera.

— Kako to da si ti ovdje? Sudjeluješ li i ti u Palmerovoj igri?

— Ne, a to je i razlog zašto neću raditi s tobom. Ako se ne bih borio s tobom, zato što upadaš u dolinu, sigurno bi navalio i na mene.

Jane se okrenula od štednjaka gdje je prala posuđe: — Kako to da je Palmer tebi dopustio da osnuješ ranč?

Svjetiljka je obasjavala njeno dobro građeno tijelo Coltona odjednom obuzme gorčina. Kad bi Silvija bar malo bila nalik na Jane. Između njega i Jane nikad nije došlo do svađe. Uvijek je bila spremna da popusti bez one nestrpljivosti koju je pokazivala Silvija.

— Bio sam zaručen sa Silvijom. Mislim da je to sprečavalo Georga da mi stane na put.

— Razumijem. — Jane se okrenula štednjaku.

Shajler se nakašlja: — Neću se odreći te zamisli, Rex.

— Postoje i druge doline.

— Želim ovu ovdje. Prvo, vrlo je pogodna da goveda u njoj provedu zimu, drugo, želim uništiti Palmera. On je godinama vladao tržištem Gold Capa. Većina je mesara na mojoj strani, postoji svega nekoliko buntovnika, ali s njima ću lako izaći nakraj.

— Nikada nećeš uništiti Palmera. On ima suviše novaca.

— Varaš se, Rex. On koristi moju banku i točno znam kako stoji. Bogat je govedima, ali ima vrlo malo gotovine. Da, dužan mi je više nego što bi htio priznati.

Colton je shvatio koliko je Shajler bezobziran.

— Nerado govorim o tuđim poslovima — nastavio je, — ali u tebe imam povjerenja. Reci mi zašto je on sada protiv tebe? Jesi li prekinuo s njegovom kćerkom?

— Ne. — Colton je ispričao Shajleru o Cliffu. — Možda sam budala, ali ne bih mogao mirno gledati kako vješaju čovjeka koji je moj prijatelj.

— U pravu si, Rex. To što si mi ispričao dokaz je da sam te pravilno ocijenio. Jane je rekla to isto. Usprkos svemu, ti se uvijek pridržavaš onoga što smatraš pravilnim.

— Nemoj računati na mene, Ramer. Ja ću sam izboriti svoje pravo.

— Sam ćeš biti pobijeđen, a sa mnom možeš pobijediti. Znam da se ne plašiš borbe.

— Jedino ne želim sudjelovati u ovoj. Shajlerovo lice pocrveni od srdžbe.

— Rex, hajdemo se prošetati! — Jane je završila posao. — U Gold Capu je još hladno, a ovdje je vrlo ugodno.

— Vani je hladno.

Shajler je zijevnuo: — Idem leći. — Svukao je kaput. — Uzmi ga Jane.

Jane je uzela svoj kaputić: — Ovo mi je dovoljno.

— Ja ću spavati u štali. — Colton je prišao sanduku u kutu sobe. — Tamo ima jedan pokrivač. Nadam se da pod nije jako tvrd.

— Ja sam već spavao i na tvrdim ležajima. U kolima ima još jedan pokrivač. Donijet ću ga — rekao je Shajler.

Jane je prišla vratima. — Ideš li Rex?

Obukao je krzneni kaput i ponovo se sjetio Silvije. Osjetio je griznju savjesti, ali i pljusku. — Evo me! — prkosno je rekao.

Kad su izlazili Jane ga uhvati za ruku. Polagano su hodali prema putu. Djevojka je zabacila glavu i pogledala prema nebu: — Nalik je na tamni baršun posut briljantima. Znaš, Rex, sita sam onih deset mjeseci zime u Gold Capu. Ovdje već miriše proljeće. — Uzdahnula je. — Zavidim ti.

Šutio je. Bio je zbunjen zbog osjećaja što ga je u njemu budila njezina blizina.

Prošli su dvadesetak koraka.

— Jesi li još zaručen sa Silvijom?

— Ne znam — odgovorio je.

Šutnja je opet trajala dvadesetak koraka.

— Ne bih te htjela ispitivati, niti me se to tiče. Ali je li to zbog njena oca?

— Djelomično, a djelomično zbog Cliffa MacCoya.

— Znam da žene gledaju drugačije na te stvari, ali meni se čini da ako žena voli čovjeka, ni njezin otac ne bi mogao stati između njih.

— U pitanju je više nego to. Ona bi se htjela odmah udati, a ja nikad ništa nisam posjedovao i sada ne vidim nikakvu mogućnost da do nečega dođem.

Zastala je i promatrala ga. Mjesečina je bila suviše slaba da bi mogao raspoznati izražaj njena lica. — Koliko ti je godina, Rex?

— Dvadeset pet.

— Čudno je kako si se promijenio. Prije dvije godine djelovao si mlade od dvadeset tri, a sada djeluješ kao da si stariji od dvadeset pet.

— Noćas sam star stotinu godina.

— Nikad nećeš biti tako star, Rex. Što bi ti htio od života?

Htio je Silviju, mogućnost da radi i da joj stvori dom. Htio je sigurnost čovjeka koji osniva porodicu, ali to nije mogao reći Jani. Zbog toga je rekao: — Mislim da želim svoj vlastiti život. Ne bih htio nikome ostati dužnikom.

— Sve to možeš imati ako prihvatiš očevu ponudu.

— Postići ću to i sam...

— Bio bi to pošten posao, tvoje iskustvo i govedima za njegov novac. Oboje biste imali korist.

Stigli su do kuće. — Idem unutra. Zao mi je što ti oduzimam krevet — reče ona.

Stavio joj je ruke na ramena i promatrao je. Pitao je samoga sebe nisu li njegove želje pošle u krivom pravcu. Njene su oči bile tamnosmeđe i odražavale su nježnost koju prije dvije godine nije primjetio. Oko punih usana lebdio je smijehak.

— Upravo sam razmišljala o Silviji, Rex. Zapravo je ne poznajem, ali ako je ona zaista žena koju želiš, ne postoji više ništa što bi se moglo reći. Ako u to sumnjaš, zašto ne prekineš s njom?

Da, sumnjao je. Nakon onog što se dogodilo večeras, sa svakim bi bilo tako. Stavio je ruku na obraz koji je Silvija udarila. — Možda će se tako i dogoditi.

— Ti znaš, Rex, da te volim. Nisam mogla shvatiti što se dogodilo kad si prestao pisati. — Učinila je pokret kao da ga je htjela spriječiti da progovori. — To je prošlo. Od danas počinjemo nanovo. Ne moraš me oženiti da bi postao očev ortak.

— To bi bilo ono najbolje u tom poslu!

— Ako te jedna žena zaista voli, Rex, ona će htjeti ono u što ti vjeruješ. Mislim da bi ono što ti je tata danas ponudio bilo ono pravo. Hoćeš li razmisliti?

— Da, hoću.

— Zar bi bilo loše kad bih i ja imala udjela u tom poslu, Rex?

— Ti si vrlo lijepa žena.

Nasmiješila se: — Hvala Rex, i laku noć. — Okrenula se i otišla u drvenjaru.

On je otišao na sijeno.

Kad se Silvija ujutro probudila čula je buku lonaca u kuhinji i razgovor ljudi koji su je li. Pričekala je da izađu, a onda je sišla.

Georg je sjedio uz šalicu kave: — Jesi li sinoć vidjela Coltona? — namršteno je upitao.

Učila je kavu u svoju šalicu i odgovorila potvrdno.

— Nemoj to više nikad učiniti. Zabrano sam mu da se sastaje s tobom.

— Ne možeš nas rastaviti, oče!

Šakom je lupio po stolu. — Rastavit ću vas! Zar misliš da bih prihvatio zeta koji je na strani bandita kakav je MacCoy?

— Ne znaš je li bandit! Ništa mu nije dokazano! — Upotrijebila je Rexove riječi.

— Učinit ću kraj krađama konja makar morao, pored MacCoya, objesiti i Coltona!

— Ako to učiniš, napustit ću kuću i nikad se više neću vratiti!

— Ne — promuklo je rekao — nemoj tako govoriti. Nemam nikog osim tebe. Radio sam čitav život da bih ti mogao

ostaviti velik imetak. Moraš se udati za čovjeka koji će nastaviti ono što sam ja počeo, a ne za takvog koji je na strani bandita.

— Udat ću se za Rexa. Ne možeš me spriječiti. Ako me zaista voliš, pomoći ćeš Rexu. Jedini razlog zašto me već nije oženio je to što vjeruje da nema dovoljno novaca.

— Što se toga tiče, u pravu je.

— Reci da ćeš to za mene učiniti. Želim živjeti vlastitim životom i da se udam za Rexa. Ti me ne voliš, inače ne bi bio tako sebičan.

— Nikad ne bih pomislio da bi me mogla nazvati sebičnim.

— Ne podnosiš Rexa samo zato što je neovisan. Dok je radio za tebe smatrao si ga divnim, ali otkako te napustio ti si ga zamrzio. Kad bi ti laskao, poput Hermana, smatrao bi ga najboljim čovjekom u dolini.

— Ne želim slušati takve riječi. Herman je čovjek za kojeg ćeš se udati.

— Radije ću se ubiti!

Okrenuo se i izašao iz kuhinje. Silvija je ostala sjediti. Uskoro je začula buku oko kola i zatim Georgov vlas: — Zdravo, Ramer! Zdravo, Jane! Udite da se ugrijete.

Silvija je otišla u sobu za dnevni boravak. Shajlerovi nisu prihvatili Georgov poziv. — Nemamo vremena — rekao je Shajler. — Došao sam ti reći da ću kupiti dolinu.

Georg se nasmijeo: — Je li to šala?

Silvija je izašla iz kuće i prišla kolima. Pozdravila je, a Jane hladno odzdravi. Shajler je slegao remanima i rekao: — Dobro jutro, gospodice Palmer.

Georg se okrenuo u stranu: — Ramer namjerava kupiti dolinu.

— Ljepo, odgovori mu da gubi vrijeme.

— Da, to je točno, Ramer. Ovo je moja dolina. Bio sam prvi bijeli čovjek

ovdje. Vrlo dobro znaš da ništa neću prodati.

— Postoje i druge mogućnosti — rekla je Jane.

Silvija ju je površno poznavala, ali nikad je nje mogla podnositi. Sada ju je promatrala predosjećajući nevolju. — Kakve mogućnosti? — upitala je.

Jane se smiješila: — Radije ćemo vas isplatiti nego uništiti.

— Uništiti? Što to znači? — upitao je Palmer.

— Uključit ćemo se u poslove s govedima — odgovorila je Jane. — U jesen ćemo otjerati vlastita goveda u Gold Cap. To je naš grad.

— Ti si moćan u Gold Capu, Shajler! Ostani tamo gdje jesi. Upravljaj svojim rudnikom, bankom i ostalim što posjeduješ. Ali ostani daleko od Doline Velikog Toma! — uzbudi se Palmer.

— Ne — odlučno odgovori Shajler. — Poznam tu zemlju kao i ti. Smatram da je bolja za goveda nego bilo koje mjesto u okolici.

— A gdje ćeš početi? — zaskakao je Georg.

— Kod Rexa Coltona. Dat ću mu potpuno osiguranje, a i ti znaš da imam dovoljno novaca. Doved ću u dolinu više krava nego što si ih ti ikad vidio.

— Colton! Dakle, tako je to! Najprije se udružio s kradljivcima konja, a sada s tobom. Ubit ću ga...

— Ne vjerujem! — prekinula ga je Jane. — Rex je čovjek koji se umije brinuti za sebe. — Nasmiješila se Silviji: — Znaš, ostaje u obitelji.

Silvija je zadrhtala: — Što to znači, gospodice Shajler?

— Noćas smo bili kod njega — zlobno odgovori Jane. — Ill, možda je bolje da kažem kako sam ja ostala kod njega. U jesen ćemo se oženiti.

Silvija je podigla ruku i pokazala prsten: — Mi smo zaručeni.

— Izgubili ste ga. Prsten možete zadržati, a možete ga i vratiti Rexu.

Silvija je spustila ruku. Osjećala je ledenu prazninu. Zar je mogla sumnjati u njene riječi? Naglo se odlučila. Otrčala je do korala, osedlala konja i odjahala do Rexove drvenjare. Kad je zauzdala konja on je radio na ogradi korala. Odmah je ispuštio čekić i smiješeći se pošao joj u susret.

— Izvolite sjahati i ostavite sedlo neka se odmori, gospodice!

Ostala je na konju. Jedva je disala.

— Zar mi ne možeš reći ni zdravo?

— Colton se još uvijek smijeo.

— Je li Jane Shajler bila noćas ovdje? — jedva je izgovorila.

Stajao je korak ispred nje. Ton njena glasa iznenadio ga je i odjednom se uozbiljio. — Da, bila je ovdje. Kako znaš?

— Nikad ne bih očekivala da ćeš mi to reći! — viknula je. — Mislim da ne postoji veća budala od mene. Prošle noći bacila sam ti se oko vrata, a ti me nisi htio. Morala sam to znati!

— Možda jutros teško shvaćam, ali zalsta te ne razumijem.

— Nemoj mi lagati! — strgnula je prsten i bacila ga prema njemu. Udario je o njegova prsa i pao u prašinu. — Znao si da će doći Jane. Zbog toga me nisi mogao povesti u drvenjaru jer te je tamo čekala druga žena!

— To je ludost! Nisam imao pojma da će Shajlerovi doći. — Colton je zagrlj. — Imam već dovoljno jada...

Pojave se suze u njenim očima. — Pusti me! Zar me nisi dovoljno uvrijedio?

Poljubio ju je, ali ona je ostala hladna. Zatim ju je pustio, kao da je slutio što se u njoj događa.

— Jane je starija od mene, a da si duže živio ovdje znao bi da je već bila udata. Ali ako je želiš...

— Ja je ne želim!

— Moraš li mi i dalje lagati?

— Ne lažem, Silvija...

— U redu, Rex! — vinula se u sedlo i odjahala.

...

Rex je neko vrijeme stajao kao ošamućen, a onda ga obuze bijes.

Silvija nije imala povjerenja u njega! Sada je znao da će doći do borbe s Palmerom.

Odjednom je čuo topot kopita. Shajlerovi su napuštali dolinu.

Brzo je osedlao konja i odjurio preko mosta. Poslije nekoliko minuta zauzdao je konja kraj Shajlerovih kola. Shajler je povukao uzde.

— Kao da ti se proketo žuri, Rex?

— Da. Vrijedi li tvoja ponuda još uvijek?

— Svakako — odgovori Jane. — Uvjeravala sam oca da ćeš je prihvatiti.

— Kako si to mogla znati?

— Osjećala sam to. Ti misliš da žene nikad nisu iste, ali kod mene ćeš pronaći nešto što se ne mijenja: znam što misliš.

— Mislim da bih morao biti oprezan s tobom.

— Točno — nasmejala se. — Jako mi je stalo do tebe.

Colton se obratio Shajleru: — Moram djelovati, ili pustiti da me otjeraju, a to ne bih želio.

— Rekao sam da ću ti dati podršku — odgovori Shajler. — Dovesť ću grupu revolveraša koji će likvidirati Palmera prije nego što prođe mjesec dana.

Colton odmahne glavom. — Budem li preuzeo tu stvar, postupit ću kako mislim da je najbolje. Revolveraši koje bi ti poslao iz Gold Capa ne bi mi koristili. Radije ću sastaviti momčad od kauboja. Oni pucaju isto tako dobro kao i revolveraši koji se vrmaju po Gold Capu.

— Odakle ćeš dovesti kauboje?

— Iz Utaha. Ne bi imalo smisla da ranč Rafter R pokušam pretvoriti u veliki ranč, bar ne ove godine. U dolini ne mogu kupiti sijeno, a nemam dovoljno zemlje da bih pokosio onoliko koliko je potrebno za konje.

— Moraš se boriti, Rex! — Oštro će Shajler. — U trenutku kad Georg Palmer propadne moći ćeš nabaviti sijena koliko budeš htio.

Colton odmahne rukom. — Ne želim uništiti Georga. Ako budem morao, ja ću se boriti, ali napad na ranč Broken

Bell. paljenje zgrada i istjerivanje goveda nisu po mom ukusu. Namjeravam uzgajati goveda.

Shajler pocrveni od bijesa, ali Jane ga pretekne.

— On je u pravu, oče. Borba radi borbe nije ono što mi hoćemo.

— Kakva je tvoja ideja? — upita Shajler.

— Koliko bikova možeš prodati?

— Ovisi. U Gold Capu svi momci ne provode zimu, a nisam siguran hoću li moći pridobiti kupce.

Colton je shvatio što Shajler misli. Da bi pobijedio u borbi s Palmerom, Shajler mora organizirati mesare u Gold Capu i okolici, ili će njegov plan propasti. Kad bi zimi svi prijelazi bili zatvoreni, Shajler bi mogao zahtijevati cijenu koju želi.

— Razumijem — rekao je Colton — ali moraš navesti određeni broj. Upuštaš se u smionu igru, Ramer. Čini mi se da moraš mnogo uložiti, ili je bolje da odustaneš.

— U svakom slučaju, pet stotina, oče — reče Jane.

— Da, pet stotina goveda.

— Možeš li ljeti sagraditi spremišta za stočnu hranu i kupiti sijena od farmera uz rijeku?

— Mislio sam na to. Ako ne budem mogao dobiti stočnu hranu poslat ću nekoliko momaka u Mese da tamo kose travu. — Prstima je zabubnjao po sjedištu kola. — Gdje ćeš dobiti pet stotina bikova?

— U Utahu. Oni imaju zimske pašnjake, a mi ljetne. Odjahat ću u Mohab i povesti jedno stado. Mislim da bih mogao pridobiti nekoliko mladih Mormona.

— Hoće li se oni boriti?

— Sigurno. — Colton je rukom pokazao prema jugu. — Kad budu ovdje trava će već narasti. Goveda ćemo odvesti u Mese. U listopadu ćemo biti na putu za Gold Cap. Tada sve ovisi o tebi, Ramer.

— U redu — obeća Shajler.

— Jane je rekla da ulažeš u posao s govedima svoj novac, a ja svoje iskustvo, pola i pola. Je li točno?

Shajler se nasmiješi: — Sine, već bi morao znati da vrijedi ono što Jane kaže.

— Ne želim imati nikakve veze s tvojim poslom s mesarima. To je tvoja stvar. Ja ću isporučiti goveda i mislim da će vrijediti stotinu dolara po glavi. Uzet ću polovicu dobitka onog dana kad dotjeram goveda u Gold Cap.

— Možemo li pristati na tu cijenu, Jane?

— Slažemo se, Rex — odgovori ona.

— Morao bih dobiti nešto novaca — reče Colton.

— Daj mu bjanko ček, oče.

— Do đavola, to nije način...

— Drugačije neće ići. Rex ne zna koliko će morati platiti goveda, ni koliko će iznositi plate njegovih ljudi. Netko drugi podigao bi čekom bilo koju svotu i onda nestao iz zemlje, ali Rex...

— Zar imaš toliko povjerenje u mene? — upita Rex.

— Da. — Oklijevajući stavi ruku na njegovu. — Sjećaš se da sam i ja dio posla, osim ako još uvijek ne misliš na Silviju.

Sada nije imalo smisla misliti na Silviju, a muškarac mora uzeti ono što mu sreća pruža. Jane Shajler predstavljala je veću sreću nego što ju je većina muškaraca imala. — Bit ćeš vrlo lijepa žena! — Zagrlio ju je.

Sada više nije oklijevala. Uzvrćala mu je poljupce kao da ih je čitav život očekivala.

Shajler je bio zabavljen cigarom! — Kad budete završili...

— Dugo će trajati prije nego što ću ga ponovo vidjeti, oče.

Popela se u kola: — Obavijesti nas kad dopremiš stado u dolinu.

— Hoću — obeća Colton.

— Mnogo sreće! — Shajler pruži Rexu ček i potjera konje.

• • •

Colton je podbo konja i odjahao do svoje drvenjare. Uzeo je tovarnog konja, stavio na njega potrebne stvari i odjahao na jug.

Oko podneva stigao je do drvenjare Clifa MacCoya.

— Kamo ćeš, sinko, s tovarnim konjem?

— Idem u Utah. — Colton je sjahao.

— Uđi. Imam pastrve koje sam sinoć ulovio.

Colton je ušao i ispričao MacCoyu o prekidu sa Silvijom, Shajlerovoj ponudi, svom pristanku i o Jane. — Do toga je moralo doći — završio je.

— Ne bi došlo da ja nisam stigao u ovaj prokleti kraj. Ali ja nisam važan. — MacCoy odmahne rukom. — Nema smisla da govorimo o meni, bolje da razgovaramo o tebi. Pogriješit ćeš ako prekineš sa Silvijom. Znam kako će biti. Misliš da će ti Jane biti dovoljna. Jedne ćeš se noći probuditi i mrziti sebe i nju.

— Zaključio sam posao — tvrdoglavo odgovori Colton.

— I toga ćeš se držati i boriti se sve dok te ne ubiju. U ovoj zemlji ne postoji ništa osim sile, pesnica i brzog revolvera. To nije put da se izgradi zemlja, Rex, niti je put da čovjek postane sretan.

— To je put kojim mi ovdje idemo, Cliff. Trajat će još dugo prije nego što se to promijeni.

— Da nije bilo mene ti ne bi imao razmirica s Palmerom, niti bi se posvadio sa Silvijom. Ali bilo bi besmisleno moliti te da popustiš, zato se moramo pomiriti sa situacijom. Što ja mogu učiniti?

— Nadam se da ćeš otići sa mnom u Mohab. Bit ćeš mi potreban, a ovdje nisi siguran.

— U redu. Nisam kauboj, ali umijem kuhati. — Namrštio se. — Čuj, nas dvojica nećemo izaći nakraj s toliko goveda. Gdje ćeš naći ljude?

— Zaposlit ću nekoliko mladih Mormona.

— Oni neće pristati ako čuju da predstoji borba s Palmerom.

— Nadam se da ću ih pridobiti. Ponudit ću im novčanu nagradu za borbu.

— Neće pristati — opet će MacCoy. — I Palmer je kupovao goveda u okolici Mohaba. Prije nego što je zaposlio Caysa uzimao je Mormone koji su preko ljeta radili za njega. Ne vjerujem da bi se oni borili protiv čovjeka koji se prema njima ponašao prijateljski.

— Odakle toliko znaš o Mormonima?

— Čuo sam.

Colton ga je sumnjičavo pogledao, ali izražaja njegova lica, ništa nije mogao pročitati.

— To mi je jedina šansa, Cliff. Sada je vrijeme za kupovinu. Kad dovedemo goveda trava će već biti visoka. Vjerojatno bih mogao pronaći nekoliko momaka u Grand Yunctionu ali to bi nas stajalo suviše vremena.

— Mogu ti nabaviti četiri dobra momka, Rex. Oni će se boriti, a umiju postupati i s govedima.

— Neću moliti ljude u dolini da stanu na moju stranu!

— Oni nisu iz doline.

— Zar ćeš pokušati navesti kradljivce konja da postanu poštteni?

— Ne znam ništa o kradljivcima konja. Ali postoji naročita okolnost u vezi s momcima koje sam spomenuo. Ne smiješ ih pitati odakle su došli, ni što su radili.

— To i ne moram znati tako dugo dok obavljaju svoj posao kako valja.

— Ne znam hoće li pristati, ali vidjet ćemo.

Jahali su prema jugu, preko planina Mesa, a zatim uskim putem uz kanjon Dirhorn.

Kasno poslijepodne stigli su do grebena od crvenog pješčanika. MacCoy je zauzdao konja i zazviždao. — Mislim da smo sigurni. Kad bi netko drugi dojahao ovamo, sada bi već bio mrtav od metaka.

Jahali su još pedeset koraka. Colton je poznavao ovaj kraj. Ali otvor u stijeni primijetio je tek kad je MacCoy stigao do njega. Uvukao je glavu kako bi je zaštitio od grmlja. Prolaz je bio tako uzak da je bilo mjesta svega za jednog jahača. Odmah zatim stigli su u kotlinu s promjerom od, otprilike, stotinu jardi. Na njenoj istočnoj strani gorjela je mala vatra, a kraj nje tri su se čovjeka kartala. Četvrti, s vinčesterkom u ruci, spustio se s jedne stijene.

Prijateljski su pozdravili MacCoya, dok su Coltona sumnjičavo promatrali.

Jedan od njih, krupan muškarac, koji kao da je bio vođa, prišao im je i rekao: — Sjašite i pustite sedla neka se odmore.

Svi su se nasmijali, a MacCoy se obratio Coltonu: — Rex, htio bih ti predstaviti Mortimera Duncha.

Dunch pruži ruku: — Cliffov prijatelj i naš je prijatelj. — Upoznao ga je s ostalima.

— Ovo su Rod Joby, Jerom Piper i High Zorin.

To je bila »divlja horda«. Sve poznata imena, osim Jobyjeva. Piper je bio pravi patuljak, najstariji među njima, imao je oko četrdeset godina. Joby je bio mladić, jedva da je imao dvadeset godina.

Zorin je bio srednjeg rasta i puštao je smeđu bradu. Pošto se pozdravio s pridošlicama, povukao se na stijenu, na svoju osmatračnicu.

Colton dosad nije upoznao još nijednog čovjeka van zakona, ali, izuzevši Jeroma Pipera, ne bi ih smatrao banditima jer su djelovali vrlo pristojno.

Pošto su se najeli, ispriča o planovima. Najprije su bili iznenađeni, a onda su se grohotom smijali, kao da nisu

mogli zamisliti da bi obavljali pošten posao. Ali nakon dužeg razgovora, kao da ih je sve to zabavljalo, pristali su.

— Dogovorili smo se, Rex, — Dunch pruži Coltonu ruku. — Evo vam ruke za to. Ako ne znate. Mort drži svoju riječ.

— Samo jedno, Mort. Ja ću voditi momčad.

— Sigurno. Tako dugo dok ne ugrozite naše živote. Mi ćemo početi sutra, a vi i Cliff otidite u Mohab po stado. Utah pije zdrav za nas. Čekat ćemo vas nekoliko milja izvan grada.

— U redu. A kako je s plaćom?

Dunch odmahne rukom: — Mi radimo badava, Rex. Dajte nam dovoljno hrane i držite nas daleko od predstavnika zakona. To je sve što zahtijevamo. Istina, u Coloradu nas ne traže, ali neki maršali dospiju prilično daleko.

U zoru su odjahali iz kotline. Colton je preuzeo vodstvo. Suvršene zalihe zakopali su u pješčano tlo neke spilje.

IV

Drugog dana stigli su u Utah. Bila je to prava pustinja jednoličnog sivila, samo tu i tamo isprekidana crnozele-nim borovima.

Kasno poslijepodne Dunch zaustavi konja: — Preko je izvor. Tamo ćemo te čekati, Rex.

Colton kimne i nastavi jahati. MacCoy je ostao s njim.

U sumrak su stigli na ranč Elis. Rančer je bio spreman prodati pet stotina bikova. Kupnja je bila zaključena i stado potjerano duž potoka. Prije nego što su stigli do izvora, kraj kojeg su čekali Dunch i njegovi ljudi, Rex je vratio mlade Mormone.

Dani su prolazili. Napokon su stigli do padine preko koje je vodio put u Dolinu Velikog Toma.

Colton je kao izvidnik jahao prvi. Znao je da bi se Palmer uskoro mogao pojaviti. Ali prolazili su sati, a još uvijek nije bilo ni traga ljudima s ranča Broken Bell. Tek kasno poslijepodne dogodilo se ono neizbježno: iza

grmlja Tomova potoka odjednom su iskršli Herman Cays i petorica njegovih ljudi.

— Natrag, Hermane! — zaurla Colton i otkoči vinčesterku.

Cays je odgovorio metkom što je prošištao tik iznad Coltonove glave. Colton je opalio, ali je promašio. Drugim metkom skinuo je jednog čovjeka iz sedla. Cays je podigao ranjenika i praćen svojim ljudima naglo odjahao.

— Prebrzo su odustali! — zarežao je Dunch.

— Da, prebrzo, a glupo su započeli. — Colton je zamišljeno promatrao tragove Caysa i njegovih ljudi.

— Možda želi da najprije utovisi bikove — rekao je Dunch. — Ujesen će se krađa stada bolje isplatiti.

— Znaš li ti nešto o Caysu? — upita Colton.

— Štošta! — Dunch se čudno nasmi-ješi i odjaše.

Uveče su doveli stoku na Coltonov pašnjak. Nakon večere Colton odjaše u

dućan i kupi živežne namirnice.

Nakon toga postavili su stražare. Prvi je stražario Colton. Oko ponoći odjeknuo je topot kopita. Bili su to konji s ranča Broken Bell.

Iz tame se začuje Caysov glas: — Jesi li ovdje, Coltone!

— Ne prilazi! — poviče Colton.

Odmah se pojavi Dunch sa svojim ljudima.

— Što namjeravaš sa stokom? — upita Cays.

— Moja stvar! — odgovori Colton.

— To je stvar ranča Broken Bell. Poznaš pravila. Georg neće podnositi tako veliko stado u dolini.

— Onda nas potjerajte!

— To ćemo i učiniti! — odgovori Cays. Ponovo se začuo topot kopita i prasak metka.

Pucajući, Rod Joby uzvikne: — To amo čekali!

Stoka nagurana u koralu nemirno se micala u krugu. — Ostanite kraj kuće! — reče Colton i opali iz vinčesterke.

Jahači s Broken Bella bili su već blizu i divljački su pucali. Zadah baruta ispunio je zrak. Odjednom su Caysovi ljudi krenuli u juriš. Meci su udarali o zid kuće. Ali podigli su svoje ranjenike i povukli se.

Colton je odbacio praznu vinčesterku i potegao kolt. Pucnjava je utihnula, jahači s Broken Bella su išezli. Čak nisu odgovarali na podrugljive povike Rode Jobyja.

Colton je osjetio kako mu niz lijevu ruku teče krv. Ali, to je bila beznačajna rana na ramenu, što ga je tek sada počela boljeti. Još je uvijek ležao na zemlji i razmišljao. Kao i poslijepodne, bio je to potpuno bezglav napad. Cays ih je, sa svojom brojnijom momčadi mogao opkoliti. Do podneva bi svi rančeri i naseljenici doline bili ovdje. Umjesto toga Cays se samo bučno pojavio, izgubio jednog čovjeka i ponovo se povukao.

Kad je ljeto potisnulo proljeće postalo je jasno da se Herman Cays zadovoljava time da drži goveda s ranča Broken Bell daleko od planina Mesa. Coltonu kao da više nije obraćao nikakvu pažnju.

Tada, potkraj lipnja, kad je Colton kupovao živežne namirnice, Jess Vens pruži mu stare novine iz Laramija u Wyomingu. Šutke ga je upozorio na naslov: »Opljačkan ekspres u Desert Valsu.«

Colton pročita vijest. Četiri zakrabanjena čovjeka spretno su obavila posao i nestala sa četrdeset tisuća dolara u zlatu i novčanicama. Razdvojili su se, ali šerif je pretpostavljao da će biti ulovljeni prije nego što stignu do granice Colorada.

Colton baci novine na pult. Pitao je samoga sebe koliko Vens o tome zna.

— Herman te ostavlja na miru — rekao je vlasnik dućana. — Georg neprekidno proklinje svoju reumu. Čitavo ljeto nije bio u sedlu.

Colton je zapalio cigaretu i čekao što će Vens još reći.

— Čudno — nastavi vlasnik dućana — Herman me neprekidno pita za tvoje ljude. Kaže da su proketo točno gadali. Kad si poslijepodne došao u dolinu bio je ranjen Georg Price, a u noći je bio ubijen Beni Lang.

Sada je Colton znao da Vens ne zna mnogo i da Cays još uvijek tapka u mraku.

— Trebam soli, Jess — rekao je.

— Herman zna da ti ja prodajem hranu, a to mu se ne dopada.

— Onda mu reci neka me spriječi da kupujem kod tebe.

— Herman je za to suviše lukav, ali mi prijati, a to mi se ne dopada. — Izvukao je ladicu što mu je služila za poštu. — Imam pismo za tebe. Stiglo je prije tri dana.

Dao mu je pismo, a zatim i robu.

Colton je na prvi pogled ustanovio da je pismo od Jane. Odjednom se sjetio kako je zaboravio obavijestiti Shajlerove da je stigao s govedima u dolinu. Otvorio je kovrtu. Jane mu je javljala da će u subotu doći u dolinu.

Sutradan, oko podne, pojavili su se Shajler i njegova kćerka.

Colton je mahnulo šeširom: — Zdravo, Jane, zdravo, Ramer!

Shajler uzvрати pozdrav, a Jane zaustavi konja i mrko pogleda Coltona: — Jako se ljutim na tebe — rekla je.

— Imaš pravo — rekao je i raširio ruke.

Jane je kliznula iz sedla. Colton ju je pridržao i spustio na zemlju, ali nije je ispuštao iz naručja. Zaboravio je kako je lijepa. Privukao ju je i poljubio. Uzvratila mu je poljubac takvim žarom da je Joby uzviknuo: — Volio bih da jednom i za mnom žena tako podivlja!

Svi su se nasmijali, čak i Shajler. Colton je predstavio ocu i kćeri mladog Roda.

— Kako je s govedima? — upita Shajler.

— Odlično — dogovori Colton. — Imamo ih pet stotina, kao što si rekao. Dodao sam i svojih dvadeset. To samo spominjem jer je moguće da ih nekoliko izgubimo.

— Svakako. Platit ćemo ti punu cijenu. Trebat će mi sva goveda koja možeš nabaviti. Gold Cap doživljava procvat kao još nikad dosad. Nedavno je otvoren novi rudnik u bazenu Easter. Znači da će još tisuću ljudi prezimiti u Gold Capu.

— To dobro zvuči. — Colton se obrati Jani. — Jesi li gladna?

— Mogla bih nešto pojesti.

— Logor je daleko odavde. Ne znam hoćeš li moći tako dugo jahati.

— Idemo u tvoj logor — reče Shajler — Htio bih vidjeti goveda.

Colton se pope u sedlo. Krenuli su prema MacCoyevoj drvenjari.

— Sve sam pripremio, Rex. Svi su mesari na našoj strani. Postalo im je jasno da ne bi bilo dobro prkositi Rameru Shajleru. Kad dođe Palmer sa svojom stokom neće naći nijednog kupca.

— Nisam se brinuo o tome — odgovori Colton.

— Zašto nas nisi čekao kod dućana?

— Ne bi bilo razumno. Imali smo dva sukoba s Palmerovim ljudima.

— Jesi li izgubio kojeg čovjeka? — upita Shajler.

— Ne, dobro smo prošli. Odlazim u grad smo kad idem po zalihe. Bojao sam se da bi Cays mogao iskoristiti tu priliku i opaliti nekoliko metaka. Ne bih htio da se to dogodi kad si ti ovdje, Jane.

— Čim se vjenčamo Rex, želim živjeti ovdje.

Neko je vrijeme šutio. Već je razmišljao o tome, ali to je bila daleka budućnost. Zašto da već sada razbija glavu

— Nadam se da će do tada biti završeno — reče.

— Da, i ja se nadam — potvrdi Shajler. — Prije nego dođeš ovamo, Jane, Georg mora ležati na leđima.

U sumrak su stigli do MacCoyeve drvenjare. Jane je slijedećeg dana ostala u logoru. Shajler je odjahao s Coltonom prema istoku. Vratili su se tek kasno poslijepodne. Shajler je bio oduševljen. — Pašnjacima nema kraja. Rex — rekao je. — Kad otjeramo Palmera moći ćemo držati deset tisuća grla stoke. Morat ćeš otići u Utah po stoku. Ovdje ćemo je hraniti i tu će prezimiti.

— Georg se neće dati tako lako otjerati!

— Samo pričekaj dok dođe zima, on će biti otjeran iz doline.

Colton nije odgovorio. Primijetio je kako ga Jane promatra, znao je da je pročitala njegove misli.

Poslije večere pozvala ga je da prošetaju. Kad su se udaljili, Jane je zastala: — Rex, samo si me jednom poljubio.

Privukao ju je, a kad ju je poljubio zaboravio je na sve oko sebe.

• • •

Bio je listopad. Colton i njegovi ljudi tjerali su stada preko Mesa. Dolinom su prošli bez ikakvih smetnji.

Colton je pričekao dok goveda nisu bila s ovu stranu rijeke, tada je počeo silaziti. Zaustavio se kod Vensova dućana gdje je Cliff MacCoy upravo kupovao hranu.

— Dakle, sinko, sada si krenuo — rekao je Vens. — Ali moraš oprezno spavati, s jednom rukom na vinčesterki.

— Zašto?

— Stigli su Georg i Silvija. Georg sam želi prodavati svoju stoku. Stigao je kolima, Silvija je dojahala.

— Gdje je Cays?

— On će dopremiti stoku iz planina La Sel. Ove je godine prilično zakasnio. Da, čini mi se da bi mogao stići prekasno. Doživio sam već da zima izbije naglo, preko noći. — Vens je

sumnjičavo promatrao vrhunce planina pod prvim snijegom.

— Georg pozna ovaj kraj. Što je s njim?

Vens je slegnuo ramenim. — Ne znam. Georg je ovog ljeta ostario više nego za posljednjih dvadeset godina. Znaš da ne bi došao kolima da ga nije tako zgrabilo da se ne može popeti u sedlo.

— Nisi mi odgovorio zašto moram biti oprezan.

— Znam da ti Georg neće dopustiti da otpremiš svoju stoku u Gold Cap. Ali ne mogu zamisliti kako bi te Cays mogao spriječiti tako dugo dok vodi stoku Broken Bella iz planinskih predjela.

— Do đavola! Htio bih znati... — povikao je Colton.

— Što? — Vens je začuđeno podigao obrve: — Mislio sam da nisi zainteresiran. Mislím, dakle, da je Georg oneraspoložen zbog onoga što mu je Silvija ljetos rekla. Ona smatra kako bi sve bilo drugačije da on nije onako postupao s tobom. Ali ne tiču me se ničije ljubavne priče!

Colton se popeo u sedlo i jahao iza stoke. Činilo mu se da ga je Silvija još uvijek voljela, uprkos svemu. Htio je potisnuti tu misao, ali nije mogao. Čvrsto je stisnuo usne. Sklopio je posao i sada nije mogao natrag.

Slijedili su dugi, zamorni dani. Napokon su stigli do puta što se spuštao prema rijeci San Miguel. Te noći padala je kiša a na planinama blistao snijeg. Sada su brže tjeroali stoku.

U ranu zoru krenuli su prema strmoj padini kanjona San Miguel. Colton je poslao Duncha naprijed da otkrije eventualnu zasjedu. On je zaostao, osmatrao put i osluškivao topot kopita. Ali sreća je još uvijek bila na njegovoj strani.

Još se nije smračilo kad su stigli do korala unutar Gold Capa, što ga je Shajler dađ sagrađiti posljednjeg ljeta.

Shajler je prebrojio stoku: — Pet stotina četiri goveda! — doviknuo je. — Je li točno, Rex?

— Da, od toga je dvadeset mojih.

— Dođi sutra i platit ću ti kao što sam obećao. Čuj, Georg Palmer je u gradu. Namjerava te ustrijeliti. —

Shajler se podrugljivo nasmijao. — Obišao je sve mesare, ali nije prodao nijednog bika.

Colton je savio cigaretu. Broken Bell je već deset godina isporučivao meso za rudarski logor. Mnogi mesari u Gold Capu pouzdali su se u Palmera, baš kao i on u njih, a cijena je uvijek bila mnogo viša nego što bi je on mogao polučiti u Denveru. Sada je Colton znao kako se Palmer osjeća.

— Rekao sam ti da ću još prije ljeća otjerati Palmera iz Doline Velikog Toma, a tako će biti. Imam dvije njegove mjenice koje treba da isplati za dva tjedna, a uz to i zajam s kamatima. Ako se ne varam, bit će mu prokleta teško pronaći novac.

Colton se okrenuo.

— Hoćeš li doći večeras? — upita ga bankar.

— Večeras neću.

— Ali Jane te čeka.

— Večeras nisam raspoložen za posjete, Ramer. Vidjet ću je sutra.

Colton je odjahao, a Shajler je gledao za njim. Colton je razmišljao kako može očekivati oko sedam tisuća dolara, a to je bila najveća suma koju je ikad imao. Da bi je dobio pomagao je uništiti Georga Palmera. Bio je nezadovoljan. Zadubljen u misli, stigao je do svoje momčadi.

— Hoćemo li zajedno večerati? — upitao je.

— Mi ćemo jesti sami — odgovori Dunch.

— Kako, do đavola... čitavo smo ljetno zajedno...

— Prekidamo veze. Obavili smo svoj dio posla, ti si nas prikrivao, a mi smo dobili što smo htjeli. Ti si na onoj strani koju budale zovu zakonom. Mi smo na drugoj. Znamo da se ne može biti na obje strane.

Coltonu je to bilo besmisleno. Cliff MacCoy kruto je sjedio u sedlu. Promatrao je svjetla grada i šutio. Između Rexa Coltona i ovih ljudi odjednom se pojavio nevidljiv zid.

Stigli su u bučnu glavnu ulicu prepunu ljudi koji su bili u potrazi na noćnim zadovoljstvima.

Colton je skrenuo u štalu za iznajmljivanje, ostali su ga slijedili. Spremili su konje i ponoovo se našli na ulici.

— Do viđenja, Rex — rekao je Dunch i otišao.

High Zorin i Jerom Piper kimnuli su i krenuli za njim. Samo je Joby oklijevao i pružio Rexu ruku.

— Bilo mi je vrlo lijepo, Rex. Ako budem imao sreće možda ćemo se ponovno vidjeti.

Colton je prihvatio ruku i promatrao Jobyjevo čudno napeto mladenačko lice. Pitao se je li to strah i čudno se. Oni su morali znati da on neće obavijestiti gradskog maršala. U Colorado ih nisu tražili, a nije bila njegova stvar da se brine hoće li u Wyomingu biti pozvani na odgovornost.

— Što se, do đavola, dešava, Joby?

— Ništa. Samo smo stigli do kraja našeg zajedničkog puta. — Bacio je brz pogled na Dunchova široka ramena. — Misliš li odmah u zoru završiti posao sa Shajlerom?

— Da. Zašto?

— Ne vjerujem bankaru.

Joby se okrenuo i stigao ostale. Sada je ostao samo Cliff MacCoy.

— Hajdemo jesti — predloži Rex. Uputili su se u gostionicu.

— Zorin i Piper sudjelovat će u svemu što Dunch bude predložio — odjednom reče Rex. — Samo je Joby drugačiji.

— Zaboravi ga, Rex. Ne možeš promijeniti tok rijeke. Tako je i s Rodom.

Kad je legao u krevet Colton je piljio u tamu. Razmišljao je o Rameru Shajleru i Georgu Palmeru, zatim o Jane. Pitao se što je rekla kad nije došao k njoj. Sigurno se naljutila. Da je to bila Silvija, on ne bi odlagao posjetu.

Sada je znao da se ponio kao najveća budala. Upustio se u posao u koji nikad nije vjerovao. Nekoć su mu se razlozi činili opravdani. Ali sada je bilo drugačije. Nije postojao nijedan jedini razlog da se muškarac oženi ženom koju ne voli. Prisilio je samoga sebe da prizna nešto što je odavna znao, ali je silom potiskivao. Nije volio Jane i nikad je neće voljeti kao što je volio Silviju Palmer.

V

Ujutro je Rex otišao na zajutrak u isti restoran u kojem je sinoć s MacCoyem večerao. Kad je izašao, ugledao je Silviju Palmer.

Nije je vidio otkako mu je bacila prsten Sada je zastao i ubrzano disao. — Kako si, Silvija? — jedva je progovorio.

Bila je nalik na pticu koja je htjela odletjeti, pomislio je. — Dobro, Rex — odgovorila je neuobičajeno promuklim glasom. — A ti?

Bila je mršavija no prije, a ispod očiju imala je tamne sjenke.

— Sa mnom je sve u redu — rekao je. Pogledao je svoju iznošenu košulju što je odavno morala biti zakrpljena i odjednom se sjeti da se odavno nije ni brijao ni šišao.

— Nemoj ostati u gradu, Rex. Znaš da si upropastio mog oca

— To nisam namjeravao.

— U to ga nećeš nikad uvjeriti. Ako te vidi, potegnut će kolt, a ti ćeš ga ubiti. Deset puta si brži od njega. Ljetos ga je uništila reuma.

— Ne bih ubio Georga. Ti to znaš.

— Onda će on ubiti tebe, tako ga je to duboko pogodilo. — Ugrizla se za usnu. — Ne znaš što znači izgubiti sve.

— Da nije bio onako tvrdoglav i sebeljubiv, sada ne bi trpio gubitke. — Silvija je to morala znati, ali Colton je nije smio na to podsjećati. Budući da je šutjela, dodao je: — Ne ja to ne znam, jer nikad ništa nisam imao.

— Ako nemaš sada, imat ćeš — prezirno je odgovorila — Pa ti si ortak velikog Shajlera, a za deset godina bit ćeš bogat poput njega. Oborila je glavu. — To boli, Rex. Bez obzira kakav je otac, ili kakav je bio, prema Rameru je svetac.

— Ne vjerujem da je Ramer tako znao.

— To ti se samo čini. — Podigla je glavu i čvrsto ga pogledala. — Pitaš ga što se dogodilo mesarima koji su se opirali da uzmu njegove bikove. Ovdje se tvrdi da je ubio tri čovjeka kako bi ovladao tržištem.

Podignute glave prošla je kraj njega. Colton se okrenuo i otišao u banku.

— Došao si prerano, zar ne, Rex? — Oštro će Shajler.

— Možda. Upravo sam sreo Silviju Palmer. Kaže da Georg svaljuje svu krivnju na mene. Ne želim svađu, Ramer.

— Vjerujem da ćeš odjahati prije nego što vidiš Jane.

Colton je odmahnuo glavom. — Ne, nabavit ću pristojnu odjeću i doći ću u tvoju kuću. Zatim ću nestati. — Bacio je novčarku na stol: — Od tvogjeg čeka, što sam ga unovčio u Mohabu, ostalo je nešto preko tri tisuće.

Shajler je prebrojao novac. — Jane se hoće odmah udati — izazovno je rekao.

— Kadgod bude htjela — odgovori Colton. — Želim ostati što dalje od Georga. — Izvadio je komad papira: — Ovdje je zapisano koliko sam isplatio za goveda i hranu.

Shajler je neko vrijeme računao: — Tvojih dvadeset goveda vrijedi dvije tisuće. Od našeg stada imaš dobiti još pet tisuća pet stotina pedeset. Je li tako?

— Slažem se.

Shajler je ustao, izvadio novac iz blagajne i dao ga Coltonu.

— Bilo je to za nas obojicu dobro ljeto. Nema smisla da se vraćaš u dolinu. Bilo bi to suviše opasno za Jane. Platit ću vam medeni mjesec u Denveru. U proljeće neće više biti Palmera. Trebamo ranč Broken Bell...

— Slušaj, Ramer, kazao sam Jani da više neću surađivati s tobom. Nije li ti rekla?

— Ne, do đavola! Ništa mi nije rekla. Što to znači?

— Ne mogu igrati na tvoj način. Silvija Palmer ispričala mi je da si dao ubiti tri mesara. Neću imati s time nikakve veze.

Bankar se nasmijao: — To je ono. Laže. Morao sam s tom trojicom malo grublje postupiti. Jedan se od njih

ustrijelio, druga su dvojica nestala iz logora.

— To nije nikakva razlika, neću sudjelovati u toj igri.

— Sigurno ti je jasno da ne bi došlo do moje ponude da nisam mislio na trajan ortakluk. Potreban si mi za moje velike planove, a i ja sam potreban tebi. Znam kako Jane troši novac.

— Ako me voli, živjet će na moj način. Ako ne, bila bi prokleta greška da se oženimo.

— Možda. Savjetujem ti da odeš k njoj, Rex, i da o svemu porazgovarate.

Colton je izašao iz banke. Sada mu je predstojao susret s Jane. Razmišljao je o tome dok je kupovao košulju i hlače. Otišao je u hotel, uspeo se stepenicama i razmišljao što bi joj rekao. Ako ga voli, dijelit će s njim dobro i zlo. Ali je li on bio siguran da voli nju? Kako će joj reći da je voli kad nije mogao zaboraviti Silviju.

Krenuo je prema svojoj sobi. Prolazeći pored MacCoyevih vrata čuo je Dunchov ljutiti glas: — Ne, Cliff, ne prihvaćam taj odgovor. Uživaj isti glas kao i mi i nema nikakva smisla da tvrdiš kako si ti drugačiji. Sudjelovat ćeš ili nećeš ostati živ!

— Onda me ubij! Mislim da mi je svejedno.

Colton je otvorio vrata i ušao u sobu. Dunch je stajao kraj prozora. Drhtao je od bijesa. Zorin i Piper sjedili su na krevetu. Joby se zgrurio na stolici kraj suprotnog zida. MacCoy je stajao pored vrata. Bio je blijed poput mrtvaca: — Van! — viknuo je Dunch. — Mi smo noćas završili s tobom. Od sada je ovo moja stvar.

— Zvučalo je kao da je i moja.

— Izvršio sam tvoju posljednju zapovijed! — viknuo je Dunch. — A sada ćeš ti, ako želiš živjeti, izvršiti moju!

— Ulazim u igru, Mort. Prijetiš MacCoyu?

— Oni će u podne napasti banku — tiho je rekao MacCoy. — Ja bih trebao sudjelovati, Rex. Iako stojim na suprotnoj strani zakona, ne želim opljačkati banku. Iako pripada Rameru Shajleru.

Rex se skamenio. Sada mu je mnogo toga postalo jasno. Rodovo pitanje prošle noći kada će Colton obračunati

sa Shajlerom, način na koji su se odvojili od njega, i kako su htjeli biti sami. Sve je to Mortimer Dunch od početka planirao. Nije mu bilo stalo do skrovišta u logoru s govedima. Nakon toga što su radili za ranč, koji je djelomično pripadao Shajleru, imali su zakonito pravo da se zadržavaju u Gold Capu. Zahvaljujući tome, prije napada neće biti sumnjivi.

Dunch se odjednom nasmije: — Prokleta si pogriješio Cliff, potreban si nam za taj posao. Šerif je ovdje opasan i budno pazi tko jaše ulicom. U podne uvijek ruča nasuprot banci. Potreban nam je čovjek koji će ga zadržati u restoranu i drugi koji će se brinuti oko konja. To si ti. Trojica mogu obaviti posao.

— Mene ne trebate! — viknuo je MacCoy.

— Možda nemam dovoljno povjerenja u tebe, Cliff. Previše znaš o nama.

MacCoy pogleda Rexa: — To je pravi razlog, Rex.

Dunch je nepomično stajao kraj prozora. Bio je visok i krupan, nepokolebljiv u svojoj odluci da prisili ostale da se pokore njegovoj volji. Piper i Zorin čekali su sukob koji je bio neizbježan. Već su se odavno pokorili Dunchu i sada će mu pomagati bez obzira što misle. Jedino je Joby bio drugačiji. On je nemarno ustao i, promatrajući Duncha, prišao Coltonu.

— Nemoj pokušavati, Mort — rekao je. — Nisam poput Higha i Jeroma. Još uvijek samostalno mislim.

— Što to treba da znači? — upita Dunch.

— Znači da namjeravaš ustrijeliti Rexa. Ako to učiniš, moraš ubiti i mene.

— Mislim da to možemo učiniti. Zar si poludio, Rod? Ne znaš što se dešava onima koji mi prkose?

— A ti znaš da sam dovoljno brz da pogodim Jeroma ili Higha — odgovorio je — Colton je pak dovoljno brz da ustrijeli tebe.

— Ako počnete pucati imat ćete šerifa za petama! — viknuo je MacCoy. — Što će tada biti s vašim planom?

— Zaista razumno — priznao je Dunch. — Zbog toga te i želim na našoj strani. Dakle, nećemo smetati tvom

prijatelju Rexu, MacCoy. Ali ono što sam za tebe rekao, vrijedi. Pet minuta poslije dvanaest idemo u banku. Rod preuzima maršala. Ti ćeš, Cliff, u dvanaest biti pred bankom. Imat ćemo pet konja, a ti ćeš jahati s nama.

— Mort, povedi svoje momke i odjaši iz grada. Ne dopuštam da napadneš banku! — odlučno će Rex.

— Bit će ti prokleta teško da nas zadržiš. — Dunch je glavom pokazao prema vratima. — Hajdemo, moramo još štošta obaviti.

Colton je gledao za njima. Joby je zatvorio vrata. Colton je čekao da njihovi koraci utihnu. Pogledao je na sat. Bilo je deset sati. Imao je još dovoljno vremena.

— Ostani ovdje, Cliff. Idem po maršala.

Colton je otvorio vrata, ali nije izašao iz prostorije. Vani je stajao Piper s revolverom u ruci: — Ako izađeš, bit ćeš mrtav! — Colton se vrati u sobu.

• • •

Colton je prišao prozoru. Visina je bila prilična, a sada se nije smio izložiti opasnosti i slomiti nogu. Osim toga, na drugom kraju ulice stajao je Zorin.

— Upali smo u klopku. — Colton je sjeo na krevet.

— Rekao sam ti u proljeće, kad je Palmer sve to započeo, da nisam vrijedan da se zauzimaš za mene. Znam da ćeš me mrziti, ali moram ti nešto ispričati. Već odavno sam na krivoj strani, a mogao sam biti pošten građanin. Dobio sam dobar odgoj, mogao sam raditi u očevu dućanu, oženiti se i imati djecu. Sve sam to odbacio zbog žene koja je bila nalik na Jane. Kad vidim Jane, uvijek mislin na nju. Ali nema smisla o tome govoriti. Opljačkao sam očevu blagajnu kako bih mogao kupiti ono što je ona morala imati. Ali kad sam se našao u opasnosti, nije htjela otići sa mnom. Pobjegao sam i tek sam se ovdje zaustavio. Nikad nisam imao hrabrosti da se vratim i predam zakonu.

— Je li Dunch na to mislio kad je jednom rekao da ste istog soja?

— On o tome ništa ne zna, Rex.

— Jesi li surađivao s konjokradicama?

— Ne, što se toga tiče, nisam ti lagao, Rex. S konjokradicom radi Cays. On je zapalio signalne vatre kako bi im javio da mogu doći. On je udesio da momčad s Broken Bella ne bude na mjestu gdje su konji prelazili rijeku.

— Jesi li siguran u to?

— Siguran sam, ali što bi vrijedila moja riječ u Dolini Velikog Toma prema riječi čovjeka u koje Georg Palmer ima povjerenje? — MacCoy odmahne glavom: — Nisam mogao učiniti ništa jer su mi ruke bile vezane. Cays je znao da krijem svakog bandita koji naiđe. Hranio sam i krio bandite, a to mi se isplatilo, sve dok mi Cays nije ušao u trag i počeo me ucjenjivati.

— Ako je on među kradljivcima konja morao si...

— Razmisli, Rex! Svi su u dolini vjerovali Caysu.

— Da li Dunch i ostali poznaju Caysa?

MacCoy je kimnuo. — On se isto tako sakrio u dolini kao i Dunch i njegovi ljudi u mojoj rupi. Zaštita mu je bila Palmerovo povjerenje. Dunch je rekao da Cays traže zbog krađe goveda. Banditi, baš kao i poštenji ljudi, imaju svoja mjerila poštenja, a Cays je lopov bez skrupula. Ne znam pojedinosti, ali svoje ortake opremio je u zatvor kako bi se domogao njihova novca. Šerifa je naveo na trag. Sada zahtijeva pet tisuća dolara. Ako mu im dam, nestat će iz zemlje. Ali ja novaca nemam.

— Želiš li time reći da je Cays u gradu?

— Da. Prošle noći projahao je kraj našeg logora. Ne znam što smjera, ali mora da se radi o nečem velikom.

— Što to znači?

— Mislio je da će, ako Palmer umre, dobiti ranč Broken Bell. Sada zna da neće biti tako i namjerava strpati u džep što bude mogao. Mislim da su ljudi koje je doveo na ranč kradljivci goveda.

Colton je napregnuto razmišljao. George Palmer mu ne bi povjerovao, ali Silvija... — Otiđi u Conerovu gostionicu i dovedi Silviju.

Colton je otvorio vrata. Paiper je dovukao stolicu i sjeo. — Cliff želi otići — rekao je.

— Zašto, Cliff?

— Idem po Silviju Palmer. Rex je želi vidjeti.

— Mislim da je to u redu. Mort ništa nije rekao o ženama. Ali nemoj učiniti grešku, Cliff, i dovesti maršala. U tom će slučaju tvoj prijatelj biti mrtvac.

— Ne želim vidjeti nikakvog maršala! — reče Cliff i spusti se niz stepenice.

Colton zatvori vrata.

Začuvši kucanje naglo se okrenuo. Mislio je da je to Cliff. — Uđi!

Vrata su se otvorila, na pragu je stajala Silvija: — MacCoy je rekao...

— Gdje je on?

— Ostao je u predvorju. Rekao je da me želiš vidjeti.

— Uđi, Silvija.

Polagano je ušla, Colton zatvori vrata.

— Znao sam da Georg ne bi vjerovao Cliffu i da ne bi došao, zato sam poslao po tebe. Morat ćeš mi vjerovati. — Pokazao joj je stolicu i sjeo na krevet. — Cays je u gradu, zar ne?

Kimnula je. — Kod Conera.

— Je li rekao zašto je došao?

— Stado je na putu. Htio je vidjeti je li ga otac prodao.

— Je li to bilo potrebno?

— Nije, a to se ni ocu nije dopalo. Hermanova je briga stado, a očeva prodaja.

— Reći ću ti zašto je ovdje. Napušta zemlju i namjerava napuniti džepove. Došao je ovamo kako bi Cliffu oduzeo pet tisuća dolara.

— Odakle MacCoyu toliki novac?

Colton joj ispriča što mu je MacCoy rekao o Caysovoj prošlosti. Zatim ispriča što je radio MacCoy i u kakvoj je vezi bio s Dunchovom momčadi.

— Htio sam ti sve to reći zato što ne mogu napustiti ovu prostoriju — dodao je. — Ne bih htio da Georg bude prevaren zato ga moraš uvjeriti da je Cays lopov.

— Zar mi, nakon svega što se dogodilo, želiš reći kako ti je stalo da otac spasi svoju kožu? Ili si sve to rekao samo zato da bi audio Hermanu?

— S Hermanom ću izaći na kraj kad za to bude vrijeme. Sada otiđi Georgu i ispričaj mu što znaš.

— Ne vjerujem da si mi rekao pravi razlog zašto želiš spasiti mog oca.

— Imaš pravo. Još uvijek mislim na to da si mi rekla kako ću postati onakav kakav je Shajler. Ali ja to nisam i nikad neću biti.

Na ulici je prasnuo revolver. Colton je pomislio da je Dunch već izvršio napad. Potrčao je prema vratima.

— Ostani vodje, Rex! To te se ne tiče!

Ali on je već otvorio vrata. Paiper je nestao. Potrčao je niz stepenice na ulicu. Prolaznici su se okupili oko čovjeka koji je ležao u prašini. Colton se probio kroz gužvu. Zastao je. Čovjek koji je ležao bio je Cliff MacCoy.

— Tko je to učinio? — upitao je promuklim glasom.

— Herman Cays! — netko je odgovorio. — Vidio sam. Čovjek je viknuo Caysu da će ga ubiti, imao je revolver za opasačem. Cays se okrenuo i potegao revolver. Bio je brži.

— MacCoy nije mogao pucati! Bilo je to umorstvo! — rekao je Rex.

Odjednom se začuo povik: — Napad na banku! — Odmah zatim čuo se topot kopita.

— Shajler je ranjen! — viknuo je netko iz banke. — Brzo liječnika.

Dotrčao je jedan od blagajnika i pokazao Rexa. — Banditi koji su napali banku pripadaju Coltonovoj momčadi. Prošle noći, kad su došli, bio sam u koralu. On mora da je znao o tome.

— To je moguće — rekao je maršal. — to je s time?

Colton je sada bio kraj maršala. i gledao prema njemu. — Zašto ne krenete za razbojnicima?

— To je izvan mog područja djelovanja. Bio bih ih zaustavio da me nisu domamili ovamo. Sada to mora učiniti šerif.

— Šerif nije u gradu! — dobacio je netko.

— Kažem vam. Colton je doveo bandite u grad! — Viknuo je blagajnik.

Colton je posegnuo prema gore i izvukao maršala iz sedla: — Dovesť ću bandite natrag! — Već je bio u sedlu. Podbo je konja. Ljudi su se razmakli pred konjem koji je pojurio. Netko je opalio na Coltona, ali je promašio.

VI

Dunch je brzo djelovao. Preostajalo je još pola sata prije vremena određenog za napad na banku. Ali borba na cesti svratila je pažnju građana i maršala, i Dunch je bio spreman.

Vranac što ga je Colton jahao bio je prvoklasan, ali konji bandita bili su još brži. Uvidjevši da ih neće moći stići, Colton je pustio vranca da ide polaganije.

Pošto je ljeti dobro upoznao te ljude, razmišljao je što bi mogli učiniti, a sjetio. Put do MacCoyeve drvenjare bio je predug, a da bi stigli u Utah, gdje bi mogli promijeniti konje, morali bi prevaliti previše milja. Znači, namjeravali su učiniti nešto drugo. Vjerojatno su se htjeli domaći Gebhardovih konja. Gebhard je imao ranč u kanjonu ispod Placervilla. Razmišljajući o tome

Colton se sjetio Jobyjeve primjedbe kako su Gebhardovi konji u dobroj formi.

Colton je dobro poznao Gebhardov ranč. Jahao je uz rijeku i u grmlju ostavio vranca. Pažljivo je promatrao čistinu. Upravo se počeo spuštati mrak. Oko zgrada nije vidio ni žive duše, jedino su u koralu stajali konji.

Otpuzao je oko ugla drvenjare i promatrao konje. U blizini štale otkrio je pet konja, a iza njih bili su drugi.

Gebhard mora da je odsutan, pomislio je Colton, inače bi gorjela svjetiljka. Ako Gebhard nije bio kod kuće, zašto Dunch već nije odveo konje? Odjednom je na putu odjeknuo topot kopita. Projurila je grupa jahača. Bila je to potjera. Uzalud su krenuli, pomislio je Rex.

Oprezno je dopuzao do prednje strane kuće i zaustavio se ispod prozora: — Gebhard! — tiho je pozvao.

— Uđi, Rex — odgovorio je Joby.

— Izadi, Rod.

— Zar nemaš povjerenja u mene? Ili si već zaboravio da sam jutros u Cliffovoj sobi bio na tvojoj strani?

— Nisam zaboravio, ali ovdje mi se ne dopada. Suviše je tiho.

— Mi nikad nismo glasni.

— Tko je s tobom u kući?

— Gebhard. Ali nije raspoložen za društvo. Došli smo prije jednog sata, htjeli smo jesti i kupiti nekoliko konja. Nahranio nas je, ali konje nije htio prodati. Tvrdio je da ima samo konje za uzgoj, a kao dokaz potegnuo je revolver. Mort ga je tresnuo po glavi i sada spava. A ti podigni ruke i uđi. Ne bih htio pucati u tebe.

— Gdje su ostali? — upita Colton.

— U štali. Osedlali su četiri Gebhardova konja. Čim te svezemo, krećemo dalje.

— Sumnjam, Rod, da ćeš živ otići odavde.

— Zašto?

— Prvo, Frisco je čovjek koji neće zaboraviti što se jutros dogodilo u hotelu. Drugo, vi ste, momci, odnijeli prilično novaca iz banke. Ako se podijeli na trojicu svaki će dobiti više nego ako se dijeli između četvorice. Prema tome, ti ćeš dobiti metak u trbuh.

Unutra je netko opsovao. Bio je to glas Jeroma Paipera. Ovo je, dakle, bila klopka.

— Jesi li čuo, Rod? Jerom zna što Morton namjerava.

S revolverom u ruci bacio se kroz vrata. Joby mu je stajao na putu. Colton ga je udario glavom u trbuh tako da je ostao bez daha. Srušio se leđima na pod. Sada je Rex opalio i čuo kako je pogodio Paipera, zatim je malo čekao, potom je zapalio šibicu. Bacio je pogled na Paiperovo lice, bandit je bio mrtav. Naredio je Rodu da baci revolver na pod i mladić ga nevoljko poslušao.

— Dodavola, što ćeš učiniti sa mnom, Rex?

— Htio bih te spasiti od užeta ili metka. Da nisi pošten ne bi mi jutros

pomogao, niti bi pokušao sada. U ovom trenutku moraš odlučiti kojim ćeš putem krenuti. Ako...

Joby mu je, upozoravajući ga, spustio ruku na rame i odmah je opet odmaknuo. Colton nije ništa čuo, ali je ipak znao da je Joby primijetio nešto što je njemu promaklo. Ovim pokretom Joby je donio odluku.

Tada je Colton desno od sebe ugledao sjenku. Opalio je i odmah zatim izjurio kroz vrata i leđima se naslonio o zid. Neki je čovjek kriknuo i opalio. Colton je potrčao prema njemu, još jednom opalio i bandit se srušio.

Netko je trčao prema koralu: — Mort! — viknuo je.

Colton je trčao prema štali. Ovi ljudi, kad bi ih sreća napuštala, nisu znali za vjernost. Zorin bi rado pobjegao s novcem.

Colton se došuljao do vrata: — High, izadi! Hoću novac, a ne tebe!

Odgovora nije bilo. Oprezno je otvorio vrata. Zorin je izgubio živce i počeo pucati. Colton uzvрати vatru. Meci su fujukali iznad Coltona. Zorin je četiri puta opalio, a onda je njegov revolver utihnulo. Colton je čuo njegovo krkljanje, a onda je i ono prestalo. Ušao je dublje u štalu i o nešto se spotaknuo. Zapalio je šibicu i vidio da je Zorin mrtav. Zapalivši drugu šibicu ugledao je vreću s novcem privezanu za sedlo. Colton ju je odvezao.

U štalu je ušao Joby: — Gdje si, Rex?

Bilo je zapravo čudno što je Joby bio tako siguran da će ga naći živog.

— Evo me, Rod. — Rex je prišao vratima. — Dođi sa mnom. Odjahat ćemo u Gold Cap.

— Ne, da; moj revolver i ja ću nestati!

Rex mu je šutke pružio oružje. — Do viđenja, Rex! — Skočio je iza ugla i uzjahao konja.

Colton je doviknuo za njim: — Do viđenja! Za nekoliko dana ponovo ću biti u Dolini Velikog Toma. — Jobya proguta tama.

U kući je Colton ustanovio da se Gebhard osvjestio. Oslobodio ga je užeta, uvjerio se da mu se ništa nije dogodilo i ispričao mu sve što se zbilo.

• • •

Ujutro je Colton prije nego što je svanulo, stigao u Gold Cap. Otišao je u štalu za iznajmljivanje, probudio konjušara i vratio se na ulicu noseći vreću s novcem. Znao je da bi morao otići Shajleru i vratiti mu novac, ali umjesto toga otišao je u hotel jer se osjeća kao da već mjesecima nije spavao. Legao je odjeven na krevet i odmah utonuo u san.

Probudilo ga je kucanje na vratima: — Otvorite, Coltone, ili ćemo ući!

Colton je u prvi trenutak mislio da sanja, zatim je čuo tresak, vrata su se naglo otvorila i nekoliko je ljudi jurnulo u prostoriju. Colton je zgrabio revolver i sjeo.

— Stanite, ili pucam!

Ljudi su zastali.

— Jutros smo dobili vijesti, Coltone. Gebhard je otpremio ljude koje ste ubili u Placerville i odande je brzojavio. Jedan je pobjegao. Kaže da su bila četvorica.

— Zašto ste ovako upali?

— Što ste učinili s novcem? — upita maršal.

— Novac je ovdje, kasnije ću ga odnijeti Shajleru. A sada se gubite odavde!

Ljudi iza maršala okrenuli su se prema vratima, ali maršal je ostao stajati.

— Možda sam vas krivo razumio, mislio sam da ste novac sakrili i vratili se s pričom kako ga niste našli, ili da ga je ponio čovjek koji je pobjegao.

— Zaista ste me krivo razumjeli. Shajler nije ništa izgubio. Hoćete li sada otići?

— Čekat ću vas vani, na hodniku, i otpratiti u banku kako biste sigurno stigli.

Maršal se okrenuo i izišao. Colton se oprao, obukao i s vrećom u ruci izišao na hodnik.

— Ne dopadate mi se, prijatelju! — rekao je maršalu. — Vjerujem da ste pustili Hermana Caysa da ode iz grada i da još uvijek tvrdite kako ono nije bilo umorstvo.

— Ne tražim Caysa, niti mi je stalo da vam se dopadam. Hajdemo!

Izašli su iz hotela okruženi ljudima.

Shajler ih je dočekao sa zavojem oko glave i za pisaćim stolom.

— Nisam vjerovao da ćeš uspjeti, Rex.

— Uvijek me potcjenjuješ. — Rex je spustio vreću s novcem na stol. — Nisam brojio ali nadam se da je u redu.

Bankar je istresao novac na pisaći stol: — Poslije ću ga prebrojiti. Čini se da je sav, uglavnom su bile krupne novčanice. Nisu imali vremena trošiti. Bit će oko tri tisuće.

— Trojica su ustrijeljena — rekao je maršal. — Jedan je pobjegao. Možda biste nam ispričali kako se to dogodilo.

— Dosta mi je brbljanja. — Colton se razljutio. — Jučer niste htjeli progoniti bandite, a bili ste spremni da zatvorite mene. Sada šutite!

Shajler je pozvao blagajnika. Prebrojio je novac. Sve je u redu. Maršal je otišao. Kad su se njegovi koraci udaljili, Shajler je upitao: — Tko je pobjegao?

— Mladić kojeg smo zvali Rod. Uostalom, Ramer, ti si moj dužnik.

— Čudno mi zvuči ta primjedba iz tvojih usta. Dobro znaš da bih ti dao sve. Rekao sam da ću platiti medeni mjesec...

— Nisam mislio na to. Dužan si mi. Joby nije imao veze s napadom. Čak nije bio u gradu. Učinio mi je uslugu kad me Dunch napao i htio bih mu se odužiti.

— Misliš da ne zahtijevam da bude uhapšen? U redu, Rex, slažem se. Možda Joby uvidi da je na krivom putu.

— Drugo, Georg Palmer. Hoću da mu ostaviš više vremena.

— Budalo! Znaš da je to jedino što neću učiniti. Sve što hoćeš, samo to ne!

— Ali tako mora biti. U početku sam ti rekao da ne želim da Palmer bude upropašten.

— Što misliš, zašto sam ja sve to poduzeo? Gledam unaprijed, to sam oduvijek činio. Želim Dolinu Velikog Toma čitavu! Počet ću s rančem Broken Bell, a onda ću otjerati sitne rančere!

Colton odmahne glavom.

Iznenada se razbjesnivši, Shajler je bacio cigaru o zid. — Ako si zaboravio, Coltone, htio bih te podsjetiti na to tko si. Uzeo sam te i dopustio ti da sudjeluješ zato što te Jane voli i zbog

toga što si prkosio Palmeru. Bio si siromašan, a sada ćeš se oženiti najboljom nasljednicom. Zahtijevam samo to da sudjeluješ u igri. Palmeru ništa nisi dužan. Zaboravi ga!

— Imam pravo da sam određujem način igre, a ta je stvar počela kao da je moja vlastita. Nije red oduzeti Palmeru...

— Bit ćeš moj zet, Rex, ali ni tebi, ni bilo kome neću dopustiti da u vlastitom orkestru sviram drugu violinu! Nestani prije nego što kažem Jani da je odabra la krivog čovjeka.

— Vratit ću se — reče Colton i ode.

Pošto je doručkovao, otputi se u Conerov hotel. Georg Palmer razgovarao je u predvorju sa Silvijom. — Zdravo, Georg! — pozdravi ga.

Stari je rančer nekoliko trenutaka nepomično stajao. — Coltone! — Zvučalo je to poput psinke. Pokušao je posegnuti za revolverom.

Silvija ga zgrabi za ruku: — Ne, tata nemoj!

Palmer odgurne djevojku: — Ubit ću te, Coltone!

— Ne danas, Georg. — Colton izvuče revolver i uperi ga u Palmerova prsa.

— Možda neću danas, ali jednom ću imati priliku i tada ću te ubiti. Da nije bilo tebe, ne bih dospio dotle...

— Nemoj mene kriviti zbog svoje tvrdoglavosti. Ti si podjarmljivao druge, a sada to moraš platiti. Reci mi koliko si dužan Shajleru?

— To se tebe ne tiče! Pitaj svog partnera čijom ćeš se pokvarenom kćerkom oženiti!

— Činim ti uslugu, moraš samnom pristojno razgovarati!

— Sedam tisuća — odgovori Silvija — kamate dviju mjenica koje za nekoliko dana mora isplatiti i kapital hipoteke što je Shajler ima na ranč.

— U redu — reče Colton. — Georg, posjetit ćemo Shajlera.

Palmer za njim izađe na ulicu. — Da je Herman u gradu izgledalo bi to drugačije! — odjednom reče.

— Kažeš da Herman nije ovdje?

— Jutros je odjahao — odgovori Silvija.

— Sreća za Hermana! — progunda Colton. — Georg, je li ti Silvija rekla zašto je bio ovdje?

— Ne vjerujem u to. Došao je da vidi jesam li u Gold Capu našao tržište.

— A jesi li?

— Znaš to isto kao i ja. Dobro je što je Herman došao. Rekao sam mu neka zadrži stoku u Placervilleu.

Stigoše do banke. Shajler ih namršteno pogleda: — Došao si, platili, Palmer?

— Da — odgovori Colton. — On će isplatiti hipoteku kao i kamate.

— Nisam iznenađen. Rex, nakon onog što si mi maloprije rekao, ali teško je vjerovati da tako brzo mijenjaš stranu.

— Ne mijenjam stranu i obaviti ću posao što sam ga zaključio.

— Na koji posao misliš? — upita Shajler.

— Onaj s Jane. — Colton' izvadi novac dobiven od Shajlera i pruži ga Georgu. — Platite što morate, Palmer.

— Čudno kako se pametan čovjek može ponašati poput budale, Rex — prezirivo će Shajler. — Je li to zbog nje? — Pokretom glave pokaza Silviju. — Ako to radiš zato da se ne bi morao oženiti s Jane, uspio si. — Pokupio je novac što ga je Palmer, stavio na stol. — Plaćaš mojim vlastitim novcem!

Shajler napiše potvrdu i preda je Palmeru. Ovaj je spremi, a ostatak novaca vrati Coltonu.

— U Gold Capu nikad više nećeš prodati ni jednog bika, a sumnjam da ćeš imati i jednoga kad se budeš vratio u dolinu.

— Na što misliš? — upita Palmer.

— Ja sam oprezan čovjek, Georg. Ne bih bio tamo gdje jesam kad ne bih računao sa svim mogućnostima protivnika. Znao sam da ćeš sakupiti sedam tisuća dolara, iako nisam znao da će ti pomoći baš Colton. Osim toga, nekim mesarima ne dopada se moj postupak. Zbog toga sam naredio da tvoja stoka ode u drugom pravcu.

— Što to pričaš, do đavola! Moje stado je na putu ovamo. Rekao sam Caysu neka se zaustavi u Denveru.

Shajler se grohotom nasmija: — Kad se vratiš u dolinu nećeš imati ni jednog

goveda. Za to će ih vrijeme Cays otpremiti u planine La Sal.

— Laž! — kriknu Palmer. — Istina, Herman je uzeo tvoj novac, Shajler, ali napravio je budalu od tebe, izdao te!

— Ako si pametan vjerovat ćeš meni. Došao je da sa mnom zaključi posao. Platilo sam mu da stoku otpremi na drugu stranu. To će biti dobar posao za tvog prijatelja, Georg.

* Palmer se okrene da izađe iz prostori-
rije: — U usporedbi s vama Shajler, banditi koji su napali banku pravi su poštenjaci — reče Silvija i požuri za ocem.

— Poštenjaci! — Shajler namignu Coltonu. — Čudno, Rex, nas dvojica nalik smo jedan na drugog više nego što sam mislio. Zao mi je što je do ovog došlo, bili bismo dobra sprega. Prihvatio si moju ponudu, udvarao si Jane, a ipak si čitavo vrijeme namjeravao spasiti Palmerovu kožu kako bi se domogao komadića Broken Bella.

— Krivo prosuđuješ — oštro reče Colton.

* — Sada to nema smisla poricati — nastavi Shajler. — Prošlog proljeća, kad smo napustili dolinu, sumnjao sam u tebe. Vidiš. Jane je oduvijek čeznula za određenom vrstom muškaraca. Ti si bio prilično blizu njenoj predodžbi. Međutim, ona je pogriješila. Htjela je borca, a ti to jesi. Ali istovremeno je htjela i muškarca kojeg bi mogla naviknuti na lijep stan u Denveru.

Htjela se njime ponositi u društvu. To ne ide. Sada se drži što dalje od nje. Uvijek ćeš ostati kaubojem.

— Točno. — Colton iziđe iz kancelarije.

Stigao je Palmerove prije nego što su ušli u Conerov hotel.

— Mnogo si učinio za nas, Rex — reče Silvija. — Od tebe više ne možemo očekivati nikakve usluge. Sada sve ovisi o ocu.

— Ništa ne ovisi o meni. Rekao sam Hermanu da zadrži stado u Placervilleu i ono će biti tamo.

— Još uvijek vjerujete u Hermana?

— Prozreo sam te, Coltone! Dužan sam ti sedam tisuća dolara. Dobit ćeš ih natrag, ali inače se ništa nije promijenilo.

— Prošlog sam proljeća pogriješila — gorko reče Silvija. — Kazala sam, Rex, da ste poput dva bika koja navaljuju jedan na drugog. Prevarila sam se, oče. Ti si onaj, koji se ponaša poput bika.

— Vi se nikad nećete promijeniti, Georg! — reče Colton. — Spasio sam vas od Shajlera zato da bih sebi osigurao udio ranča Broken Bell.

— Do đavola! — viknu Palmer. — Nestanite iz doline i pošaljite mi adresu kako bih vam mogao vratiti vaših sedam tisuća!

— Sve dok ne platite imam udio — reče Colton i uđe u brijačnicu. Još uvijek nije posjetio Jane.

VII

Jane je obukla modru svilenu haljinu i rukom prešla preko kose. Prišla je prozoru razmišljajući o Rexu. Već je prije dva dana predao stado, a još je nije potražio. Ali bio je u potjeri za banditima, sjetila se.

Začula je kola Ramera Shajlera i požurila dolje. Bankar je ušao i promatrao je kao da je kriva zbog nečeg što je toliko strašno da se ne smije glasno izgovoriti.

— Odabrala si krivog čovjeka — reče oštrim tonom.

Najprije nije razumjela, a onda se razbjesnila. — Ne deri se! Ja ne radim za tebe! Možda je to ono što kod Rexa nije u redu!

— Oprosti, Jane. Čitavu smo godinu računali, planirali i mislili da je sve kako valja. Ali nismo dobro procijenili Coltona.

— Možda ipak jesmo. Što je učinio?

— Htio je da Palmeru dam više vremena. Kad sam odbio, doveo je Palmera i djevojku i platio starčeve dugove. Uzeo je od mene novac da bi

spasio Palmerovu kožu. Ne marim zato. Cays će ukrasti stado i nakraju ćemo uništiti ranč Broken Bell. Ali nerado čekam. — Odjednom se zamisli. — Rekao mi je da je pred tobom spomenuo kako više neće surađivati sa mnom. Zašto mi to nisi rekla?

— Mislija sam da je bolje da ništa ne kažem. Želim se udati za njega, oče. Već ću ga nagovoriti.

Shajler odmahne glavom.

— Varaš se, oče, ja ga volim.

— Ljubav! — naruga se Shajler. — Znaš, draga, dosad o tome nismo razmišljali. Dobro smo surađivali jer smo znali što hoćemo, a sada neka budem proklet ako dopustim da mi Colton omeće planove. Rekao sam mu neka te ostavi na miru jer si s njim završila. Mislio sam da bi bilo loše da se udaš za njega. Često si mi pomagala da nekog muškarca iskoristim. Mislim da ćemo tako i nastaviti.

— Ne! S tim je završeno. Želim jednog muškarca, a ne tucet koji je potreban tebi za tvoj prljavi posao. Rex je u pravu, imamo dosta i bez Palmerova ranča.

— Kao da ti se odjednom javila savjest! Nije li za to malo prekasno?

— Udala sam se za Marca zato što ti je bio potreban čovjek koji bi vodio tvoje bandite, netko tko je izvršavao prljava umorstva koja ti nisi htio obavljati, jer to ne bi dolikovalo velikom Rameru Shajleru. Ali to je prošlo...

Nisu ni primijetili da je netko želio ući, sve dok se domaćica nije pojavila na pragu. — Vani je čovjek, gospođice Jane. Kaže da se zove Colton.

Shajler opsova: — Izbacit ću ga...

— Ne, pokušat ću dovesti u red ono što si upropastilo.

Domaćica je odvela Coltona u biblioteku. Ugledavši ga, Jane preplavi val radošću: — Oh, Rex, mislija sam da nećeš doći. — Potrčala je prema njemu i strastveno ga poljubila. — Kako si?

— Prilično pospano.

Bio je mršaviji nego u srpnju. Odjeća mu je bila nova, bio je svježije izbrijan. Ali Jane je postalo jasno kako su se s njim zbile veće promjene osim ovih izvanjskih. Živci su mu bili napeti.

Vjerovala je da je njegovo neraspoloženje posljedica MacCoyeve smrti.

Colton pogleda knjige na policama: — Jesi li ih sve pročitala?

— Ne — tiho se nasmije. — Ni otac nije. Ali dobro izgledaju.

— Dobro si odgojena. Sigurno si pročitala mnogo knjiga.

— Neke jesam. Tata me poslao u Denver u školu. Ali znam da si ti obrazovaniji od mene.

Colton je promatrao skupocjene čaše u ormaru. — Ne razumijem se u ovo, ali sigurno je stajalo mnogo novaca. — Okrenuo se prema njoj. — Naviknuta si na sve ovo, Jane, ali ja nisam. Moglo bi se dogoditi da oboje postanemo nesretni ako se oženimo.

— Ovo je najluđe što si ikad rekao! Znaš kako bih bila sretna da se vjenčamo.

Colton je odmahnuo glavom: — Ramer mi je rekao kako bi me ti mogla odvesti u Denver, elegantno obući i pokazivati me naokolo. Ja to ne bih izdržao, a ti se ne bi mogla priviknuti na moj način života.

— Prošlog proljeća...

— Da, vidio sam kako si dvaput kuhala, ali prevario sam se. Možda sam htio varati samoga sebe zato što smo se Silvija i ja posvadili. Sada mi je sve jasno. Ramer je danas rekao da ću zauvijek ostati kauboj. To je istina.

— Voljela bih da te mogu uvjeriti kako te volim, Rex. Ako želiš biti stočar neću se protiviti.

— To neće ići.

— Želiš li time reći da me nećeš oženiti?

— Kažem samo da ne bismo bili sretni.

— Nemoj više o tome govoriti. Još ti nisam rekla kako se divim što si vratio banci novac. Pričaj mi o borbi s banditima.

Ispricao joj je. Na kraju je rekao: — Sada moram ići. Uskoro će biti vrijeme za Cliffov pogreb.

— Idem s tobom. — Brzo je otišla u blagovaonicu. — Idem s Rexom na Cliffov pogreb, oče. Možemo li uzeti tvoja kola?

— Što se to mene tiče — progundao je.

Nakon pogreba, idući prema izlazu, Jane je dotakla Rexovu ruku: — Zao mi je, znam koliko ti je bilo stalo do Cliffa.

— Najprije sam ga namjeravao otpremiti u dolinu i tamo zakopati, ali mislim da bi mu se ovdje više svidjelo.

Došavši do kuće ugledaju Shajlera pred vratima. — Oduvijek me motala oko malog prsta — reče mrko pogledavši Coltona. — Tako će i ostati. Dat ću joj sve što hoće. Do đavola, to je oduvijek znala. — Pomogao je Jani da siđe zatim se sam popeo u kola i odvezao.

— On je lopov i ti ga nećeš promijeniti — reče Colton gledajući ga kako se udaljava.

— Ni ja nisam bila drugačija, moram priznati. Ali pričekaj, Rex.

— Cliff je bio pametan, a on mi je uvijek govorio neka te ne oženim. Rekao je da ću se jedne noći probuditi kraj tebe u krevetu i mrziti te. Mislim da bi i ti mrzila mene.

— Rex, on se prevario. Nikad te neću mrziti, niti učiniti nešto zbog čega bi ti mrzio mene.

— Nisi bila iskrena. Nisi mi rekla da si već bila udata.

Stisnula je šake. — Nadala sam da da to nikad nećeš doznati, Rex. To je prošlost.

— Za mene to predstavlja razliku. A postoji još nešto: volim Silviju.

— Zaboravit ćeš Silviju, Rex! Sjećaš li se kako je bilo? Prekršio si dogovor, a i ja sam bila dio toga dogovora. Sjećaš li se?

Na njegovu licu pojavi se mračan izražaj: — Dobro, Jane. Ali prije toga moram obaviti još jedan zadatak. Herman Cays je još uvijek živ.

Vinuo se u sedlo i odjahao. Jane nije mogla svladati strah. Gorko je zaplakala.

...

Colton je otišao u pogrebni zavod i platio MacCoyev pogreb. Tada se uputio u Conerov hotel i raspitao za Palmerove.

— Jutros su odjahali, vjerojatno kući — odgovorio je vratar.

Colton je otišao u štalu za iznajmljivanje.

Odjednom začu konjušarev krik: — Pazite!

Skočio je u stranu i otkotrljao se. Ljutio se na sebe zbog toga što se nije odmah sjetio da ga je Cays morao promatrati kada je odveo konja u štalu. Ovdje ga je vrebao jer je znao da će doći po konja. Prasak metka gromko je odjeknuo. Colton je imao revolver u ruci. Odmaknuo se od ulaza u boks, sada je za leđima imao zid. Prvi je metak promašio, jedino mu je sasuo prašinu u lice. Podli strijelac ponovo je opalio, ali od uzbuđenja je pucao previsoko i promašio. Uslijedio je još jedan metak. Tada je Colton ugledao protivnika u četvrtom boksu. Vidio je samo dio glave, ruku i revolver. Colton je opalio, skočio u stranu i čekao. Čovjek je nestao.

Na negostupu su odjeknuli koraci. Maršal je zaurllao: — Što se događa?

— Mislim da je to bio Cays. Pokušao me napasti.

Maršal Lasi je opsovao. Konjušar je prišao konjima i pokušao ih smiriti.

— Nick, što se dogodilo? — upita maršal.

— Colton je opalio jedan metak. Momak je izgubio jedno oko i mozak.

— Pitao sam što se dogodilo?

— Rekao sam — odgovori konjušar. — Otkako je Colton ostavio konja, čitavo sam vrijeme imao tog mornjaka na vratu. Mislio je da će se Colton vratiti i čekao je. Ništa nisam mogao učiniti. Morao sam potbuške leći, tamo preko u boks. Rekao mi je da će me ubiti ako se samo pomaknem.

— Dosta ste učinili! — reče Colton. — Da niste uzviknuli njegov bi me metak pogodio.

— Morao sam nešto poduzeti kako vas Price ne bi ubio.

— Price? — iznenadi se Colton i pride mrtvacu. Uistinu, bio je to Georg Price, kauboj s ranča Broken Bell.

— Kako se taj momak upleo u ovo? — upita maršal.

— Bio je jedan od Caysovih ljudi.

— Ako netko ubije strijelca koji je pucao iz zasjede, to ne smatram umorstvom — reče maršal — Ali vi ste, Coltone, unijeli već dosta nemira u naš grad. Nestanite!

— Učinit ću to bez imalo žaljenja.

• • •

U sumrak Colton stigne do Palmerova logora kraj rijeke. Zastao je i čekao da mu starac dopusti da sjaši. Ali Palmer ga je samo prkosno promatrao.

— Sjaši, Rex, mislila sam da ćeš doći i spremila sam ti večeru — pozvala ga je Silvija.

Colton je napojio konja i vratio se logorskoj vatri. Šutke je jeo, zatim je odložio tanjur.

— Danas poslijepodne ubio sam Georga Pricea.

— Zašto? — upita Silvija.

Ispriča što se zbilo i završi: — Čini mi se da je Herman slabić. Price je imao hrabrosti da pokuša, ali Herman je bio daleko.

— Price je imao razlog — odgovori Palmer. — Nikad nije zaboravio što si nam učinio.

Colton otvori usta, ali ponovo ih zatvori i ne reče ništa. Nije imalo smisla svađati se sa starcem. Georg Palmer nikad se neće promijeniti.

Ustao je. Znao je da ne može ostati. — Hvala, Silvija, odlazim. — Uputio se prema svom konju. Silvija ga je sljedila.

Kada je već držao uzde u ruci, Silvija mu je rekla: — Mi smo upropašteni. Moj bi se otac i na samrti zakleo da je pravilno ocijenio Caysa. Tek sada shvaćam kako je moja majka morala živjeti. — Malo je podigla ruku, kao da je umorna. — Ne vjerujem da ću još dugo biti u dolini. Želim ti sve najbolje, ako se više ne bismo vidjeli.

• • •

Colton je prešao na drugu stranu rijeke i jahao strmim putem prema Garnet Mesi. Hladno vrijeme otjeralo je njegovu stoku u nizinu tako da nije morao dugo lutati. Sakupio je krave, telad i jednogodišnja grla i otjerao ih u grmlje duž rijeka gdje će neko vrijeme imati dobru travu. U međuvremenu je morao nabaviti nešto sijena, ali sumnjao je da će imati dovoljno novaca.

Kad je Colton jahao preko mosta nad dolinom se spuštao sumrak. Zaustavio se pred dućanom Jesa Vensa. Tu je ugledao Jobyjeva konja privezana za prečku.

Colton je ušao u dućan. Joby je stajao kraj bara, pred sobom je imao polupraznu čašu viskija. Začuvši Coltonove korake, okrene se i podiže ruku u znak pozdrava.

— Zdravo, Rex! Gdje si, do đavola, bio?

— Doveo sam svoju stoku s Garnet Mese. — Colton pride baru. — Ostavio sam je na drugoj strani rijeke. Georg će napraviti lom kad to bude čuo jer smatra da je i ona trava njegova, kao i sve ostalo. Smatram da me okolnost što imam udio u ranču Broken Bell neće spasiti borbe protiv Georga.

— Reci još jednom posljednje riječi, ali polako.

Colton ispriča Jobyju o svom prekidu sa Shajlerom i o plaćanju Palmerovih računa. — Tako stoje stvari, Rod.

Joby je okretao svoju praznu čašu i piljio u nju. Colton je osjetio da ga nešto tišiti. — Imam novac od pljačke. Vratit ću ga, sav. Razmišljao sam o svemu što si mi govorio. — Ulio je sebi piće, ali nije pio. — U svemu si bio u pravu. To sam čitavo vrijeme znao, ali sve što se dogodilo bilo je nužno kako bih se u to uvjerio.

— To je lijepo, Rod. Ovo je jedina dobra novost što sam je čuo.

— Bilo bi pametnije kad bih odjahao tisuću milja dalje odavde, ali do đavola, volim ovu zemlju. Mislio sam da bi ti, možda, trebao jednog jahača. Znam da s mojom prošlošću...

— Prekini! — reče Colton. — Nikog ne bih zaposlio radije nego tebe, ali imam mali ranč i ne znam kada ću imati nešto više. Čak te ne bih mogao ni plaćati.

— Znači, uzet ćeš me...

— Sigurno, ako hoćeš raditi za hranu. Čini mi se da ću čitavu zimu morati jesti grah.

— Slažem se. Grah je zdrava hrana.

— Ne vjerujem da smo se izvukli iz najgoreg. — Colton ispriča o borbi s Georgom Praisom. — Moram pronaći Hermana Caysa. Kada odvede Georgovo krdo kroz klanac, izgubit će se zauvijek. Teškoća je u tome što još uvijek ne znam da li da ga slijedim ili ne. Cliff je uvijek govorio kako mržnja može upropastiti čovjeka. Možda bih ga morao zaboraviti.

— Bit će to prokleta teško zaboraviti
— reče Joby — Ostavio je stoku ranča
Broken Bell na podnožju klanca.

Colton se ukoči.

Znači, namjerava prevariti Shajlera. Ispričat će Georgu neku priču zašto nije odveo stoku u Placerville, a Georg će mu povjerovati.

Jess Vens je još na vrijeme stigao iz stražnje sobe da bi mogao čuti Coltonove posljednje riječi. — Ti si, Rex, u proljeće počeo s neprilikama. Sada se kotrljaju poput snježne lavine nizbrdo. A kada će prestati?

— Prokleta dobro umiješ svaljivati krivnju na druge, Jess — Ljutito odgovori Colton. — Bio si davno prije mene u dolini. Zašto nisi pozvao Georga na red?

Vens odmahnu rukom.

— Mi smo se uglavnom slagali. Ali nisam mislio na to. Govorim o tome da si uvukao Shajlera u ovo. Rekao je da ste vas dvojica prekinuli. To sam odavno očekivao. On je veći lopov od Georga i tebe ..

— Kad si vidio Shajlera? — prekine ga Colton.

— Shajlerovi su danas poslijepodne došli ovamo — odgovori Vens. — Sudeći po stanju njihovih konja, čitavim su putem od Gold Capa dovde, koristi bič. Doznajući da Cays još uvijek drži stoku u dolini, Shajler je pobjesnio. Nikad nisam vidio bješnjeg čovjeka.

Colton šutke nastavi jahati, razmišljao je o Jobyjevima riječima.

— Kao da ne namjerava ukrasti Palmerova goveda — zamišljeno primijeti Joby — Inače bi ih već bio otjerao. U klanu može svakog trenutka pasti snijeg.

Colton je šutio. Pala mu je na um nova ideja i on se strese od straha.

— Rod, samo pogađam, ali u tom pogađanju ima smisla. Cays je čitavo vrijeme htio imati Silviju. Pretpostavimo da namjerava otjerati stado u Utah. Što bi učinio kako bi bio siguran da Georg neće za njim poslati momčad?

— Gdje je sada?

— Na putu za Caysov logor. Oboje sam ih nahranio. Jane samo što se nije onesvijestila, od umora, zbog toga sam joj ponudio krevet. Sada spava.

— Jesu li se Silvija i Georg već vratili?

— Silvija je kod kuće. Rekla je da je Georg bio potpuno slomljen kad nije našao stado, kao što je očekivao, u Placervilleu. Ostao je na Mustonovu ranču, a Silvija je odjahala kući da vidi što se dogodilo sa stadom.

— Zadrži Jane ovdje, Jess — reče Colton. Zatim kimne Rodu: — Hajdemo, Rod!

— Što da kažem Jani? — upita Vens. — Djelovala je kao da će pasti u nesvijest kad sam joj rekao da se nisi pojavio. Prije sam mislio da glumi kad je govorila da te voli, ali danas to nije bila gluma.

— Reci joj da ću se vratiti — odgovori Colton i izađe s Jobyjem. Joby upita: — Kamo ćemo?

— U rat. Prije izvjesnog vremena pitao sam se treba li da zaboravim Caysa. Sada to više ne pitam. Ljetos sam pogriješio što ga nisam ubio kad je za to bila prilika.

— Cays ima u logoru svoje momke. Prema Vensovom pričanju, s njime su još tri jahača s kojima si ti radio. Ako sada odemo u logor, morat ćemo se boriti sa svima njima, a ima ih prokleta mnogo.

VIII

— Mogao bi čekati da se Silvija vrati ovamo. Tada bi je mogao oteti, ali oteti djevojku nije isto što i ukrasti goveda.

— Ovisi. Mogao bi javiti da je ostavio Silviju u Mohabu, i da je Georg, pošalje li potjeru, nikad više neće vidjeti.

Colton obriše znoj s čela. Bilo je to ludo, ali Cays nije bio razuman čovjek. Udvarao je Silviji, a ona ga je odbila. Bio je spreman da zada protuudarac, ne obraćajući pažnju na gnijezdo stršljenova koje bi time razdražilo.

Pao je mrak. Samo je iznad zapadne strane doline lebdjelo magličasto svje-

tlo. U daljini je odjeknuo prigušen topot kopita. Colton, koji je nešto čuo, zauzda konja. I Joby je zastao.

— Pričekat ćemo — reče Colton i odjaše s puta u visoko grmlje.

Jahači su stigli korakom. Colton je vidio da su to tri čovjeka i podigao je kolt. — Hej, momci, ruke uvis!

Zaustavili su se i podigli ruke. Jedan je upitao: — Jesi li to ti, Coltone?

Bio je to Ben Freed, jedan od starih jahača koji je bio kod Palmera još prije nego što je Cays došao u dolinu.

Colton je izjahao iz grmlja: — Da. Tko je s tobom?

— Chak i Slim.

To su, dakle bila ona trojica koja nisu htjela slijediti Caysa. Colton je zatakao oružje za opasač.

— Što se događa, Ben? — upita Colton. — Hoćeš li mi sada reći što se dogodilo?

— Da. Besposleno smo sjedili iako je stoka već tjedan dana morala biti na putu. Cays je neko vrijeme bio odsutan. Ne znam gdje. Rekao je da goveda moramo zadržati u podnožju klanca. Kad se vratilo rekao je da će i dalje tako ostati. Razlog nije naveo. Kad je Shajler došao u logor, on nije bio tamo. Shajler je glasno psovao. Htio je znati zašto je stoka još uvijek ovdje. Imao je ludu ideju da bismo je trebali otpremiti u Utah. Cays je dojahao u predvečerje i Shajler ga je izgrdio. Tvrdio je da ga je Cays prevario. Cays je stajao i slušao najgore uvrede što sam ih ikad čuo. Ali tada je prasnuo i tako pljusnuo Shajlera da se ovaj srušio u vatru. Shajler je zaurao i posegnuo za revolverom, ali Cays je bio brži i ubio ga je.

— Zašto ste vi, momci, dojahali ovamo?

— Cays nas je otpustio. Rekao je da je s nama završio, i neka nestanemo iz doline.

— Cays namjerava ukrasti stado. Što se dogodilo nakon toga što vas je istjerao?

— Ne znam. Odjahali smo, ali bili smo udaljeni jedva stotinu jardi od logora, kad je jedan konj u galopu napustio logor.

— U kojem pravcu?

— Bio je mrak, nismo mogli dobro vidjeti, ali čini nam se u pravcu ranča Broken Bell.

— Ti ćeš, Joby, odjahati s momcima u logor — reče Colton. — Ako dobro naslućujem, stado će potjerati ujutro kroz klanac. Najbolje da natjeraš stoku u stampedo. Ako Cays namjerava ono što naslućujem, sigurno neće imati vremena da ponovo sakuplja stoku.

— Ne znam... — neodlučno počeo Freed — nisi bio na Palmerovoj strani. Kako možemo znati...

— Ne znaš, ali možeš mi vjerovati da goveda neću prepustiti Caysu. Poslat ću nekog po Shajlerov leš. Zatim ću odjahati u potragu za Caysom. Znam gdje ću ga naći.

Bilo je kasno poslijepodne kad je Silvija Palmer stigla na ranč Broken Bell. Pošto je pripremila večeru, nad dolinu spustio se mrak. Silvija je bila potištena sjećajući se izražaja očeva lica. Otkad ga je znala, nikad nije priznao da je pogriješio. Nije to priznao niti kada su stigli u Placerville i ustanovili da goveda nema.

Šutio je dok nisu stigli na Hustonov ranč. Tada je odjednom objasnio: — Bit će bolje da ostanem ovdje.

Zastali su, a on se, izlazeći iz kola, onesvjestio. Poslije je došao k sebi i mogli su večerati. Slijedećeg mu je jutro obećala da će potražiti stado i sama je odjahala.

Odnijela je svjetiljku u predsoblje, stavila je na stol i izašla na verandu. Bez naročitog povoda počela je razmišljati o Rexu Coltonu. Ogorčenije, što je nekoć osjećala prema njemu, potpuno je iščezlo. Sada je razumjela mnogo toga što joj još prije šest mjeseci nije bilo jasno.

Okrenula se i ušla u kuću. Odjednom je zaželjela da može zaključati vrata. Ali kod Georga Palmera nisu postojale brave. Popela se uz stepenice, zatvorila vrata i stavila svjetiljku na pisaći stol. Zatim je iz ladice izvadila mali revolver i stavila ga kraj svjetiljke. Bilo je to glupo, jer su se sva nasilna djela u dolini odigravala između muškaraca. Žene su bile sigurne. A ipak se nije mogla osloboditi osjećaja da se netko nalazi u blizini.

Prošlo je devet sati. Prišla je prozoru, ali ništa nije mogla vidjeti. Čula je topot kopita prema zapadu i tik uz podnožje klanca. Odjednom je odjeknula pucnjava. Cays sigurno nije htio večeras krenuti sa stokom. A što ako je u jutro potjera preko planina La Sal? Bila je sama žena protiv muškaraca koji su slušali Hermana Caysa. Mogla se pouzdati u tri jahača, ali ta trojka, bez vodstva, nije bila važna.

Okrenula se, htjela je otkopčati košulju ali najednom joj se ukoče prsti. Čula je kako je zaškripjela daska stepenice i netko je tiho opsovao Bio je to Herman Cays. Učinilo joj se da je prošla čitava vječnost, a ona se nije mogla ni pomaći. Sada je čula još samo glasno lupanje vlastitog srca. Ali onda se ipak pokrenula. Otišla je do pisaćeg stola i uzela revolver. Čula je kako su se vrata otvorila. Okrenula se. Njegove su je žute oči promatrale vatrenim pogledom. Opalila je iz te male udaljenosti i promašila.

Time je upropastila svoju jedinu mogućnost. Mačjom spretnošću našao se kraj nje. I njen je drugi metak promašio, zarinuo se u zid kraj vrata. On je zgrabio njen desni ručni zglobov, i okretao ga dok nije isпустиła revolver. Vikala je, tukla ga rukom i udarala nogom u cjevanicu, ali on ju je držao čvrsto kao kliještima. Podigao ju je i nasmijao joj se u lice. — Već sam ti jednom rekao da ne postoji djevojka koju ne bih mogao ukrotiti. Nisi mi vjerovala, ali sada ćeš vidjeti.

Poljubio ju je. Mora da se onesvijestila jer se nije sjećala trenutka nakon toga. Ugasio je svjetiljku, podigao je uvis i slišao mračnim stepenicama. Najprije je bila mlitava, tada se ukočila, oslobodila jednu ruku i zarinula mu palac u oko.

Kriknuo je od boli, spotakao se i pao. Zajedno su se skotrljali niz stepenice i tresnuli o zid. Na trenutak su ležali bez daha. Silvija je prva došla k sebi, htjela je otpuzati dalje, ali on ju je zgrabio za nožni članak i povukao na pod.

— Slušaj, Silvija, ujutro ću otpremiti stado dalje, a ti ćeš mi biti talac kako me Georg ne bi dao progoniti. Ponašaj se mirno!

Povukao ju je uvis. Nije mogla disati, samo je napola svjesno primijetila kako su se prednja vrata otvorila. Mora da je sanjala jer je odjednom čula glas Rexa Coltona.

— Odmakni se od nje, Hermane!

Cays je pustio Silviju da padne na pod i posegnuo za koltom. Colton je opalio: vatra iz cijevi probila je tamu. Silvija je čula kako je Cays kriknuo. Ponovo je odjeknuo pucanj.

Jedno se tijelo srušilo na pod, i Rex je rekao: — Završeno je.

Duboko je udisala zrak. Tada je zateturala prema njemu. Stavila mu je ruke na ramena, opipala njegovo lice i počela plakati. Drhtala je, a on ju je dugo čvrsto držao i pustio da plače.

• • •

Bilo je rano ujutro kad je Rod Joby ujahao u dvorište ranča Broken Bell. Glasno je viknuo, i Colton je izašao iz štale.

— Kako je bilo? — upita.

Joby je iskrivio lice i posegnuo za krvavim zavojem kojim mu je bila omotana glava.

— Glatko puput svile, Rex. I ja sam nešto zaradio, a Freed je dobio ogrebotinu na ljevici. Rastjerali smo bikove na sve četiri strane svijeta. Gdje je Cays?

Colton mu ispriča. Joby kimne.

— Mislio sam da će se tako dogoditi.

— Počeše se po nosu i oklijevajući doda. — Jess će otpremiti Shajlera u Gold Cap, a Jane želi da ju ja odvezem natrag. Imaš li nešto protiv.

— Ne, Rod. Morao bih s njom razgovarati, ali bez obzira na to htio bih da je odvežeš u Gold Cap.

— Ona te čeka u dućanu.

Idući prema koralu Colton dovikne: — Ostani ovdje dok se ne vratim. Ne bih htio Silviju ostaviti samu.

Kad je Colton ušao, Jane je stajala kraj peći, u pozadini dućana. — Zao mi je zbog Ramera. Znam...

— Ne mora ti biti žao, Rex. Posjedovao je više od bilo koga drugog na zapadnom obronku, ali to mu nije bilo dovoljno. Da to nije učinio Cays, učinio bi netko drugi. Otkako sam te sreła nešto sam naučila. Sada znam da ne možeš druge ljude udarati u lice, a da

ti, prije ili kasnije, netko ne uzvрати udarac.

— Da, Ramer je bio takav. Jednom sam ti rekao kako se nitko od nas ne može promijeniti.

— Ja sam se promijenila. Ako je išta u svemu tome bilo dobro, onda je to. Da sam bila neka druga žena u Gold Capu nazivali bi me droljom ili još gorim imenom. Budući da sam Jane Shajler, moj je moral bio samo moja stvar.

Sada, prvi put otkako ju je poznavao, osjećao je da je prema njemu bila beskrajno poštena.

— To je pravedno — žurno je nastavila. — Moj otac je sam izazvao svoju smrti, a ja sam živjela tako da me nećeš uzeti za ženu. Ne krivim te niti te silim da me oženiš. Ponudila sam samu sebe i uz to više novaca nego što bi ga mogao zaraditi s milijun krava, ali to nije bilo dovoljno. Zbog toga — pružila je ruku — kažem zbogom. Nakon toga što sam čula da mi je otac ubijen, drugačije gledam na sve. Pogriješila sam pokušavajući te vezati uz trgovinu. Rex. To ne vrijedi.

— Zbogom, Ako budeš ikad...

— Rastajemo se zauvijek, Rex.

...

Kad je Colton dojahao pred Palmerovu kuću, Joby ga je čekao u dvorištu.

— Mislim da sada možeš odjahati. Jane je spremna.

Colton je sjahao. Nigdje nije vidio Silviju. Ali Palmer je sjedio na svojoj stolici za njihanje, bolesnu nogu naslonio je na ogradu verande. Coltona je zaprepastilo starčev izgled. Obrazi su mu bili upali, lice mutnosive boje.

— Zdravo! — pozdravi Georg. — Drago mi je što si ovdje. Htio sam s tobom razgovarati.

Okrenuo se u stranu i gledao prema istoku. — Odvest ću se u Urey da vidim što tamošnji vrući izvori mogu učiniti za mene. Nema smisla da varam samoga sebe. U lošem sam stanju. Imam malo gotovine. Ali pošto se vratiš, kada prodaš moje stado, imat ću toliko da platim grah i slaninu, a tebi će biti dovoljno da upravljaš rančom.

Colton mu je htio ljutito uzvratiti.

Vidio je na Palmeru kako smatra da će on sve odmah prihvatiti.

— Do đavola, Georg! Ranč Rafter R...

— Uzmi Freda i ostale momke — reče Palmer kao da ništa nije čuo. — Povedi i nekoliko susjeda i sakupi bikove. Joby mi je ispričao što se dogodilo. Kreni sa stadom. U Placervilleu naći ćeš vagon na uskotračnoj željeznici. — Okrenuo se na stolici i od boli zagrizao usnu. — Imat ćeš dobar ranč, Rex, to jest, ti i Silvija.

Coltona je prošao sav bijes. To je bio Palmerov način priznanja da je pogriješio u vezi s Caysom i još jednim čovjekom. Nikad nije većma pogazio svoj ponos nego u ovom trenutku. A to je Colton i tražio. Bio je to kraj dubokog klanjanja pred Georgom Palmerom.

— Odmah počinjem, Georg.

Palmer pokaže prema kući.

— Ona je u kuhinji. — Piljio je prema južnoj strani doline čiji se crveni pijesak blistao na jutarnjem suncu.

Colton je prešao preko verande i ušao u kuhinju. Silvija je podigla pogled. Prišao joj je i rekao: — Jane se vraća u Gold Cap. Misli da se ne bi imalo smisla pridržavati dogovora koji je od početka bio greška.

— Sretna sam! — Otvorila je pećnicu i gurnula zdjelu unutra.

— Čini se da smo ortaci — reče Colton.

Okrenula se, promatrala ga, ali ništa nije govorila. — Volim te — reče on. — Nije postojao nijedan dan, otkako sam te sreo da nije bilo tako. Posljednjih šest mjeseci bilo je teško. Ne bih htio otići od tebe.

Prišla mu je i pružila dijamantni prsten što ga je nekoć odbacila.

— Stavi ga natrag na prst, Rex. Kad si ujutro otišao odjahala sam do tvoje drvenjare i tražila ga dok ga nisam našla. Uvijek sam se nadala da će sve tako završiti.

Stavio joj je prsten na prst. Tada mu ona stavi ruke na ramena. Osjetio je njenu nekadašnju nestrpljivost. Privukao ju je k sebi i nježno joj poljubio usne.

KRAJ

JOHN KIRBY

PORAŽENI SU OPASNI

Preveo: Tomislav Odlešić

I

U dvorište ranča »Zlica« ujahao je u galopu tri čovjeka na dobro očetkanim, čistim konjima.

Čovjek na smeđem konju bijaše tanka vrata, dugoljaste glave a i najviši. Odmah se odvoji od ostalih.

Jubal Rodin je već čuo topot kopita i izišao na trijem držeći u ruci pušku.

Sada je stajao i gledao dvojicu jahača kako se spuštaju sa svojih konja i podižu mlahavo tijelo što je ležalo preko sedla na četvrtom konju. Dovukoše tijelo i grubo ga spustiše na zemlju pred trijemom.

Stari Jubal Rodin u prvi tren osjeti samo bezgraničan užas. Tada ga, pošto je opazio da se Rufus Pratt još miče, ispune zahvalnost sudbini i olakšanje.

Pogleda čovjeka koji je jedini ostao u sedlu. Taj se visoki čovjek plave čupave kose i vječno podrugljiva smiješka na široku, grubu licu, zvao Angus Bellow. Bio je najbogatiji posjednik u dolini Wilson.

— Što ti je učinio, Bellow? — upita Rodin drhtavim glasom. — Kaži što ti je učinio, pa se gubi s mog ranča.

Angus Bellow se nasmije. Okrene glavu i pogleda oba svoja pratioca.

— Jeste li čuli što kaže? — zapita veselo. — Treba da napustimo njegov ranč.

Opet se nasmije.

— Njegov ranč... kako to divno zvuči! — doda.

— To je moj ranč, Bellow! — uzvikne srdito Rodin. — Ja sam bio u dolini Wilson kad su ovuda još lutali posljednji slobodni Čejeni.

— Onda je vrijeme da nestaneš odavde, stari — reče hladno Angus Bellow. — Već odavno je prošao taj vijek. Ovdje više nema mjesta za stare pljesnivce koji mogu svoja goveda izbrojiti na prste. Velika stada trebaju velike pašnjake. A tvoj je pašnjak prazan, Rodine.

— Morao sam prodati goveda kako bih kupio hranu za zimu — reče Jubal Rodin. — No, na mom pašnjaku ima još i sada više od četiri stotine goveda. Ja imam pravo na svoj pašnjak, kao i ti na svoj, Bellow.

— Danas je petak — odvrati nehajno Angus Bellow. — U ponedjeljak će moja družina dotjerati na tvoj Sjeverni pašnjak stado od pet stotina montanskih goveda. Moraš se pomiriti s time.

— Nipošto! — uzvikne Jubal Rodin. — Neću to nipošto dopustiti!

Angus Bellow samo slegne ramenima i okrene konja. Nije se bojao da će mu Jubal Rodin, obuzet iznenadnim gnjevom, pucati u leđa. Stitila su ga njegova dva pratioca. Obojica bijahu vješti u svojoj struci. Kundaci su njihovih koltova bili glatki i odavali čestu upotrebu. Samo su stajali i promatrali Jubala Rodina, odjeveni u

kaubojsku odjeću, visoki, vitki i žilavi, onog posebnog izraza u svijetlim očima što odaje bešćutnost i bezobzirnost ubojica.

Jubal Rodin polako spusti pušku i nasloni je na stup trijema.

— Možete ići — reče ogorčeno. — Neću pucati vašem gazdi u leđa. Podite za njim, divlji psi čuvari!

Jedan revolveraš bijesno korakne prema trijemu, ali ga drugi uhvati za ruku.

— Pusti staroga, Sep — reče prezirno. — On je već tako star da više i ne zna što govori.

— Neka začepi svoju prokletu prijavu gubicu — zaprijeti Sep Tomkins. — Inače ću mu izbušiti uši.

Jubal Rodin polako siđe niz stube trijema i nagne se nad Rufusa Pratta.

Čuo je revolveraše kako prilaze konjima te kako se zatim udaljuje topot kopita, ali se više nije obazirao na to. Imao je pune ruke posla nastojeći da odnese Rufusa u kuću.

...

Probudivši se i ugledavši nad sobom Rodinovo zabrinuto lice, Rufus Pratt usiljeno iskrivi svoje izudarano lice u osmijeh.

— Baš mi je drago što te vidim, starkeljo — promrmlja oteklih usana.

— Kako se osjećaš, Rufuse? — zapita Jubal Rodin.

— Onako kako se može osjećati čovjek kojeg su dva divljaka htjela rastaviti na sastavne dijelove.

Ugleda kraj svoje glave zdjelu s toplom vodom i krvavu krpu u Rodinovoju ruci. Opet se iskriviljeno nasmijsao.

— Imao si mnogo posla, Jubale?

— Drago mi je što možeš opet govoriti — promrmlja Jubal Rodin i pažljivo pokupi ostatke zgrušane krvi na dugačkoj posjekotini na prijateljevu lijevom obrazu.

— Oni su me doveli ovamo? — zapita Rufus Pratt.

Rodin kimne

— Trojica — odgovori. — Bellow sa svoja oba psa čuvara.

— Oni su i iskušali snagu na meni — reče gnjevno Rufus Pratt.

— Kako se to moglo dogoditi? — zapita Rodin. — Jesi li ih izazvao?

— Zar je to izazov ako se nekome kaže da je na tuđem pašnjaku? — zapita srdito Pratt.

Jubal Rodin je potpuno shvaćao prijateljev bespomoćni gnjev, ali reče blago: — Ne uzbuđuj se, Rufuse. Bellow mi je jasno dao do znanja da moramo nestati s ovog pašnjaka. Vjerojatno je u pravu, premda mi to nećemo nikada otvoreno priznati.

Rufus Pratt se polako uspravi. Bio je koščat i mršav, srednje visine, isušen vjetrom i vremenom. Začudo, njegove su plave oči još uvijek imale mladenački sjaj. Premda su bili vršnjaci, Jubal Rodin se, sijede kose i upalih obraza, doimao kraj njega deset godina starijim.

Pratt uzdahne i opipa desnicom otečeno oko. — Sasvim su me lijepo udesili — reče. — No, te će rane zarasti. Mnogo više me zabrinjava što će biti kad stigne tvoj sin. On nije borac. Ne zna rukovati koltom. — Opet uzdahne i pogleda Rodina. — Možda ga ipak nismo smjeli pozvati, Jubale. Mi smo stari i ne možemo više mnogo izgubiti. Mladić međutim, ima pred sobom još cio život. Do vraga, isplati li mu se izgubiti život radi nekakva pašnjaka kad može, vjerojatno, dobiti mnogo više?

Jubal Rodin spusti glavu i zašuti. Posljednjih se dana i sâm često bavio tim mislima. — Ovo će jednom biti njegov posjed. Mora naučiti da se bori za ono što želi zadržati. — Kako bi izbjegao tu šakljivu temu, žurno dodade: — Skuhat ću nam sada dobru kavu. Kad Roy i Howard stignu s pašnjaka, prijat će im nešto toplo.

Ne čekajući odgovor izađe iz kuće te se uputi prema kolibi u kojoj se nalazila kuhinja.

Bio je jedan od onih varljivo lijepih dana babljeg ljeta. Sredina rujna, a već se u zraku osjećao dah bliske zime. Planine su se u daljini srebrnasto svjetlucale, odajući da je na vrhuncima već pao snijeg.

Možda je upravo ta blaga, tiha ljepota kasnog ljeta izazvala dozrijevanje odluke u Jubalu Rodinu; — spoznaja da više nikada neće doživjeti

nešto ljepše nego što je divan sjaj tog ljetnog dana sa zeleno-smeđim proplancima i tamnoplavim nebom Wyominga.

Moram to učiniti, mislio je. Rufus je u pravu. Ne smijem uvući momka u tu borbu. Ona se mora završiti prije nego što on stigne.

Zapali u kuhinji vatru i stavi na nju lončić s vodom. Uzme u ruku bilježnicu i komadić olovke, te sjedne. Njegovi su kvrgavi prsti bili vičniji lasu i uzdama negoli priboru za pisanje. Polako je i tegobno nizao slovo za slovom, riječ do riječi. Nije napisao mnogo, ali je na tih nekoliko redaka utrošio skoro četvrt sata.

»Rufuse, moj dio nasljeđuje Dan. Nadam se da ćete sada moći zadržati pašnjak koji nam pripada. Ovo što činim, moram učiniti. Zbogom, Rufuse, bio si mi dobar prijatelj.«

Pročita još jednom retke, mičući pri tome usnicama. Tada smota pisamce, razmišljajući gdje bi ga mogao ostaviti. Kutija za kavu, zaključa. Tako je. Budući da sada kuham kavu, neće danas više nitko dirati kutiju. Međutim, sutra hoće, ma što se dogodilo. Uvijek postoji neko sutra i uvijek iznova se kuha kava, čak i kad netko umre.

Ta ga pomisao ispuni dubokom sjetom. Pokuša je se osloboditi pripremajući kavu. No, misli su mu se neprestance vraćale na ono što je namjeravao.

Rado bih još jednom vidio sina, mislio je. Ali, to ne dolazi u obzir. On ne bi dopustio moju zamisao.

Razmišljajući o tome, osjećao je očinski ponos. Njegov sin Dan nije nikakav junak, nikakav gorostas koji može jednim udarcem izbaciti protivnika iz krčme i baciti ga preko nogostupa na pješčanu ulicu. Nije ni revolveraš. Međutim, uvijek mu je bio dobar sin, i nesumnjivo je da nije kukavica.

To je sasvim dovoljno da bi netko vrijedio, mislio je. Dan će poći svojim putem, ali ja mu moram pružiti priliku da izbjegne tu neravnopravnu borbu. On bi se suprotstavio Angusu Bellowu, pobijedio ga ili poginuo.

• • •

Pošto su popili kavu, Rodin reče praveći se ravnodušnim: — Mislim da bi ipak bilo najbolje da još danas odjašem u grad i porazgovaram s Bosworthom o hrani za konje. Znaš kako je bilo lani u jesen. Snijeg je pao već početkom listopada, pa gotovo da nismo imali čime prehraniti konje.

Rufusa Pratta je zavarao njegov mirni glas. — U redu. Mislio sam da imamo vremena do prekosutra, kad idemo u grad pred Dana.

— Sigurno je sigurno — reče Jubal Rodin.

Ode u obor i osedla ričana. Znao je da sve to čini posljednji put u svom životu. Zapravo, bio je prilično uvjeren u to. Postojale su male nade da će preživjeti dvoboj s Angusom Bellowom.

Dovede konja pred kuću i ostavi ga stajati. Najgore ga je tek očekivalo: rastanak s prijateljem s kojim je proveo više od dvadeset godina. Uđe u kuću i uvuče se u svoju sobu. Na zidu su visjele korice sa starim koltom 44. Pregledavajući revolver, pokušao se sjetiti kad ga je posljednji put upotrijebio u pravoj borbi.

Protiv Edwarda Rovera, pomisli. Tada sam bio dvanaest godina mlađi i još sam se mogao pouzdati u svoju ruku. Svi su se bojali Rovera, ali ja sam ga izvukao iz krčme i otjerao iz grada. Randolph Frazer je tada bio tek prvu godinu šerif, te mi je sav sretan zahvalio što sam to obavio umjesto njega.

Zakopča opasač i gurne kolt u korice.

Nadajmo se da Rufus neće ništa primijetiti, pomisli uznemireno kad je pošao prema trijemu. Nasluti li nešto, neće me pustiti.

Rufus Pratt pogleda kolt o Rodinovu boku, zatim njegovo lice. — Otkad to? Već godinama ne nosiš revolver u grad.

— Čini mi se da pero više nije ispravno — odvrati nehajno Rodin. — Treba pregledati tu starudiju.

Rufus Pratt nasluti da se nešto sprema. Uzbudeno reče: — Ne namjeravaš, valjda, učiniti kakvu ludost? Ne smiješ to činiti! Trebamo te. Nećeš napasti Angusa Bellowa samo zato što nam je danas nanio nepravdu, zar ne?

Jubal Rodin se usiljeno nasmije. — Gdje ti je pamet, Rufuse? Ja sam star i dobro znam da je Angus Bellow nadmoćan za tri koplja.

To je zvučalo razborito, pa se Pratt donekle smiri. — Okani se gluposti, Jube — reče preklinjući. — Znaš da je Randolph Frazer na našoj strani. A dok se u okrugu još štiti zakon, nije sve izgubljeno. I Angus Bellowu će se jednoga dana podrezati krila.

— To i ja mislim — reče Jubal Rodin tako uvjereno da se Rufus Pratt morao osmjehnuti usprkos tome što ga je boljelo natečeno lice.

— To već zvuči bolje — odvratí Pratt.

— Ne čekajte na mene s večerom — reče Rodin. — Vratit ću se kasno. Živio, Rufuse. Pobrini se da ti lice uskoro dobije stari oblik.

Bile su to posljednje riječi što ih je uputio svom prijatelju. Žustro se okrene i sîde s trijema. Nekakva mu tanka koprena zamuti pogled. Možda je to bila samo srebrnasta paučina babljeg ljeta?

Priđe konju i uzjaše. Još jednom pogleda preko ramena prema trijemu.

— Donesi mi duhana, Jube! — dovikne Pratt. — Gotovo sam iscrpio zalihu.

— U redu — reče Rodin i potjera ridana. Napusti dvorište i uputi se izbrazdanom cestom prema Wilsonu.

Nije lako umrijeti, mislio je potíšte-no. Čak i kad je netko star i umoran teška srca ide dobrovoljno u smrt...

II

Grad Wilson bijaše obasjan popodnevним suncem. Ušavši u glavnu ulicu sa zapada, Jubal Rodin promatraše žigove na privezanim konjima. Stigao je već gotovo do sredine ulice kad pred sobom ugleda sivca. Konj je stajao sâm pred Hannahinom krčmom.

Zateći ću ga samog, pomisli uzbudeno. To je dobro.

Sjeti se duhana što ga je obećao Rufusu, pa sjaše pred dućanom s druge strane ulice. Uđe i pozdravi se s dvojicom kaubojâ što su radili u sitnih posjednika u dolini. Trgovac, visoki,

čelavi Elmer Sackett, prijateljski mu kimne.

— Danas nećemo sklopiti nikakve velike poslove, Elmere — reče nehaljno Rodin. — Uzet ću samo tri vrećice duhana.

— Ti si uvijek dobrodošao, Jubale — odvratí jako svečano Sackett, kao što je bio njegov običaj — čak i ako ništa ne kupiš.

— Lijepo je od tebe što to kažeš.

Ugodan je život u ovom okrugu i ovom gradu, pomisli Rodin. Imam mnogo prijatelja. Ipak, sada mi ni prijatelji ne mogu pomoći. Ovo je moja borba i moram je dobiti sâm.

Pošto je dobio duhan, kimne Sackettu i reče: — Možda ćemo se još vidjeti kasnije, Elmere.

Iziđe iz trgovine i opazi da sîvac još stoji pred krčmom. Tren se pokoleba. Tada reče sâm sebi da Angus Bellow neće, zacijelo, tako skoro napustiti grad. Uхватit ću ga ovdje ili negdje drugdje.

Skrene ulijevo. U susjedstvu se nalazio šerifov ured. Pritisne kvaku.

Šerif Randolph Frazer bijaše četrdesetogodišnjak, ali je izgledao mladi. Šaputalo se da je, prije nego što ga je sudbina dovela u Wilson, imao iza sebe pomalo sumnjivu prošlost revolveraša. Građani Wilsona nisu tim glasinama poklanjali nikakvu pažnju već su ga izabrali za šerifa. Nisu se pokajali zbog tog izbora; dokaz je to što je već nekoliko puta uzastopce pobijedio na izborima.

Frazer se radosno osmjehnue ugledavši Rodina. Pokaže na stolicu. — Drago mi je što te vidim u gradu, Jube. Pitao sam se već zašto u novije doba dolaziš tako rijetko, — Pogled mu padne na kolt o Rodinovu boku. — Danas si tako teško naoružan?

Rodin ravnodušno slegne ramenima. — Htio bih da oružar pregleda tu starudiju. Ne znam radi li još uopće.

Frazer se nasmije. Lice mu bijaše uglasto, uskih smeđih očiju i guste crne kose. Prema izgledu se moglo zaključiti da vjerojatno potječe s Juga. To je donekle odavao i njegov izgovor. Međutim, nikada nije govori o svom podrijetlu i o tome što je radio prije nego što je stigao u Wilson. — Jednoć je tvoj

kolt radio sasvim dobro, Jube — reče srdačno. — Sjećaš li se još... — Ušuti za tren i zamišljeno se namršti. — Zaboga, uistinu je prošlo već dvanaest godina otkad si protjerao iz grada onog ludog Rovera.

Rodin kimne. — Vrijeme teče, Randy — reče sjetno. — Moj Dan je tada bio još maleni dječak i još mu je živjela majka.

Frazer pogrešno protumači šutnju i reče žurno: — Ne misli na to, Jube. Svi znamo da si veoma volio Jenny. No, pomirio si se već s tim.

Rodin se blijedo osmijehne. — Svakako, Randy — reče pa se nakašlje. — Vjerojatno se još sjećaš Dana, zar ne, Randy?

Frazer ga začuđeno pogleda. — Kako ga se ne bih sjećao? Prošle su tek tri godine otkad je mladić oputovao na Istok kako bi postao željeznički inženjer.

— Preuzmi brigu o njemu ako... ako mi se nešto dogodi, Randy — reče žurno Rodin. — Zbog toga sam načeo tu temu.

Frazer se malo namršti. — A što bi se tebi moglo dogoditi, Jube? Izgledaš kao da ćeš doživjeti stotinu godina.

Rodin se turobno osmijehne. — Izvana, Randy. Međutim, u duši se osjećam umornim i starim. — Pogleda Frazera u oči. — Pobrinut ćeš se za maloga, ha? Ti imaš iza sebe sudbinu... imaš za sobom prošlost kojom si umio ovladati. — Vidjevši da ga Frazer hoće prekinuti, brzo odmahne rukom. — Ne, neću govoriti o tvojoj prošlosti, ne boj se. Htio sam samo kazati da ti možeš spriječiti Dana da počini neku glupost. Stariji si od njega, ali još ne tako star da te ne bi poslušao. Uvijek si mu bio uzor... ti i starj Rufus. — Opet se nakašlje. — Ne misli sada više na to, ali i ne zaboravi moje riječi. Možda je to starački hri. Ipak, morao sam kazati ono što me tišti.

— Slušajući tvoje riječi mogao bih pomisliti da prisustvuješ vlastitom pogrebu — naruga se Frazer.

Možda je u pravu, pomisli sumorno Rodin. Vjerojatno prisustvujem svom pogrebu. — Jesen je — reče naglas. — Ona izaziva čudne misli. Osjećam je već u kostima, Randy. Vidio sam danas

snijeg na planinskim vrhuncima i odmah se sjelio zime.

Frazer posegne ispod stola i izvadi bocu i dvije čaše. — Ovo će ti pomoći da otjeraš turobne misli, Jube — reče i napuni čaše.

Nazdraviše jedan drugome onako kako to čine stari prijatelji, bez velikih riječi, ali ne skrivajući srdačnost.

— Prija mi — reče Rodin i polako ustane. — Moram još obaviti neki poslić u gradu, Randy. Mogu li u tebe ostaviti duhan za Rufusa?

— Naravno, Jube — odgovori Frazer. — Hoćemo li večeras zaigrati poker?

— Ne znam još — reče Rodin preko ramena i položi ruku na kvaku. — Ako ne budem suviše umoran, ostat ću u gradu.

Ne osvrnuvši se iziđe iz šerifova ureda. Na ulici je bilo malo ljudi. Sunce je još više potonulo na zapad i crvenkastim zrakama obasjavalo lažna proćelja.

Sivac je još stajao pred Hannahinom krčmom. Rodin nehotice opipa kolt i namjesti korice o desnom boku. Sada više nema odlaganja, pomisli. Ne mogu izbjeći svoj zadatak.

Odlučno krene preko ulice prema krčmi. Odsutan duhom kimne brijaču što se naslanjao na dovratnik svoje brijačnice. Popne se na nogostup. Činilo mu se da njegovi koraci odzvanjaju neprirodno jako. Imao je dojam da svi u gradu čuju te korake što mu u ušima odjekuju poput sudbinskog bubnja.

Vrata su krčme bila otvorena. Uđe. Zastane kako bi mu se oči privikle na temu. U prvi tren ne opazi Angusa Bellowa, nego samo tri kauboja što su sjedili za stolom s lijeve strane i jeli paprikaš. Oni ga kratko pogledaju i nastave uživati u jelu.

Tada ugleda onog kojeg je tražio. Angus Bellow mu je bio okrenut leđima i jeo debeli odrezak.

Iz kuhinje, iza zastora, čulo se zveckanje posuda. Ondje su Hannah i njena kćerka Joan radile s jednom pomoćnicom i kuharom, Meksikancem.

Rodin nije vjerovao svom glasu, pa se nakašnje prije no što se približi stolu i glasno reče: — Vidim tvoju blkovsku šiju, Bellow, i zaključujem po

tvom svinjskom mljackanju da ti prija.

Trojica kauboja smjesta prekinu razgovor i pogledaju Rodina. Bellow se ukoči. Polako spusti vilicu na tanjur te se okrene. Opazivši Rodina odmah se zadovoljno nasmiješi. — Previše si popio, stari, ha? — upita nehajno.

Rodinov je plan bio sasvim jasan. Htio je izazvati Bellowa da povuče kolt. Znao je da je Bellow mnogo brži od njega, ali se sav usredotočio na to da opali i pošto ga pogodi Bellowov metak. Bio je čvrsto uvjeren da može na taj način ubiti protivnika.

Nije najvažnije ispaliti prvi hitac, to mu je mnogo puta objašnjavao Rufus Pratt. Važno je samo odoljeti strahu kad te pogodi tane. Vremenski razmak između protivnikova prvog i drugog hica može ti donijeti pobjedu ako si dovoljno hladnokrvan.

Jubal Rodin nije nikada bio naročito brz strijelac, ali je pucao pouzdano i točno. U to je bio uvjeren.

— Šteta što nema ovdje više ljudi kojima bih mogao ispričati o tvom najnovijem junačkom djelu, Bellow — reče glasno. — Znaju li na primjer ovi kauboji da si ti, prokleta kukavico, morao poslati dva svoja psa da pretuku jednog starca? Znaju li već ljudi u Wilsonu da tvoj kukavičluk zaudara do neba i da bi čak i prijavio kojot pred tim smradom podvio rep i pobjegao?

Bellow je već bio ustao. Više nije izgledao nimalo zadovoljno. Lice mu se zajapurilo a sivkaste oči bijesno svjetlucale. — Prestani, stari — promrsi kroz zube. — Prestani dok nije prekasno.

Rodin se glasno nasmije. — Istinu ne možeš tako probaviti kao odrezak, zar ne? — reče podrugljivo. — Večeras će cio grad saznati kakva si kukavička baba. — Pljune mu pred noge. — Podla, smrdljiva kukavico! — izusti prezirno.

Bellow htjede nasrnuti na njega, ali Rodin je očekivao taj pokret, te spusti ruku na kolt. — Stani! — vikne. Bellow odmah posluša. — Htio bi se šakama boriti sa mnom? Da, odgovaralo bi ti da na starcu pokazuješ svoju snagu. Borit ćemo se oružjem. Pustit ću sada revolver, i kad kažem: »povuci« možeš pokazati svoju brzinu!

Kauboji su se već digli sa stolica i povukli u zaklon.

Bellow ga je zapanjeno gledao. Tada se opet osmijehne, ali pomalo usiljeno. — U redu, ako tako hoćeš, stari...

— Da, hoću tako. Ti si korov koji treba uništiti. Dok nije tebe bilo, u ovom su okrugu vladali mir i sloga, pa treba opet biti tako.

Rodin pusti kolt. Gledao je Bellowa ravno u oči. Sa zadovoljstvom primijeti da ga se Bellow boji. Ja se ne bojim, pomisli pobjedonosno. Do ovog sam trenu strahovao, ali sada više ne. — Povuci! — vikne.

Bellow je reagirao zapanjujuće brzo. Uperio je kolt još prije nego što je Rodin sasvim izvukao revolver iz korica. Kad je Rodin podigao revolver, odjekne hitac iz Bellowova kolta.

Rodin osjeti jak udarac u prsa, ali ostane na nogama. Očekivao je taj trenutak, te odahne uvidjevši da još može ciljati i okinuti.

Uto se dogodi ono sa čime nije računao. Iza Bellowa se razmakne zavjesa i u krčmu uleti Joan Kincaid. Da je Rodin opalio u tom trenutku, Bellow bi bio mrtav. Međutim, zbunila ga je munjevita spoznaja da bi teški metak na toj udaljenosti mogao proći kroz Bellowa i raniti ili čak ubiti djevojku.

Tada već osjeti slabost u svim udovima. Imao je još toliko snage da baci kolt Bellowu pred noge. — Uspio si... huljo — prostenje. Sruši se.

Joan mu smjesta pritrči. Položi njegovu glavu sebi u krilo. — Pozovite doktora Purcella! — vikne.

Jedan kauboj odmah istrči na ulicu.

Rodin digne pogled i ugleda nad sobom Joanino mlado, ljupko lice. Bila je četiri godine mlađa od njegova sina. Nekoć su se često družili. — Zao mi je. Joan — prošapće slabašnim glasom. — Nisam vam htio stvoriti teškoće. Htio sam samo...

— Ne govorite — reče žurno Joan. — Mirujte. Sve će biti u redu. Sada će, za koji tren doći doktor Purcell.

Međutim, Jubal Rodin je znao da mu više ne može pomoći nijedan liječnik na svijetu. Osjećao je hladan stisak oko srca i naslućivao približavanje smrti.

U vidokrugu mu se nađe Randolph Frazer. Izgledao je žalosno i srdito. Na

prvi je pogled zamijetio da više ne može govoriti s Rodinom, pa se okrene Bellowu koji je obješenih ruku stajao pokraj svog stola. Na podu je još ležao Rodinov kolt.

— Izazvao me — branio se Bellow, primjetivši nijemi prijekor u šerifovim očima. — Pitajte kauboje. Sve su čuli. Povukao sam revolver tek kad me stari prisilio na to.

Frazer se polako okrene i pogleda obojicu kauboja. Kroz vrata su već virili radoznalci. — Što se dogodilo, Joe? — zapita jednog od kauboja.

Joe Nichols bijaše suhonjav dvadesetogodišnjak.

— Istina je da ga je Jube Rodin izazvao — odgovori polako. — Rodin je govorio o tome da su dva Bellowova čovjeka pretukla nekog starca. Zbog toga je, čini se, i bio gnjevan.

Frazer kimne. — Hvala, Joe — promrmlja. Sada je već slutio da je Rodin mislio na taj obračun kad je bio kod njega u uredu. Trebalo je da to naslutim i ranije, pomisli zlovoljno. Možda bih ga uspio spriječiti.

Bellow je uzео šešir i krenuo prema vratima. — Sada znate kako je bilo, šerife — reče napuhnuto. — Nisam mogao dopustiti Rodinu da me ustrijeli kao zeca. Da i ne spominjem uvrede koje mi je izgovorio.

— Dobro, a koga su to pretukli vaši ljudi? — zapita strogo Frazer.

Bellow se zacrvni. — Rufus Pratt nije znao obuzdati svoj jezik — reče. — Dva su moja čovjeka izgubila strpljenje i naučili ga pameti.

— Gdje se to dogodilo? — upita Frazer.

Bellow ga pogleda svojim podmuklim sitnim očima. — Je li to preslušavanje, šerife? Tada vam moram reći...

— Gdje se to dogodilo — ponovi tiho Frazer.

Bellow se nehotiće naježi gledajući u njegove ukočene smeđe oči. Slutio je da se ispod šerifove prividne smirenosti skriva divlja ratnička čud. — Negdje na granici između mog pašnjaka i ranča »Žlica« — odgovori promuklo. — Zaboga, šerife, znate kako je to u nas. Nitko ne zna sasvim pouzdano gdje završava jedan pašnjak a počinje drugi.

Frazer ga je još promatrao netremice. — Ipak, možda je Rufus Pratt to znao. Možda je znao da su vaši ljudi na Rodinovu pašnjaku, pa ih je na to upozorio. Koliko ja znam, on nije nikakav svadljivac. Ako je pretučen i zlostavljan, povest ću istragu.

Mnogi su čuli te riječi, te Bellow zaključio da mora pokazati zube kako ne bi izgubio ugled. — Nemate što istraživati, šerife — reče podrugljivo. — Moji će vam ljudi kazati ono što sam i ja rekao. A ako Rufus Pratt tvrdi nešto drugo, tada su tri izjave protiv jedne. Smatrate li da će se Prattu vjerovati više nego meni i mojim kaubojima?

Šerif Frazer ne odgovori na to pitanje. — Ne tjerajte mak na konac, Bellow — reče tiho. — Na pogrešnu ste putu.

— Ja najbolje znam što mi je činiti — odvratio osožno Bellow. Prođe mimo Frazera i progura se kroz gomilu znatiželjnika. Većina se uslužno makne u stranu. Već su se navikli na to.

Ne bih mogao očekivati veliku pomoć kad bih započeo borbu protiv Bellowa, pomisli Frazer. Ni mali rančeri i njihovi kauboji, koji ga najviše mrze, ne usuđuju se udružiti protiv njega.

Okrene se i priđe Jubalu Rodinu pokraj kojeg su klečale Joan Kincaid i njena majka. Rodinovo se lice za posljednjih nekoliko minuta užasno izmijenilo. Obrazi su mu upali i poprimili voštanu boju a oči se već staklasto sjale.

Frazer se nagne nad njega. Srce mu se zgrči, ali se pokuša osmjehnuti. — Zašto mi nisi ništa rekao, Jube?

— Bio je to moj obračun, Randy — odgovori Rodin skoro nečujno. — Htio sam ukloniti Bellowa, ali mi to nije pošlo za rukom.

— Trebalo je da se osloniš na zakon — reče žalosno Frazer. — Zašto nisi imao povjerenja u mene?

Rodin nemoćno zatrese glavom. — Imao sam povjerenje, Randy. No, radi se o Danu. Bojao sam se da će i on biti uvučen u borbu. Htio sam ga poštediti toga. Htio sam da on...

Još je samo nijemo micao usnama. U očima mu se pojavi preklinjanje, kao da želi podsjetiti Frazera na nešto.

— Hoću — reče žurno Frazer — hoću, Jube, pobrinut ću se za Dana. Možeš se pouzdati u to.

Rodin zadovoljno uzdahne, a glava mu klone. Umro je na Joaninim rukama prije nego je stigao liječnik.

Serif Frazer napokon izađe. Sunce je odavno zašlo. S planina je puhao hladan vjetar i kovitlao prašinu i pijesak. Jube je bio u pravu, pomisli turobno. Jesen je na pragu.

Polako krene preko ulice. Iz krčme su dopirali muški glasovi i smijeh. Ondje se kartalo i pilo.

Mrtvi se brzo zaboravljaju, pomisli sumorno. Ovdje, a i svugdje drugdje. Jedino onaj koji ubije, ne zaboravlja. Nadaймо se da će se to dogoditi i Bellowu.

Koraćajući prema uredu protiv volje se sjeti čovjeka koji je nekoć davno poginuo od njegova metka. Ta ga je uspomena povremeno progonila, a danas je bila osobito jaka. Možda je tome razlog što me opet očekuje borba, zaključio zlovoljno.

Uđe u svoj ured, zapali petrolejku, a onda opazi duhan što ga je ostavio Rodin. Ispuni ga još dublja tuga. U mislima je vidio Rodina kako sjedi s druge strane stola, učini mu se da još čuje njegov mirni, blagi glas. Zašto moraju svagda stradati takvi ljudi? upita se žalosno. Zašto?

Znao je da ne postoji odgovor na to pitanje.

III

Dan Rodin nije imao priliku da javi točno vrijeme svog polaska u Wilson, pa nije niti očekivao da će ga netko dočekati. Kad se kočija zaustavila u gradu, živahno je iskočio iz nje, sretan što može razgibati nečeg nakon deset sati vožnje. Jednom će i tu postojati željeznica, pomisli veselo.

Uzme svoj kovčeg i neodlučno pogleda oko sebe. Već se spuštala noć.

Nakon ovog mučenja prijala bi mu čašica viskija, pomisli.

Uputi se prema krčmi. Pred njom su stajala samo tri-četiri konja. Ne pokloni nikakvu pažnju žigovima. Nije imao nikakvih neprijatelja u ovom okrugu.

Konačno, bio je dugo odsutan. Otac mu je u pismu tek nejasno natuknuo da ima nekakvih poteškoća i da bi mu bilo drago da se vrati. Dan je odmah poslušao taj poziv. Otkazao je dobro plaćen posao u željezničkom društvu i vratio se u zavičaj.

Pošto je gurnuo vrata krčme i ušao, dočekaju ga žamor i neizbježni oblaci dima, vonj znoja i smrad viskija. Priđe šanku. Još se dobro sjećao pipničara. — Zdravo, Huff — reče prijazno. — Imate li kakva pića za izgubljenog sina?

Huff Logan bijaše srednje visine i podebeo, okrugla lica i toplih smeđih očiju. Zbog svojih je obješenih brkova sličio dobroćudnu tuljanu. Nesvjesno posegne za bocom i čašom i natoči Danu piće. Navikao se već da mu se žedni gosti obraćaju na svakakve načine, pa nije pridao posebno značenje došljakovim riječima.

— Još imate iste velike čaše — reče zadovoljno Dan. — Na Istoku su krčmari umjesto čaša nabavili naprske, pa treba pripaziti da se ne progutaju zajedno s pićem.

Huff Logan bijaše srednje visine i pogleda gosta. Njegovo mu se lice učini nekako poznato. Vjerojatno je s Istoka, pomisli. Nije baš snažno građen, ali izgleda žilavo. Po svoj prilici je u posljednje vrijeme suviše čamio u uredu.

— Ne prepoznajete me, zar ne, gospodine Logane? Nije ni čudo, jer sam, kad sam posljednji put bio ovdje s ocem, bio mladi četiri godine, dakle gotovo balavac.

Huff Logan se namršti. — Bili ste s ocem?

Dan kimne. — Tako je. Premda se mene više ne sjećate, zacijelo poznajete Jubala Rodina.

Huffu Loganu od zaprepaštenja ispadne iz ruku krpa. Nasloni se rukom na šank i zagleda u Dana. Tada pogleda prema jednom stolu. Ondje je sjedio Angus Bellow i kartao sa stolarom i sedlarom za velike svote.

— Rodinov sin — promrmlja Logan bezbojnim glasom.

Dan ga zbunjeno pogleda. U duši mu se rodi neka zla slutnja. — Zar nešto nije u redu s mojim ocem? Nije znao

da danas stižem. Nisam očekivao da će me dočekati.

— Svakako. Samo... — Logan se nakašnje i ušuti. Nije mogao pogledati Danu u lice.

Dan uzme čašu i iskapi je nadušak. — Što je s mojim ocem? Kažite mi, Huff. Više nisam dijete. Mogu podnijeti istinu. Je li jako bolestan? Nikad nije bio naročito čvrst, a otkad je umrla majka... — Pročisti grlo i zašuti.

Huff Logan počne užurbano brisati šank. Iznerada baci krpu i uspravi se. — Saznat ćete to, prije ili kasnije. Kakva ima smisla da vam to zatajim? Vaš otac je... ovaj, više nije živ, Dan.

Dan Rodin je stajao kao okamenjen. Još nije mogao potpuno shvatiti dubinu te vijesti. Istina, razumio je riječi, ali je njihovo značenje tek postupno stizalo do njegove svijesti. Odsutan duhom gledao je kako pipničar toči pivo gostu. — Kako se to dogodilo, Huff? Kažite mi. Želim sve saznati...

Logan uznemireno pogleda prema Angusu Bellowu. Kao krčmar, morao je nastojati da bude u dobrim odnosima sa svim posjednicima i građanima. S druge mu je strane stari Jubal Rodin bio uvijek drag i nije mu se sviđao način kako je Angus Bellow htio s pašnjaka istisnuti sitnije rančere. — Vaš se otac zavadio s Bellowom — reče tiho. — Došao je u grad i izazvao ga. Bellow je bio brži i... — Ne dovrši rečenicu, već slegne ramenima.

Dan ga je shvatio. To su dakle bile te poteškoće, pomisli turobno. Zbog toga me pozvao. Zašto nije pričekao da dođem?

Uto s vrata dovikne neki čovjek: — U novije doba kao da si prirastao za kartaški stol, Bellow! Pristaješ li da se priključim igri.

Dan se polako okrene. Ugleda nepoznata čovjeka kako se upućuje prema trojici kartaša. Tada opazi Bellowa koji mu je bio okrenut postrance i veselo se smješкао pridošlici.

On se smije, pomisli Dan ispunjen gnjevom. U stanju je da se smije, premda je ubio mog oca.

— Kad se to dogodilo, Huff? — upita muklo. — Pa, otac mi je pisao prije nepuna tri tjedna.

— U petak navečer — odgovori Logan. — Jučer smo ga pokopali. Bio je to veliki sprovod. Vaš je otac imao mnogo prijatelja.

— Da, znam... — reče rastreseno Dan. Opet se okrene i zagleda u Bellowa koji je upravo dijelio karte i nešto šaljivo pričao. Moj otac je tek dospio pod zemlju, a on se već smije, pomisli.

Osjećao je kako ga guši srdžba. Cuo je iza sebe Logana kako nešto govori i osjetio da ga je uhvatio za ruku. On se, istrgne i pođe prema stolu za kojim je sjedio Angus Bellow. Koraćao je kao u snu. Dva koraka ispred Bellowa zastane i reče glasno: — Ustani, huljo! Pred tobom je sin čovjeka kojeg si ubio! Ustani da ti mogu pljunuti u lice!

Na Bellowovu se licu zaledi smijeh. Međutim, ne ustane, nego samo okrene glavu i odmjeri Dana od glave do pete. Zaključi da mu Rodinov sin nije opasan. — Vaš je otac pogriješio pa je zbog toga morao platiti — reče mirno. — Ne činite i vi istu pogrešku.

— Moj otac ne bi nikoga izazvao bez razloga — odvratí drhtavim glasom Dan. — Kažite istinu, Bellow. Ne okolišajte.

Bellow se zacrvni. — Ne govorite tako sa mnom. Nisam navikao na to.

— Onda ćete se navići — reče Dan. Korakne prema stolu, zgrabi jednu čašu i izlije viski Bellowu u lice.

Bellow razjareno vikne i skoči na noge. Tren je bio zaslijepljen, ali Dan ne iskoristi priliku. Ostali su se već razbjegli na sve strane.

Bellow obriše rukavom lice i navali na Dana. Odbaci ga do susjednog stola.

Dan se održi na nogama i, slijep od gajeva, smjesta nasrne. Bio je desetak kila lakši od protivnika, no to ga nije smetalo. Osjeti neizmjereno zadovoljstvo kad je šakama počeo pogađati Bellowovo lice i ramena. Davao je udarce i primao ih.

Bila je to surova, nepromišljena tučnjava, s jedinim ciljem da se uništi protivnik. Stajali su skoro cijelu minutu među stolovima i udarali se, a da ni jedan nije uzmaknuo ni centimetar. Tada počeo dolaziti do izražaja Bellowova veća težina. Postupno je potiskivao Dana.

Dan hitro skoči u stranu i pokuša zaustaviti taj napad. Pogodi Bellowa ljevicom u nezaštićen obraz, ali Bellow niti ne trepne. Broba više nije bila onako divlja kao u početku, već promišljenija. Dan je skakutao i nastojao udarcima u tijelo oslabiti protivnika.

Bellow je bio mnogo brži nego što je Dan mislio. Lice mu se zajapurilo od napora dok su se na lijevom obrazu vidjeli tragovi udaraca. No, čvrsto je stajao. Nasmiješ, se pogodivši Dana desnim direktno u bradu.

Dan naleti na stolac, izgubi ravnotežu i poklekne. U glavi mu je tutnjalo, pred očima se maglilo. Ustane i opazi podrugljiv osmijeh na Bellowovu licu. To ga razbjesni. Skupi svu snagu i navali. Zada dva-tri udarca, ali i dobije jak aperkat u želudac, od kojeg se sruši. Zgrčivši se, ostane nekoliko trenutaka ležati na podu. Ispuni ga gorka spoznaja da ne može pobijediti.

Ipak se podigne. Zatetura prema Bellowu i podigne ruke. Silovito je mahao rukama, ali udarci više nisu pronalazili cilj. Umjesto toga, pogodi ga šaka u lice i ponovno sruši.

Više nije bio sasvim svjestan onoga što se zbiva. Osjećao je samo da opet stoji te da mu klecaju koljena.

Bellow je napola podgao šake i čekao. — Dođi — reče promuklo — Dođi, veliki borče. Pokaži svoje sposobnosti. Zar znaš jedino izliti viski u lice?

Dan zatetura. Jedva jedvice podigne olovne ruke. Čim se dovoljno približio, Bellow razbije njegovu obranu i zada mu još jedan snažan udarac u lice. Ščepa ga za košulju i zadrži na nogama. Htio je dovršiti svoje djelo. Vjerojatno bi uspio zauvijek umakaziti Dana da u tom trenutku netko ne dovikne s vrata: — Dosta je, Bellow! Svi su vidjeli da ste jači. Pustite momka.

Dan se njihao kao slamnata lutka. Pogled mu bijaše staklast.

Bellow se polako okrene prema vratima i ondje opazi Randolpha Frazera. — Zar se vi baš uvijek morate umiješati, šerife? — zapita bijesno. — Momak je želio borbu, pa mu sada pokazujem kakvu je kašu sebi zakuhao.

— U redu, pokazali ste mu to — odvrti strogo Frazer — i sada je dosta!

Bellow je tren oklijevao. Tada pusti Dana koji se odmah stropošta i ostane nepomično ležati.

— Jako ste ponosni na svoje djelo, zar ne, Bellow? — reče Frazer i polako se približi.

Bellow ga pogleda. — Dao sam mu lekciju koju je tražio. Da ima mozga u glavi, od početka bi mu bilo jasno da svojim bljedunjavim pisarskim licem i žgoljavim tijelom ne može nikoga uplašiti.

Frazer kimne. — Sve je to istina. Ipak, ne smijete zaboraviti da je on sin čovjeka kojeg ste ustrijelili. Da sam ja Rodinov sin, ni ja ne bih mario jeste li jači ili slabiji od mene. Navalio bih na vas.

Bellow se osmijehne. — U redu, kazali ste mi svoje mišljenje, a sada se pobrinite da ta šaka tada nestane iz krčme i da mi se više ne pojavljuje pred očima. Želite li mir u svom okrugu, naučite ga pameti.

Frazerovo lice ostane bezizražajno. — U redu.

• • •

Doktor Purcell nije u svojoj ordinaciji otkrio nikakve ozbiljne povrede na Danovu tijelu. Jaka kava s mnogo viskija okrijepi Dana.

— Osjećas li se dovoljno jak da podeš sa mnom kući? — zapita Frazer.

Dan se postideno osmijehne. — Spreman sam. Zao mi je zbog ovoga. Jesam li napravio od sebe veliku budalu?

Frazer zatrese glavom. — Učinio si ono što bi svaki sin učinio za oca. Ipak, milije bi mi bilo da si došao najprije k meni. Tvoj je otac umro zato što je htio izbjeći da se ti upuštaš u borbu s Angusom Bellowom. — Uzdahne — Nije to uspio spriječiti.

— Nije i ja ću ostati. Ustanovit ću što se dogodilo. A jednog dana ću zatražiti obračun s Bellowom — samo što će tada snage biti izjednačenije.

— Koješta mladiću Moji je zadatak da se brinem o zakonu u okrugu. Prepusti to meni.

Dan ne odgovori. Polako ustane i nasloni se na stol. — Još sam prilično

nesiguran na nogama. Vjerojatno je tome kriva mučnina u želucu. Moram nešto pojesti.

Frazer se osmijehne. — To zvuči već bolje. Odvest ću te k Hannah. Ona će ti napuniti želudac odrescima i bit ćeš opet zdrav.

Izidoše iz liječnikove kuće. Nebo je nad njima bilo posuto srebrnastim zvijezdama.

— Drukčije sam zamišljao povratak kući — reče sjetno Dan.

Frazer mu stisne ruku. — Ne misli sada na to — odvrati. Pokuša se našaliti: — Misli na velike odreske što te čekaju.

Sutke produžiše i udoše u Hannahinu gostionicu. Njena kćerka Joan upravo je služila jednog gosta. Ugledavši ih, uzbuđeno pohita prema Danu. — Čula sam već sve, Dan — prošapće. — Kako ti je? Bilo je užasno?

Gledajući je, Dan osjeti nekakvu čudnu toplinu. Za tren zaboravi sve: bolove, poniženje zbog poraza i tugu zbog očeve smrti. — Nije strašno. Joan — reče tiho. — Velika mi je utjeha što ponovno vidim tebe.

Ona pocrveni. Plave joj oči zaiskre. — Sjednite — reče zbunjeno. — Što da vam donesem?

Da bi im pomogao, Frazer reče brzo: — Dan je gladan kao Indijanac koji je četrnaest dana u ratnom pohodu a hranio se samo bobicama.

— Odmah ću obavijestiti mamu — reče brzo Joan.

Pošto je nestala iza zavjese, Frazer napomene tiho: — Ona je dobra djevojka... i najljepša u cijeloj okolici. Baš si srećković, Dan.

Dan pocrveni. Slutio je da ga Frazer želi utješiti i navesti na drukčije misli. No, slutio je i to da ga ljubav prema Joan Kincaid, što se za ovih nekoliko kratkih trenutaka ponovno rasplamsala, ne može odvratiti od obračuna s Bellowom.

Nitko me ne može osloboditi tog zadatka, mislio je. Ni Randy. Stigao sam prekasno da bih mogao pomoći oću. No, nadam se da nije prekasno i za sve ostalo.

* * *

Ujutro je Dan sâm odjahao na ranč. Ušavši u dvorište, ugledao je na trijemu

nekog čovjeka. Steglo mu se srce. To bi mogao biti moj otac, pomisli žalosno. Međutim, on više nije živ. Više me ne može pozdraviti.

Približivši se, prepozna Rufusa Pratta.

— Zdravo, Dan! — dovikne srdačno Pratt i s ide s trijema. — Nismo te još očekivali. Mislili smo... — Izenada zašuti, shvativši da Dan možda još ne zna za očevu smrt. — Bio si u gradu, zar ne? Ti si...

— Znam sve — prekine ga Dan. — Saznao sam u krčmi. A jutros sam bio na očevu grobu.

Pratt se najednom namršti. — Potukao si se, Dan? — zapita uznemireno. — Zar si...

Dan se kiselo osmijehne. — S Angusom Bellowom. Izazvao sam ga u krčmi, čim sam saznao da je on ustrijelio oca. No, bio je jači od mene.

— Lupež — reče srdito Pratt i pokaže ožiljke na svom licu. — Mene su pretukla dva njegova revolveraša kad sam ih htio otjerati s našeg pašnjaka. — Ispriča o sukobu prije nekoliko dana koji je Jubala Rodina naveo na kobnu odluku. — Učinio je to radi tebe. Htio je spriječiti Bellowa da se sukobi s tobom. Uzalud. A Bellow je živ i jači nego ikada.

Pogledavši preko Prattova ramena, Dan opazi dva jahača na brežuljku. Približavali su se u galopu. — Sa sjevera stižu neki jahači, Rufuse — reče brzo.

Pratt se okrene i zagleda u daljinu. — To su vjerojatno naši momci. Poslao sam Royja i Howarda na naš zimski pašnjak. Privremeno nemamo ondje goveda, ali je Bellow nagovijestio da će na taj pašnjak poslati svoje stado. Jučer nije još ništa poduzeo, ali danas, čini se, jest.

Jahači se približiše u oblaku prašine i zaustaviše tik pred Prattom i Danom. Jedan gipko sjaše. Bio je dvadesetih godina, vitak i žilav, iskrena lica i živahnih očiju. — Lupeži su zauzeli pašnjak — izusti zadihano. — Vjerojatno su u ranu zoru krenuli s Bellowova južnog pašnjaka. Kad smo mi stigli, prva goveda već su ulazila u dolinu.

Pratt kimne. — S time smo morali računati.

Drugi kauboj nestrpljivo odmahne rukom. Bio je mnogo viši od svog druga, plećat, okrugla dobrodušna lica. Zbog stalno otvorenih usta i izbočenih gornjih zubi izgledao je pomalo priglupo. — To je početak kraja, Rufuse — reče. — Ako se ne odupremo, Bellow će postupno zauzeti cio pašnjak.

Pratt pokaže na Dana. — I on sada odlučuje o ranču. Ovo je Jubalov sin o kojem sam vam već pričao.

Toy Perkins, kauboj živahnih očiju, smjesta pristupi Danu i pruži mu ruku. — Drago nam je što ste stigli — reče srdačno. — No, milije bi nam bilo da vas nismo upoznali u tako žalosnim okolnostima. Mislim... — Nije mogao pronaći više nikakve riječi, pa zbunjeno pogleda Dana.

— Hvala — odvрати tiho Dan. — I meni bi bilo draže da su prilike drukčije. No, moramo se pomiriti s onim što se dogodilo.

I drugi se kauboj, Howard O'Reilly, izrukuje s Danom.

Tada reče Pratt: — Sada znaš što se ovdje zbiva, Dan. Znaš li što bismo mogli poduzeti?

Na Danovu se licu pojavi odlučan izraz. To je malena družina, razmišljao je. No, u tu se trojicu mogu pouzdati. Reče naglas: — Dok smo samo trojica, nemamo nikakvih izgleda. Uštedio sam nešto novaca i prebacio ga na ovdašnju banku. Trebaju nam još četiri čovjeka. Ne revolveraša, nego momka koji se ne plaše pravedne borbe. — Pogleda obojicu kauboj. — Roy i Howard, od sada ćete dobivati pedeset dolara više. Već sutra ćete odjahati u Laramie i potražiti tu četvoricu.

Roy Perkins se zadovoljno nasmiješi. — E, takve riječi gode mojoj duši. Ja bih se borio i uz dosadašnju plaću.

— Naravno, i ja — ubaci O'Reilly.

— Imam dovoljno novaca za nekoliko mjeseci — reče Dan. — A kupit ćemo i sto pedeset goveda za sjeverni pašnjak. Potrebno je djelima dokazati Bellowu da je zimski pašnjak naš i da ga nećemo napustiti bez borbe.

Prattu zasjaju oči. — Doista imaš novaca, Dan? — upita uzbuđeno. — To dabome mijenja situaciju.

— Ne mijenja naš ortakluk — odvr-

ti Dan. — Želim samo onaj dio ranča koji je pripadao ocu.

— To više ne bi bilo pošteno — reče odmah Pratt.

— Razgovarat ćemo još o tome. Ne bojim se da se nećemo složiti.

IV

Prošla su tri tjedna i Angus Bellow je povjerovao da su se Pratt i Dan Rodin pomirili s gubitkom zimskog pašnjaka.

Bio je petak. Dan i Rufus su se, kao i svakog dana, nalazili u oboru. Međutim, nisu krotili konje; Pratt je strpljivo učio Dana kako se rukuje revolverom.

Rufus Pratt je svojedobno bio opasan revolveraš. U Danu je otkrio nadarenost koja ga je zapanjila. Uporno je razvijao tu nadarenost i sada je bio zadovoljan uspjehom.

Polako je prilazio Danu. To se opetovalo svakog dana, ali se još jasno sjeća Danova razočaranja kad je prvih dana izvlačio oba kolta prije nego što bi Dan i dotaknuo držak svog revolve-ra.

— Ne smiješ gledati samo u ruke — strpljivo je ponavljao Rufus dan za danom. — Ruke se odaju tek u posljednjem trenutku. Oči su najveći izdajica. U njima vidiš kad će protivnik povući kolt. Zamijetiš to po jedva primjetnom trzaju, kad se misao pretvara u djelo.

Uporno su vježbali. Dan na dan... satima. Rufus bi prilazio Danu, spreman da svaki tren povuče koltove. Katkad bi ih povukao tek kad bi se približio na pet koraka, a katkad na udaljenosti od petnaestak koraka. Danov je zadatak bio da uvijek nasluti taj pokret i na vrijeme odgovori. U početku nije uspijevao. Ponekad bi zbog uzbuđenja povukao prerano. Međutim, u posljednja ga dva dana Pratt nije uspio nadmudriti nijednom...

Pratt je polako prilazio Danu. Gledao mu je ravno u oči. Razdvajalo ih je još dvanaest koraka. Dan je stajao privedno opušten. Šake su mu lebdjele iznad držaka koltova.

Pratt napravi varku lijevom rukom, ali Dan ne nasjedne. Kad je začuđujuće

brzo posegnuo za desnim koltom, ugleda otvor cijevi Danova revolvera prije nego što je uperio svoj revolver. Spusti kolt u korice te se osmjehne. — Dobro je — reče zadovoljno. — Ne vjerujem da ima na Zapadu mnogo ljudi koji te mogu nadmašiti u povlačenju kolta, a u našem okrugu ne postoji ni jedan. Hoćemo li sada potrošiti i nekoliko metaka?

Dan kimne.

Postave limenke na ogradu obora, zatim se povuku i napune revolvere.

— Najprije desni koltovi — reče Pratt.

Bili su udaljeni dvadesetak koraka od ograde. Krenuli su prema njoj. Pratt je glasno brojio. Pri deset povukoše obojica istodobno koltove iz desnih korica. Produživši prema ogradi, pucali su u limenke.

Pratt priđe ogradi. — Kod mene su od šest metaka četiri pogodila — objavi. — Jedan je metak okrznuo limenku. Kod tebe je svih šest metaka prošlo kroz konzervu.

Dan se zadovoljno osmjehne. — To je već treći put. Mislim da se u desni kolt mogu sasvim pouzdati.

— Svakako — prizna Pratt.

Nakon toga su vježbali pucanje lijevom rukom i pucanje objema rukama. Tek kad se počelo smračivati i kad su ispucali više od dvjesto metaka, prestadoše.

Posljednja su tri dana bili sami na posjedu. Roy i Howard su sa četvoricom nekih kaubojica otišli po stotinu i pedeset goveda na ranč udaljen devedeset kilometara. Trebali su se sa stadom vratiti potkraj tjedna.

Sjedeći kasnije s Prattom u kuhinji, Dan reče: — Imali smo sreću, Rufuse. Ne vjerujem da itko zna što se posljednjih tjedana zbivalo na ovom ranču. Bit će to neugodno iznenađenje za Angusa Bellowa

Pratt kimne.

U Wilsonu je bila subotnja večer. Sa svih su strana pristizali kauboji, čavrljali na nogostupima ili se raspršili po trgovinama i krčmama

Nitko nije osobito zapazio četiri jahaća što su sa zapada ušla u grad. Zaustaviše se pred jednom od krčmi i

privezaše konje. Dan i Pratt udoše prvi, a Roy i Howard za njima.

Proguraše se do šanka i naručiše viski. Iza pipničara koji je užurbano posluživao goste, nalazilo se veliko zrcalo i u njemu je Rufus Pratt mogao vidjeti obližnje stolove. Brzo zapazi četvoricu zabavljenih kartaša. Dvojicu među njima prepozna: bila su to ona dvojica što su ga svojedobno pretukla. Ostala dva kartaša bijahu neki bezazleni kauboji.

U krčmi nije bilo ni jednog drugog člana Bellowove družine. Trebalo je iskoristiti priliku. Pratt se tiho obrati Danu: — Obojica su ovdje... za onim stolom slijeva. Onaj s velikim nosom što nam je okrenut postrance, te onaj što nam je okrenuo leđa.

Dan pogleda obojicu u ogledalu. — Bellowovi revolveraši? Ili su to njegovi kauboji?

Pratt zatrese glavom. — To su ona dvojica što su me pretukla. Imamo sreću što su sami.

— Obavijesti Royja i Howarda. Obavit ćemo to nas dvojica, a oni neka pripaze da se tko ne umiješa.

Pratt kratko porazgovara s kaubojima. Oni kimnu te se povuku.

Ako uspijemo, napraviti ćemo velik korak, mislio je Dan gledajući Bellowove revolveraše. Ako njih slomimo, Bellow će znatno oslabiti.

— Ja ću preuzeti onog s kukastim nosom — reče Pratt dodirnuvši mu rukav. — Postupit ćemo kao što smo se dogovorili.

Dan se okrene i pođe za Prattom prema stolu četvorice kartaša.

Revolveraš kukasta nosa koji se zvao Milton Charise, prvi opazi Prattu. Zbuni se i upozori svog druga. Obojica kao da su se malo uznemirili.

Pratt se nalazio malo udesno, kako ne bi zaklonio vidik Danu. Koraćao je sasvim opušteno. Zaustavi se kraj Chariseove stolice. Kauboj koji je dijelio karte ne pokloni nikakvu pažnju dvojici pridošlica, smatrajući ih bezazlenim gledaocima.

Pratt mu reče: — Zar vam se sviđa kartati s Belowovim psima čuvarima? Zar ovdje ne laju kao na pašnjaku, gdje napadaju nevine ljude?

Kauboј ga zbunjeno pogleda. Drugi kauboј uznemireno okrene glavu najprije prema Miltonu Chariseu, a onda prema Prattu i Danu.

— Tornjaj se — reče Charise Prattu. — Tornjaj se, bijedna uši. Zar ti nisam dovoljno protrljao nosinu?

— Nisi — reče mirno Pratt.

Drugi revolveraš pomakne svoju stolicu unatrag. Kraj njega se nalazio Dan i to ga je smetalo.

Međutim, Dan obide stol i kućne po ramenu kauboја što je dijelio karte. — Povuci se za tren sa svojim prijateljem — reče prijazno. — Želimo malo razgovarati s ovom gospodom.

Kauboј odmah shvati. Pusti karte kao da su vrući krumpiri. Žurno se povuče s drugom.

Pratt je već bio pristupio Danu. Sada su im se revolveraši nalazili sućelice.

— Koliko je prošlo vremena, nosonjo? — upita nehajno Pratt. — Oko četiri tjedna, je li? Nisam zaboravio. Nadam se da nisi ni ti, nosonjo.

Milton Charise pocrveni. — Ne zovi me tako — prosiće prijeteći.

Njegov je drug već bio spustio ruke u blizinu korica. Sada je sjedio dovoljno udaljen od stola, tako da je lako mogao povući revolvere. I Charise odmakne svoj stolac od stola.

— Mogao bih te nazvati i prljavom huljom — reče glasno Pratt. — Prljavom huljom što se ne usuđuje sama napasti starca, nego treba pomoćnika. Kako ti se to sviđa, nosonjo?

U krčmi je zavládala potpuna tišina. Gosti su se već bili povukli u zaklone.

— Znači, to hoćete? — upita Charise i pogleda Dana.

— Da, to hoćemo — odvrati Dan i letimično pogleda drugog revolveraša nervoznih lasićjih očiju i iskrivljenih usta što su se stalno trzala.

Dan je u želucu osjećao nekakvu čudnu mućninu. Tjednima je vježbao za ovaj trenutak, ali sada mu je najednom postalo jasno da je pucanje u konzerve i natjecanje s prijateljem u povlaćenju kolta nešto sasvim drugo nego borba s pravim revolverašem, sukob s protivnikom u kojem se budi ubilački nagon i koji je opasniji od zmije otrovnice.

Munjevito se prisjećao svega što ga je naučio Pratt. Ne gledaj njegove ruke, prolazilo mu je kroz glavu. Gledaj mu lice, čak i kad ti se čini da nećeš u pravi trenutak opaziti ruke.

— Sporo kopčaj, nosonjo — reče glasno Pratt — ali napokon si shvatio. Već odavno se radujem današnjem danu. — Zatim pljune Chariseu u lice.

Charise razjareno vikne i posegne za oružjem

Dan opazi bljesak u očima drugog revolveraša, prije nego što se razbojnikova ruka trznula prema koltu. Puca samo ljevicom, pomisli u djeliću sekunde.

Uto je već bio izvukao kolt iz korica. Kad je odjeknuo hitac, čuo je gotovo u istom trenu drugi prasak tik kraj sebe. I Rufus je svojega pretekao, pomisli pobjedonosno.

Revolveraš, krikne i istodobno ispusti revolver kao da je užareno željezo.

U takvoj se situaciji lako povjeruje u pobjedu, ali Dan je mnogo naučio od Pratta, među ostalim i to da oni koji su navikli pucati s dva kolta, mogu biti opasni i kad im se onesposobi jedna ruka.

Revolveraš se u prvi tren uhvatio za ranjenu ljevicu. No, već mu se u slijedećoj sekundi desna ruka munjevito spustila i povukla drugi kolt iz korica.

Dan je na vrijeme opazio tu kretnju. Pričeka da protivnik napola izvuče kolt, a onda mu naciļa u rame i okine.

Teški metak sruši revolveraša sa stolice. Napola ošamućen ostao je ležati.

Dan tek sada pogleda Charisea. Opazi da je pogođen u desni bok. Uspio je izvući iz korica kolt, ali ne i opaliti. Revolver je ležao na podu.

— Pozovite doktora Purcella — reče Pratt.

Gosti su oživjeli. Vraćali su se stolovima. Dan ih je pažljivo promatrao. Nitko nije pokazivao neprijateljstvo prema njemu i Prattu. No, nitko nije niti rekao da su revolveraši dobili ono što su zaslužili. Angus Bellow je bio suviše moćan. Prava borba tek započinje.

Ipak, Dan je stekao samopouzdanje. Položio je ispit. Onesposobio je opasna

revolveraša. Još prije četiri nedjelje nije ni u snu očekivao da će nositi košt.

— Hajdemo, Dan — reče tiho Pratt. — Željezo treba kovati dok je vruće.

Dan kimne i krene. Pridruže im se Roy i Howard. Pratili su ih plahi pogled i tiho mrmljanje.

Kad su već stigli do vrata, jedan im glas, iskrivljen od boli, dovikne: — Srest ćemo se mi opet. Možete biti uvjereni da se nećete izvući samo tako.

— U svako smo doba za to spremni, nosonjo — reče glasno Pratt. — Samo, imajte na umu da će od sada šanse uvijek biti izjednačene. Posao će vam ovdje postati težak. Danas smo vam samo dali naslutiti što vas očekuje ako budete pomagali Bellowu pri otimanju tuih pašnjaka.

Sva četvorica izadu.

— A sada u hotel — reče Pratt. — Ako nas još služi sreća, onda je Bellow ondje i karta s hotelijerom Burrom i nekoliko građana. To često čini subotom uvečer.

Upravo su prošli pokraj dućana kad im u susret dotrči šerif. Prepozna Dana pa zastane. — Što se dogodilo, Dan? — upita žurno. — Opet Bellow i njegovi ljudi?

— Ovaj put samo njegova dva psa čuvara — odgovori Dan. — Možeš ih pogledati u krčmi »Cheyenne«. Obojica su živi, ali im je koža malo izbušena i izgubit će nekoliko kapljica krvi.

Šerif ga je ispitivački promatrao. Bilo je suviše tamno da bi razabrao pojedinosti, ali nekako je naslutio da se Dan promijenio. — Nosiš oružje? — promrmlja začuđeno. — Čak dva revolvera. Nisam očekivao da ćeš započeti s time.

— Radi se o mom ranču, Randy — odgovori Dan. — I o očevoj smrti. Zar bi ti na mome mjestu postupio drukčije?

Kratko je vrijeme vladala tišina. Iz krčme su dovikivali glasovi. Tada reče tiho Frazer: — Znači, bit će borbe, Dan?

— Zar si očekivao nešto drugo?

— Znaš da se ja ne smijem opredijeliti ni za koga — reče Frazer, ne odgovorivši na pitanje.

Dan kimne. — Znam to, Randy — reče prijazno. — Ja i ne očekujem od

tebe da se opredijeliš. Očekujem samo pravdu.

— Tu možeš računati na mene — naglasi Frazer. Doda pomalo zabrinuto: — Borba u krčmi bila je, nadam se, poštena?

— Posve poštena — reče smrknuto Rufus Pratt. — Jamačno znaš što su ona dva Bellowova lupeža učinila sa mnom na mom vlastitom pašnjaku?

— Znam — odgovori Frazer. — Pozvali ste ih na odgovornost, a oni su povukli. Je li bilo tako?

— Upravo tako — reče Pratt. — Uostalom, ne vjerujem da će ljudi u krčmi izjaviti nešto drugo. A što tvrde Bellowovi psi, nije važno.

— Dobro, pobrinut ću se za to — odvrti Frazer. Tren je oklijevao, zatim doda: — A što sada namjeravate?

— Posjetit ću Bellowa — reče Dan. — Rufus i ja ćemo mu reći da njegovim govedima nije mjesto na našem zimskom pašnjaku. Zacijelo si već čuo da je dotjerao svoje stado na naš pašnjak.

Frazer natmureno kimne. — Posvuda se hvalio time, pa sam pomislio da ste se pomirili s porazom, pogotovo zato što vas tjednima nije bilo u gradu.

— Imali smo drugog posla — reče kratko Dan. — Čekali smo, a sada krećemo.

— Budi oprezan s Bellowom — napomene Frazer. — Bez pratnje je u Burrovu hotelu i sjedi s Hermanom Burrom i nekoliko građana za kartlaškim stolom. Ako ga napadnete...

— Nećemo ga niti taknuti ukoliko sâm ne počne — reče brzo Dan. — Samo ćemo mu reći što nam je na srcu i upozoriti ga na moguće posljedice njegovih podvala.

Šerif mu položi ruku na rame. — Želim ti dobro, Dan. Ostani na pravoj strani. Razumiješ, nemoj mi otežavati situaciju.

— Ja se borim samo za svoje pravo, Randy — odgovori Dan. — No, bit će još pucnjave i ne mogu jamčiti da će sve završiti bezazleno kao danas. Eto, mogli smo ustrijeliti one lupeže u krčmi, ali nismo.

— Tako i treba — reče odmah Frazer. — Vjerujte mi, to je najpravičnije. Mnogi su vidjeli dvoboj, te će ljudi

uskoro spoznati tko se služi poštenim sredstvima a tko ne. A sada moram ići. Ako me zatrebate, naći ćete me u krčmi ili uredu.

Udalji se brzim koracima.

Dan produži s ostalom trojicom prema hotelu. Zaustavi se pred stubama trijema i reče: — Roy i Howard, vi čekajte ovdje. Nadamo se da ćemo brzo završiti. Uđite jedino ako začujete pucnjavu. No, nadajmo se da do toga neće doći.

On i Pratt se popnu na trijem pa uđu u hotel. Na recepciji nije bilo nikoga. Jedna su vrata bila otvorena, te Dan ugleda stol s kartašima. Opazi i Angusa Bellowa koji je sjedio okrenut vratima i ukočeno ga promatrao.

Na Bellowovu licu kao da se zaledio smiješak. Ipak, gledao je Dana podrugljivo i nabusito. — Vidim da su već sve rane zacijelile.

— Hja, prošla su četiri tjedna — odvratí nemarno Dan.

— Ako želite nešto popiti, momci, poslužite se — reče nervozno hotelijer Burr. Bio je nizak i podebeo, crvena lica i sijede kose.

— Hvala — reče prijazno Dan. — Nemamo ništa protiv vašeg hotela i vašeg pića, alj dok je ovdje Bellow, ne sviđa nam se. Došli smo mu samo reći da do utorka uvečer mora isprazniti naš zimski pašnjak. U srijedu ujutro ćemo doći onamo i otjerati do vraga sva goveda i revolveraše koje ondje zateknemo.

Za tren zavlada napet tajac. Tada se Bellow nasmije pomalo usiljeno. — Kanite nas otjerati? — reče. — Vas dvojica i ona vaša dva kaubojska strašila?

Dak kimne. — Ono je naš pašnjak. Treba nam. Možda bi čak bilo najbolje da već sutra ispraznite pašnjak i ne čekate srijedu. Našem je strpljenju kraj.

Bellow se opet oporo nasmije. — Ako je to nekakav ultimatum, onda se mogu samo nasmiijati. Vi nemate stoku za taj pašnjak. Staro rančersko pravilo glasi: Pašnjak pripada uvijek onome tko ima stoku za njega.

— Utorak uvečer — ponoví Dan, kao da Bellow nije rekao ništa. — Što prije, to bolje. Ne šalimo se. Tražim pašnjak,

i to pred svjedocima. Nemojte kasnije tvrditi da vas nisam upozorio.

— Samo naprijed, samo naprijed — reče podrugljivo Bellow. — Hvala na upozorenju. Ipak, ostat ćemo na pašnjaku jer imamo stoku, a i ljude koji će ga sačuvati.

Dan se osmjehne. — U redu, vidim da me ne kanite poslušati. Međutim, ne računajte na ona svoja dva psa čuvara. Oni će idućih dana biti nesposobni za borbu.

Bellowu zamre smiješak. Nagne se naprijed. — Usudili ste se moje...

— Da, usudili smo se — prekine ga Dan. — Platili smo im onaj što su učinili Rufusu Prattu. Bila je to poštena borba. Nas smo se dvojica sami obračunali s njima.

Pratt se široko naceri. — Čini mi se, Bellow, da ona dvojica ne vrijede onoliko koliko ih plaćate. Barem sada više ne.

— To je sve što smo vam htjeli reći — doda Dan. — Do viđenja, gospodo.

Bellow iznenada izgubi vlast nad sobom. — A, ne, nećeš tako. Rodine! — Otkopča opasač. — Jednom si me prisilio na tučnjavu, podlače. Sada je na meni red. To je moje pravo. Evo, uvrijedio si me pred svim ovim ljudima. Ja ne mogu tek tako prijeći preko toga. Osim toga, ne dopuštam takvu balavcu da mi zapovijeda. Otkopčaj opasač i bori se. Kad dobiješ prave batine, opametit ćeš se.

Dan pogleda Prattu. — Štiti mi leđa, Rufuse — reče tih. — Za svaki slučaj. — Otkopča opasač i preda ga Prattu.

Među stolovima je bilo vrlo malo mjesta. Tu se gotovo nije moglo uzmi-cati.

Bellow je stajao obješenih ruku i podrugljivo gledao Dana. — Dodí — reče razjareno. — Dodí, nitkove, da ti začepim gubicu.

Dan hitro navali, ali ne uloži suviše snage u prve udarce. Danas nije bio razjaren, pa je htio iskoristiti tu prednost. Za proteklih je tjedana ojačao.

Bellow odmah uzvratí snažnim lijevim direktom, koji Dana odbaci do stolice. Dan ipak zadrži ravnotežu. Bio je dovoljno sabran, tako da je Bellowov slijedeći napad izbjegao vješto se sagi-

njući. Bellow naleti na onu istu stolicu koja je zadržala i Dana. Posrne, izgubi ravnotežu i udari ramenom o ivicu stola. Uхвати se za jednu stolicu koja se slomi pod njegovom težinom.

Sve se to zbilo vrlo brzo, ali ne tako brzo da Dan ne bi imao vremena da započne protunapad. Međutim, nije htio napasti privremeno bespomoćnog protivnika. Pričeka da Bellow ustane.

Bellow je zbog neuspjelog napada izgubio živce. Vjerojatno je naslutio da su ovaj put mogućnosti izjednačenje nego pri prvoj borbi, samo to nije htio samom sebi priznati. Njegov slijedeći napad bijaše još bješnji negoli prethodni. Mahao je šakama i dohvatio Dana po ramenu i rukama kojima se štitio. Zahvaljujući svojoj većoj težini, potisnuo ga je prema drugom stolu. Dan to nije mogao spriječiti, ali Bellowu zada dva aperkata u tijelo, koji ovome oduzmu zrak.

Bellow prekine napad pa se skvrči. Bio je toliko oprezan da je uzmaknuo. Ali ovaj put Dan nasrne i udari ga rubom dlana po šiji. Bellow zastenje i trenutak se činilo da će se srušiti. No, iznenada se uspravi i odozdo udari protivnika glavom u lice. Iznenadi Dana koji jako ošamućen zatetura.

Bellow pobjedonosno zagunda, ali prerano. To prijeteće gundanje dopre Danu do mozga i on se nagoniski nagne na drugu stranu. Nešto ga snažno udari po kuku. Bilo je to Bellowovo koljeno. Odmah nakon toga pogodi ga protivnikova šaka visoko u rame. No, već mu se razbistrilo u glavi. Krajičkom oka zamišleti Bellowov slijedeći udarac. Bellow tako široko zamahne kao da pred sobom ima bika. Međutim, šaka bezopasno prohuji kroz zrak, a Bellow uslijed zamaha naleti na stol. Trenutak izgubi zrak i zaboravi se zaštititi rukama.

Dan iskoristi tu priliku i zada mu dva udarca u lice, jedan u lijevi obraz, drugi u bradu.

Ipak, Bellow se još nije predavao. Krene prema Danu, razjareno ga gledajući. Htjede podignuti ruke, ali su one najednom postale preteške. Dan ga lijevim aperkatom gotovo podigne s poda. Bellow zatetura korak natraške i

najednom poklekne. Klečao je pune tri sekunde, a onda mlohavo klone u stranu i bubne glavom o pod..

Teško dišući, Dan pogleda oko sebe. Nije opazio otvoreno neprijateljstvo, već samo čuđenje i pritajeno strahopoštovanje. Sada barem znadu da nisam mačji kašalj, pomisli. Dobro je što je ovako ispalo...

Rufus Pratt pročisti grlo i reče: — Bila je to poštena borba, zar ne? Ili možda netko od vas misli drukčije?

Hotelijer odgovori žurno: — Naravno, borba je bila poštena. Uostalom, Bellow je dobio samo nekoliko čvoruga. Dobro bi bilo da svaka tučnjava završi tako čisto.

— Kažite to njemu kad dođe k sebi, Burr — reče Dan. — Kažite velikom Angusu Bellowu da je poražen u poštenoj borbi. Kažite mu i to da ne smije potcijeniti moje riječi. Mora platiti zbog toga što je ustrijelio mog oca.

V.

Stado se nalazilo u plitkoj udolini sjeverozapadno od ranča »Zlica«. Stotinu i pedeset grla...

Bila je nedjeljna večer. Gorjela je logorska vatra. Dan i Pratt su sjedili malo po strani, dok su se kauboji grijali oko plamenih jezika, pušili i pričali.

— Misliš li da Bellow neće poslušati upozorenje? — zapita Dan.

— Još neće — odvratí Pratt. — Poznam ja tog napuhanca. U srijedu ujutro poduzet će neke mjere opreznosti, jer očekuje očajnički napad nas dvojice te Royja i Howarda, ali to je sve.

— Poslužili smo se trikom — reče zamišljeno Dan. — Naše upozorenje nije bilo sasvim pošteno.

Pratt mu položi ruku na rame. — Mnogo si naučio od mene, Dan, pa shvati i ovo: s kojotom se ne možeš sasvim pošteno boriti. A Bellow je kojot. Uvidjet ćeš to kad se nađe u škripcu. Zasad je još uvažena osoba. No, ako ga uistinu otjeramo sa svog pašnjaka, neće prezati ni pred kakvim sredstvom da bi nas pobijedio. Stoga i mi imamo pravo na neke trikove. Zašto

da mu kažemo da ćemo napasti sutra ujutro? Imali bismo samo gubitaka. Uostalom, mi smo ga već opomenuli.

Dan razmisli o tim riječima. — Vjerojatno si u pravu. Bellow bi nam mogao postaviti klopku.

Pratt kimne. — Tako je. Iznenadan napad znači pola pobjede.

Dan pogleda iznad vatre u tamnu daljinu. — Roy se već trebao vratiti — promrmlja. — Baš me zanima hoće li donijeti kakve novosti.

— Nadajmo se da neće — progunda Pratt. — Ako Bellow pošalje još nekoliko ljudi na naš sjeverni pašnjak, mogla bi se razviti vraški žestoka bitka usprkos iznenađenju.

Dan smota cigaretu. Neko je vrijeme pušio bez riječi i promatrao kauboje koje su unajmili Roy i Howard.

Pratt kao da je naslutio njegove misli, jer reče tiho: — Mislim da ti momci vrijede, Dan.

Iznenada svi podigoše glave. — Jahać! — reče jedan kauboj. — To može biti jedino Roy. Nekog bi drugog straža zacijelo zaustavila.

Topot kopita se sve više približavao. Na koncu se pojavi jahać, najprije samo kao sjenka, zatim ga obasja treperava vatra. Bio je zaista Roy. Sjase.

— Ja ću se pobrinuti za konja, Roy — reče jedan od kauboj. — Kava je u lončiću, a preostao je i jedan odrezak. Samo, već se ohladio.

Roy pristupi vatri. Oči su mu veselo iskrile. — Bio hladan ili topao — reče — odrezak uvijek prija, naročito poslije ovakva jahanja.

— Kao što vidim, vratio si se zdrav i čitav — reče nehaljno drugi kauboj.

— Dobro vidiš, sinko — odgovori Roy smješkajući se. — Nije se još rodio onaj koji će mene uhvatiti.

— Što se događa? — zapita nestrpljivo treći kauboj.

— To ću ispričati najprije Danu i Rafusu, druškane — odvрати Roy. — U svakom slučaju, možete mirno spavati. Ujutro će se sve odigrati onako kako smo predviđjeli.

Uzme tanjur s mesom i graham i šalicu kave, te pride Danu i Prattu.

— Drago mi je što si se vratio, Roy — reče Pratt.

— I meni — odgovori kratko Roy. Tada počne užurbano žvakati. Dan i Pratt su ga nestrpljivo promatrali.

— Ovo izviđanje nije nimalo naudilo njegovu teku — reče podsmješljivo Pratt.

— Nimalo — potvrdi Roy i stavi još jedan komad mesa u usta. Nije se žurio. Tek kad je sve pojeo i popio, obrati se Prattu. — Sve je onako kako si mislio, stari ratniče. Bellow je očito jako samouvjeren. Nigdje se ne vide straže. No, vidio sam kako su u dolinu stigla još dva jahaća.

Pratt tiho zagunda. — Znači, Bellow ipak nije sasvim zaboravio upozorenje.

— Zeli izjednačiti izgled — ubaci Dan. — Četvorica protiv četvorice.

Roy kimne. — Tako je. Sada moramo računati sa četvoricom protivnika. Dvojica su kauboји a dvojica revolveraši. Naime, nose po dva kolta. Nisam na velikoj udaljenosti pridošlicama mogao vidjeti lice ali sam uvjeren da ih je Bellow unajmio kao nadomjestak za onu dvojicu koje ste ranili u krčmi.

— Može biti — promrmlja Pratt — ali i ne mora.

— To su revolveraši — ustraje Roy. — Bellow je do sada imao samo onu dvojicu.

— To ništa ne mijenja — reče Dan. — Krenut ćemo u tri sata. Do svitanja moramo biti na cilju. Utjerat ćemo našu stoku u dolinu s istoka, a onda ćemo Rufus i ja natjerati Bellowova goveda u paničan bijeg prema zapadu. Ondje je Bellowov pašnjak. Tako nas neće moći optužiti da smo mu htjeli ukrasti stoku.

Roy se zadovoljno nasmiješi. — Radujem se toj predstavi. Ono sinoć je bilo dobro, ali će ovo što slijedi biti još bolje.

— Ne potejenjui opasnost, Roy — reče tiho Dan. — Mogla bi poteći krv... ne samo njihova...

— Znam. Ali i mi smo bušili konzerve. Nisi samo ti vježbao.

Dan se protiv volje osmijehne. — U redu. Uvrstit ćemo te u udarnu grupu.

— To je prava riječ — reče zadovoljno Roy. — Unaprijed se radujem trenutku kad ti momci u gaćama izjure iz naše kolibe i opaze da ih goveda napuštaju u paklenskom tempu. Dobro,

idem sada na spavanje. Ne zaboravite me probuditi. Ne bih vam nikada oprostio kad ne bih prisustvovao oslobođenju našeg pašnjaka.

— Probudit ćemo te, budi bez brige — odvratí Pratt. — Meni bi naprosto nešto nedostajalo kad ujutro ne bih mogao vidjeti tvoje priglupó lice.

— Ah, stari ratniče, tebi je ujutro potreban netko na kome ćeš iskaliti svoju prgavu čud, a to sam ponajčešće ja.

— Tornjaj se oдавде — uzvikne Pratt praveći se da je srdit. — Inače ćeš dobiti nešto u glavu.

Roy otrči smijući se.

Kad su krenuli, još su na nebu vrlo jasno svjetlucale zvijezde. Dan i Pratt su s Royjem i Howardom jahali na čelu. Pošto su napustili udolinu, kretali su se nekoliko kilometara otvorenom prerijom.

Nebo je s desne strane počelo sivjeti. Približili su se stijenju iza kojeg se nalazio njihov zimski pašnjak.

Dan podigne ruku i zaustavi konja. Bili su oko pola kilometra ispred stada. Dade posljednje upute. — Nas četvorica ćemo sada jahati brže nego što se kreće stado. To znači da ćemo stići u dolinu oko pola sata prije naših prvih goveda. Istočni je ulaz u dolinu uzak klanac, dugačak stotinjak metara. Savršena klopka. Mi ćemo ispitati prilike i ako na grmlju s lijeve strane ispred klanca ne nađete moju crvenu maramu, znači da prijeti opasnost. Ako put bude slobodan marama će visjeti.

Jedan jahač kimne. — U redu. Vjerojatno treba donijeti maramu.

Dan se nasmije. — Ako vam to nije suviše teško. Inače će mi je morati platiti Bellow.

— Dakle, tjeramo stoku u dolinu ako je na ulazu tvoja marama — reče kauboj. — Sve nas se ostalo ne tiče.

Dan kimne. — Ostalo je naša briga.

— A ako nešto ne ispadne kako treba? — zapita drugi kauboj. — Ako ne bude crvene marama, što tada?

— Tada potjerajte stado na jug — odgovori Dan. — Ne istim putem, već neposredno na jug, i to najmanje pet kilometara u dubinu našeg pašnjaka.

— A ondje?

— Ondje nas čekajte.

Kauboj, visok i čupavih brkova, nakašlje se. — To mi se ne sviđa — reče mirno. — Ne dobivamo povećanu plaću zato da čekamo sa stadom negdje u pozadini dok vi stavljate glavu na kocku.

— Ako baš želite biti prisutni, možete ostaviti uz stado samo dvojicu — odgovori Dan.

— To zvuči bolje — promrmlja brkati kauboj. Zvao se Bob Heskin.

— Hvala — reče Dan. — Znao sam da se mogu pouzdati u vas, ali vas nisam htio uvlačiti u borbu koja vas se ne tiče.

Bob Heskin se kratko nasmije. — Zamijetili smo već što se ovdje zbiva. Ne poznamo tog Bellowa, ali znamo tebe i tvog ortaka, pa osjećamo da nam ne prodajete laži. Roy i Howard su nas zaposlili uz uvjet da ne izbjegavamo pravednu borbu. A ovo je pravedna borba, koliko mi možemo ocijeniti. Ako bude potrebno pripucat ćemo. Tako ne mislim samo ja, već i ostali.

Dan bijaše ganut. — Mogu samo kazati da mi se sviđaju te riječi. Nadam se da se nećete pokajati zbog svoje susretljivosti.

— Nećemo — odvratí Bob Heskin — ma što se dogodilo.

Osvrne se još jednom i pogleda stado što se raširilo po preriji. Osjeti stanovit ponos zbog toga što su to njegova goveda, što vraća izgubljen pašnjak.

Još prije nešto više od mjesec dana sjedio sam u uredu, pomisli jašući za Prattom i ostalima. Nikada nisam bio posve zadovoljan, ali sada znam što mi je nedostajalo. Nisam ja stvoren za ured. Nedostajao mi je samo vanjski poticaj da postanem ono što sam danas. Zapravo, trebalo bi da budem zahvalan Bellowu. On me natjerao da se izmijenim.

Tri četvrt sata kasnije stigoše do klanca što je s istoka vodio na pašnjak. Zaustaviše se iza bodljikava grmlja.

Dan sjaše i kimne ostalima. — Već ćete nešto čuti. Ne vjerujem da će me uspjeti uhvatiti a da vam ne dadem neki znak. Ako su lukavi, onda su već sada postavili klopku u klanac.

— U to ne vjerujem — reče Rufus Pratt.

— Ipak, provjerit ću — odvrati Dan.
— Ako bude sve u redu, vratit ću se za deset minuta.

Nestane u polutmini. Klanac je bio oivičen dvjema duguljastim liticama od pješčenjaka.

Čulo se samo šaputanje jutarnjeg povjetarca koji je upravo počeo milovati travu. Dan je već skinuo čizme i navukao mokasine. Na ulazu u klanac, koji je izgledao poput nekakvih visokih vrata što vode u carstvo sjena, izvuče desni kolt. Već poslije nekoliko koraka nađe se u gotovo potpunoj tami. Oči mu se postupno priviknu na mrak. Klanac je većinom bio širok samo deset metara, s vrlo oskudnim raslinjem.

Dan se šunjaao tiho poput sjene. Gledao je na sve strane, no vidio je samo mutne obrise stijena.

Kroz klanac je prošao za tri minute, ali mu se činilo da je to potrajalo mnogo duže. Ugleda dolinu. Ubrzo razabere stado. Sva su goveda još spavala.

Koliba se nalazila tri stotine metara daleko od njegova položaja, pod liticom, ali se sada nije mogla razaznati. Nepomično je stajao i promatrao okolicu. Nakon pola minute bijaše uvjeren da je sve u redu. Protivnici su spavali u kolibi a stado je bilo mirno. Put u dolinu bijaše slobodan.

Ovaj put je brže prošao kroz klanac, jer se više nije bojao zasjede. Oglasi se poput čuka. Pričeka i začuje topot kopita. Sjeti se ugovorena znaka i objesi na jedan grm maramu.

Iz tame izrone jahači. Sada su se njihove sjene jasno razabirale nasuprot srebrnastu obzorju.

— Sve je u redu — reče tiho Dan i uzjaše. — Klanac je slobodan.

Pratt zadovoljno zagumda. — To sam i očekivao. No, sada slijedi najteže.

Dan ne odgovori, nego skrene prema Royju i Howardu. Šutke ujaše u klanac. U tišini se jasno čuo topot. Nitko ih ne zaustavlja.

Prj kraju klanca počinjala je blaga padina što je vodila u dolinu. Krenuše niz nju i stigoše do stada. Više nisu razgovarali. O svemu su se već dogovorili. Svi su znali što treba učiniti.

VI

Dan i Pratt su jahali uz lijevi bok stada i budili stoku što su tiše mogli. Goveda su morala, biti na nogama prije nego ih Roy i Howard povicama i pucnjavom natjeraju u paničan bijeg.

Postojali su dobri izgledi da to uspije, jer je koliba bila udaljena od stada gotovo pola kilometra.

Stoka se postupno podizala. Jahači su udarali šesirima konje po sapima i plašili goveda.

Sad se Pratt počne vraćati, a Dan za njim. Većina je goveda bila već na nogama. Tu i tamo se čulo uznemireno mukanje.

Dan pogleda prema kolibi. Ondje je još bilo mračno. Ako su protivnici i zamijetili nešto, nisu pogriješili i upalili svjetlo.

Brže potjera konja i sustigne Pratta. — Kucnuo je naš trenutak, Rufuse — reče poluglasno. — Za ostalo neka se pobrinu Roy i Howard.

Pratt ne odgovori, već samo skrene konja i stavi šešir na glavu. Sada su jahali ravno prema kolibi. Kad su od nje bili udaljeni još stotinjak metara, razdvojiše se kao po zapovijesti.

Usporedi su se približavali drvenjarf. Međutim, nije sve ispalo kako su se dogovorili. Trebalo je da zauzmu položaj s lijeve i desne strane kolibe prije nego što Roy i Howard potjeraju stoku. No, kauboji pogrešno ocijeniše vrijeme i počeh vikati i pucati kad su Pratt i Dan bili udaljeni pedesetak metara od kolibe.

Dan smjesta podbođe konja. Izvuče desni kolt jašući u galopu prema kolibi. Gledao je u oba prozora i vrata. Sa strašnje strane nije bilo izlaza a ni prozora. Jedino je na pobočnoj strani postojao još jedan prozorčić.

Kad je Dan bio udaljen još samo deset metara, iz kolibe istrči neki čovjek u gaćama i s koltom u ruci. Opazi jahače i vikne. Usprkos iznenađenju, reagirao je nevjerojatno brzo. Ispali nasumce dva hica i šmugne iza desnog ugla. Dan je čuo kako Pratt puca za njim, ali se nije mogao na tome zaustavljati.

Kroz otvorena vrata liznu plamičci. Danu oko glave zazuje meci.

Bilo je prokleta opasno kretati se u blizini kolibe. Ostali se protivnici nisu pokazali, nego su pucali iz sigurnog zaklona.

Dan naglo skrene konja i istodobno sklizne sa sedla. Padne na ruke i noge, otpuže i pronađe zaklon iza korita s vodom, oko osam metara od kolibe.

Protivnici su opazili njegov trik, te se u zadnji tren sklonio pred njihovim mecima. Tanad je udarala u korito, a kroz rupe počela istjecati voda.

Dan pogleda preko ramena i opazi da se konj udaljuje. To mu je bilo drago.

Tada potraži pogledom Pratta. Nije ga mogao vidjeti. Uto pokraj jednog grma primijeti plamičak iz cijevi, petnaestak metara od kolibe. Između korita i grma pružala se čistina široka oko dvadeset metara.

Izabrali smo dobre položaje, zaključio Dan.

Privine se uz korito, otpuže malo ulijevo i izvuče kolt iz lijevih korica. Nacilja na prozor s lijeve strane vrata. Kolt mu se trzne u ruci. Zazveči staklo. Opali još jednom i ponovno začuje zveket.

Iz kolibe mu odgovori bijesna vatra. Sudjelovala je i jedna puška. Opet se zabije u korito nekoliko metaka.

Iz grma opali Pratt. Ponovno zazveči staklo.

Kad se sve ovo završi, morat ćemo postaviti nova stakla, pomisli Dan. Dobro bi bilo kad bi stradala samo stakla.

Sada je naglo svitalo. To je otežalo položaj onima u kolibi, jer više nisu mogli pomišljati na bijeg pod okriljem tame.

Potmuo topot papaka bio je sve brži. Stado je panično bježalo i više ga ništa nije moglo zaustaviti. Sličilo je smeđoj lavini što se valja preko pašnjaka.

Dan izviri iza korita i odmah shvati da protivnici ne spavaju. Tik pored njega prohuji metak i zabije se s lijeve strane u tlo.

— Hej, vi unutra, prestanite! — vikne — To nema smisla! Otjerali smo stoku na vaš pašnjak, a i vas ćemo istjerati odavde!

Za tren zavlada tajac. Tada promukao muški glas zapita: — Tko to govori?

— Dan Rodin i Rufus Pratt, vlasnici ranča »Zlica« i ovog pašnjaka. Izidite uzdignutih ruku, pa vam se neće ništa dogoditi.

Unutra se očito održavalo ratno vijeće. Čuli su se glasovi. Dan je svu pažnju usredotočio na kolibu, pa je, kad je iza nje u galobu izjurio neki jahač i ispod litice krenuo na istok, bilo prekasno za hitac, pogotovo revolver-ski.

Dan podigne kolt i odmah ga spusti. Prokune i istodobno se protiv volje osmjehne. Jahač je izgledao poput utvare. Imao je na sebi samo potkošulju i dugačke gaće. Iza kolibe se nalazio malen obor, pa je onaj što je prvi izjurio iz kolibe, očito tamo osedlao konja i sada pobjegao. Znači, Pratt ga ranije nije pogodio.

— Hatton je uspio! — uzvikne u tom trenu pobjedonosno glas u kolibi.

— Neće daleko stići — dovikne Dan. — Na pašnjak stiže naše stado. Naići će na naše ljude.

U kolibi opet zavlada tišina.

Uto se nestrpljivo javi Pratt: — Zašto si tako blag prema tim klipanjima, Dan? Kaži im da im dajemo pola sata. Ako za to vrijeme ne izidu uzdignutih ruku, zapalit ćemo kolibu. Možda im je to milije?

— Jednom ste nas pokušali zavarati! — odvraća jedan iz kolibe. — Ne možete i drugi put. Samo ste četvorica, pa ćete nas vraški teško istjerati odavde. Hatton će dovesti pojačanje. Već danas po podne bit će ovdje pravi pakao.

— Mislite što vas volja — reče mirno Dan. — Mogli ste jeftino proći. Sada će biti teže. Ja još smanjujem rok. Ako ne izidete za pet minuta, neće biti milosti za vas.

Ipak, znao je da bi moglo biti teškoća. Protivnici bi ih zaista mogli zadržati ovdje do popodneva, a tada će stići Bellow s pojačanjem. Treba brzo poduzeti nešto.

U kolibi bijaše tiho. Nakon nekog vremena oprezno se zatvorise vrata.

Pripremaju se za opsadu, pomisli Dan. Vjerojatno imaju dovoljno municije i nadaju se da nas mogu zadržati.

Uto se iz kolibe začuje lupanje. Protivnici su očito namjeravali na

stražnjem zidu napraviti izlaz. To je svakako trebalo spriječiti.

— Povuci se izvan dometa, Rufuse — reče poluglasno Dan. — Tada se prišunjavaj kolibi sa strane. Ja ću te štiti. Čini mi se da na klipani žele kidnuti sa stražnje strane.

Pratt kimne i odmah počne puzati natraške. Oni u kolibi nisu to primijetili. Tek kad je otpузao pedeset metara i uspravio se kako bi potrčao udesno, odjekne puščani hitac. Strijelac se, bojeći se Danova revolvera, morao šćućuriti ispod prozora, pa je time veoma ograničio kut gađanja. Poslije drugog hica odustane od pucnjave, te Pratt mirno nastavi trčati. Ipak, za svaku sigurnost Dan dva puta opali prema prozoru iz kojeg je praskala puška. Ne dobije odgovor.

Pratt se sada nalazio sa strane i približavao zadnjem uglu kolibe. Izvukao je oba kolta. Iz kolibe se čulo udaranje sjekirom.

Dan se namršti. Kroz glavu mu prođe jedna misao. Htjede upozoriti Pratta, ali je već bilo prekasno.

Opet se javi puška. Pratt se trzne i baci prema naprijed. Uspije se zauvući iza niska kamena prije nego je odjeknuo slijedeći hitac. No, prema pokretima se vidjelo da je pogođen.

Obuzet bespomoćnim gnjevom, Dan tiho opsuje. Ako je Pratt ozbiljno ranjen, neće sebi nikada oprostiti. On mu je predložio da se odostraga prišunja kolibi. — Prokleti lupeži — promrsi kroz stisnute zube. — Zar su tako ljudi da vjeruju da će se izvući bez gubitaka?

Pratt se podboči na lijevi lakat i oprezno podigne desnu ruku s revolverom. Očito, koristilo je neki žlijeb na kamenu i u njega položio cijev. Revolver se trzne dvaput uzastopce.

Iz kolibe odgovori vatra. Protivnici su, čini se, olabavili jednu gredu i pucali kroz pukotinu.

Oni kane istodobno istrčati s prednje i stražnje strane, zaključivši Dan.

Tek što je to pomislio, naglo se otvore vrata i jedan protivnik iskoči. Bio je vraški hrabar. Zastane okrenut bokom prema koritu, i otvori vatru iz oba revolvera. Meci ne pogode cilj, ali ometu Dana pri ciljanju. Morao je

ostati u zaklonu, a kad se podignuo, protivnik je već stigao gotovo do desnog ugla kolibe. Ne misleći više na zaklon, Dan otvori paljbu. Njegov drugi metak pogodi. Protivnik zastane u trku i pokuša se lijevom rukom uhvatiti za potpurnu gredu na uglu kolibe.

Dan nije više imao vremena za njega. Krajičkom je oka opazio da drugi protivnik želi pobjeći kroz prozorčić na bočnoj strani kolibe. Pucnjava iz kolibe oda da se i ondje nešto zbiva.

Čovjek na prozorčiću htio je iskočiti van, ali je zapeo vrškom čizme i tresnuo na zemlju. Revolver mu je ispaao iz ruke. Ipak, bio je tako sabran da se odmah otkotrljao u stranu i tako omeo Dana pri ciljanju.

Udaljenost bijaše prilično velika za revolverski hitac. Dan posve zanemari oprez i istrči iz korita. Protivnik je već bio stigao do ugla.

Dan opali. Čovjek se trzne i uhvati rukom za stražnjicu.

Ovaj dugo neće jahati, pomisli Dan.

Kratak trenutak nepažnje umalo ga je stajao glave. Prije nego što je čuo hitac osjeti strujanje zraka. Onaj kraj drugog ugla, pomisli i munjevito se baci u stranu. To ga spasi od drugog metka koji bi ga bez sumnje usmrtio.

Revolveraš, kauboj, što li, sjedio je sada na zemlji i držao kolt objema rukama. Lice mu se iskrivilo, usne podrhtavale, ali je uspio ispaliti i treći hitac.

Danov je metak malo zakasnio, ali je pronašao cilj, dok je protivnikovo tane samo uzvitlalo prašinu.

Bellowov čovjek ispusti kolt. Sjedio je još nekoliko trenutaka i tupo zurio u Dana, a onda mu tijelo polako klone u stranu. Bio je mrtav prije nego što je glavom dodirnuo tlo.

Ovaj put se Dan nije poigravao sa svojim životom. Odmah se otkotrlja, ali opazi da onaj kojeg je pogodio u stražnjicu niti ne pomišlja na borbu. Ležao je na boku i tiho stenjao.

Dan skoči na noge i potrči mimo njega. Iza kolibe je zavládala čudna tišina i to ga je zabrinulo. Privine se uza zid i izviri iza ugla.

Pratt ga odmah opazi i vikne: — Pazl, Dan! Jedan je još u kolibi! Mogao bi izići sprijeda!

Tek što je čuo to upozorenje, Dana ispuni nelagodna slutnja da mu se straga netko prikrada. Nije imao vremena za razmišljanje. Baci se na zemlju.

Niski, žilavi čovjek što se u tom trenutku htio baciti na njega poput pantere, izgubi ravnotežu, spotakne se o njegove noge i udari desnim ramenom o zid.

Dan je tako bubnuo na leđa da je za tren ostao bez zraka. Mutno opazi da se protivnik opet kani baciti na njega. Vjerojatno mu je bilo ponestalo municije, jer je u desnici držao nož.

Dan ga dočeka nogama i udari u trbuh. Odbaci ga do zida i uspije ustati. Tek tada primijeti da mu je pri padu ispio revolver iz ruke. Trenutak je bespomoćno stajao. Protivnik brzo shvati o čemu se radi, pakosno se naceri, poguri i spremi na skok.

Dan se izmakne u stranu i izbjegne prvi napad. Ali, kako će mu to dugo polaziti za rukom?

Dva koraka od njega ležao je onaj kojemu je pucao u stražnjicu. Revolver mu je kraj ramena, pomisli Dan grozničavo.

U istom se trenutku morao okrenuti kako bi izbjegao drugi napad. Ovaj put mu to nije sasvim uspjelo. No, šćepao je napadača za ruku i povukao ga za sobom na zemlju.

To zbuni niskog protivnika. Znao je da se ne smije upustiti u borbu izbliza jer je Dan bio i veći i jači. Jasno mu je bilo da mora iskoristiti jedinu svoju prednost: nož. Naglo se istragne i skoči u stranu. Bio je nevjerovatno okretan i izdržljiv. Prije nego što je Dan mogao dohvatiti revolver koji mu se sada nalazio nadohvat ruke, napadač se opet baci na njega i razreže mu rukav ispod pazuha. Dan ga ponovno uhvati za ruku u kojoj je držao nož i istodobno ljevicom napipa revolversku cijev. Mu-njevito ga udari koltom.

Napadačevo ratoborno lice najednom omlohavi. Zatim se, koliko je bio dug i širok ispruži u travi.

Dan opazi da je izgubio oba revolve-ra. Odmah ih potraži.

— Gotovo je, Rufuse — reče.

— Dodi k meni, Dan — izusti prigušeno Pratt. — Ne mogu ustati.

Dan pohita prema njemu. Opazi da su mu hlače na lijevom kuku natopljene krvlju.

— Jedan me od tih razbojnika pogodio kroz pukotinu u zidu — promrmlja Pratt.

Dan klekne pokraj njega i razreže mu hlače. Rana je na prvi pogled izgledala ružno. Opipa kožu oko nje. Radeći u željezničkom društvu završio je kratak bolničarski tečaj, pa je ponešto znao o različitim vrstama rana. — Imaš veliku sreću, Rufuse — reče zamišljeno. — Metak se odbio od kosti i nije ostao u nozi. No, možda ti je ozlijeđena kost.

— Tada ću šepati do kraja života? — upita natmureno Pratt.

— Ja sada ne bih razmišljao o tome — reče Dan i uspravi se. — Najprije moramo zaustaviti krvarenje i staviti kakav-takav zavoj. O svemu će ostalom odlučiti doktor Purcell.

— Bit će to gadno mučenje do grada — promrmlja Pratt uzdahnuvši. — Ipak, ne kajem se ni zbog čega. — Pokazali smo im da ne mogu činiti što hoće.

— Znam, no Bellow neće mirovati — napomene Dan. — To ne bi bilo slično njemu.

VII

Jahač u gaćama imao je sreću. Nije se ispunilo ono što je Dan pretekao. Nije uletio u ruke kauboja koji su gonili stado na pašnjak. Prošavši kroz klanac, odmah je skrenuo na sjever i uputio se prema Bellowovu ranču, udaljenom više od trideset kilometara.

Na jednom se brežuljku zaustavi i pogledao iza sebe. Opazio je stado i izbrojio četiri kauboja.

— Oho, bit će to gorak zalogaž za Angusa Bellowa — promrmlja sebi u bradu. — Baš me zanima kako će mu prijati.

Zatim ponovno natjera konja u brz kas.

Bilo je tek rano prijepodne kad je ujahao u dvorište ranča. Prvi ga je ugledao debeli kuhar. Vrištavo se nasmijsao i izišao u dvorište. Smijao se tako da mu se tresao trbuh.

— Zar je to sada u modi, Cody? — reče. — Ili su ti na pokeru oduzeli odjeću i otjerali te da se sramotiš po svijetu?

Cody Baywater nije bio raspoložen za šalu, pa upita nervozno. — Je li gazda u kući?

— Zeliš li mu pokazati svoju novu odoru? — zapita kuhar cereći se.

— Ah, zaveži, trbonjo — progunda nestrpljivo Baywater. — Je li gazda u kući?

Kuhar mahne glavom prema trijemu. — Evo, već dolazi da se nadivi tvojoj ljepoti.

Vrati se u kuhinju. Nije ga zanimalo što se dogodilo Codyju Baywateru; nije bio naročito naklonjen revolverašima.

Baywater je u međuvremenu odjahao do trijema i tu sjahao. Bio je krivonog i u gaćama je usred bijela dana izgledao tako smiješno da se i Angus Bellow nacerio.

— Nije nimalo smiješno — progunda Baywater. — Oni sa »Zlice« su nas nadmudrili. Pojavili su se u zoru i natjerali naše stado u paničan bijeg. Mislim da sam jedino ja uspio pobjeći.

Angus Bellow se više nije cerekao. U dva koraka siđe hitro s trijema te mu pristupi.

— Što to govoriš, čovječe? Hoćeš li reći da je Rodin zauzeo pašnjak i vas otjerao?

Baywater zlovoljno kimne. — Štoviše, bojim se da sam jedino ja uspio pobjeći.

Isprica sve o napadu i o onome što je vidio bježeći.

— Četiri jahača, kažeš? — upita uznemireno Bellow. — Odakle Rodinu najednom toliko ljudi?

— To ne znam — odgovori Baywater. — Znam samo da su tjerali stoku prema dolini.

— Znači, najmanje ih je osam — promrmlja smrknuto Bellow. Ugrize se za usnicu. — Obuci se, a onda odjaši na pašnjak i dovedi ljude koji ondje grade kolibu. Krenut ćemo poslije ručka. Pružiti ćemo Danu Rodinu ono što je tražio: pravu borbu. A na kraju te borbe neće više ništa preostati od njegova ranča.

Baywater ga sumnjičavo pogleda, ali ne reče ništa. Navikao se na to da

prima zapovijesti, jer je za to bio dobro plaćen.

• • •

Jedan sat poslije bitke vratiše se Roy i Howard na ponovno osvojeni zimski pašnjak. Dan je već nestrpljivo očekivao njihov povratak.

— Ostat ćete ovdje vas četvorica — reče on kaubojima. — Premda do sada niste doživjeli borbu, posve je moguće da će vam Bellow uskoro stvoriti ovdje pakao. Stražariti ćete na sjevernom i južnom rubu doline, danju i noću. Morate uvijek biti spremni. Ako se Bellow odluči za napad, priredite mu topao doček. Znaete gdje se morate utvrditi. Ako vas Bellow ne iznenadi, nikada vas neće moći otjerati s pašnjaka.

Svi kimnuše šutke. Tada reče Bob Heskin: — Možeš se pouzdati u nas, Dan. Samo, ja mislim da ćeš ti imati većih briga nego mi.

Dan se namršti. — Zašto?

— Ako Bellow nije budala, onda zna što ga ovdje očekuje — odvratí Heskin. — Pokušat će nešto drugo. Začudio bih se kad bih se prevario.

Dan se trenutak zamisli a onda slegne ramenima. — Ne možemo sada mozgati o tome što bi Bellow mogao učiniti a što ne. Vi postupite onako kako smo dogovorili, a mi ćemo se pobrinuti za ostalo.

— Sretno — reče Heskin osmjehnuvši se.

— I mi vama želimo sreću — odgovori Dan.

Roy dovede konja na kojem je sjedio Pratt, blijed ali i uspravan u sedlu.

— Hoćeš li izdržati, Rufuse? — upita Dan.

Pratt hrabro kimne. — Do grada, svakako.

— Roy će te pratiti — reče Dan. — Ja ću se s Howardom vratiti na ranč. Ako doktor Purcell dopusti, iznajmite kola u konjušnici i vratite se još danas.

Roy kimne. — Naravno. Nije dobro da ste na ranču samo vas dvojica.

Dan se osmjehne. — I ti strahuješ, Roy?

Roy bespomoćno slegne ramenima. — Ranjeni su protivnici naročito opasni.

A Bellow je teško ranjen.

— Možda ga to opameti — reče Dan i pođe prema svom konju. — On konačno mora shvatiti da je za njega bolje živjeti kao miroljubiv susjed i ostaviti moj pašnjak na miru.

Uzjaši, a onda mahne kaubojima.

Angus Bellow ujaše s osmoricom ljudi u grad. Napustili su ranč ranije nego što je bilo predviđeno, te su u Wilson stigli ubrzo poslije podneva. Ne usporivši konje, podigoše oblak prašine u glavnoj ulici. Zaustaviše se pred šerifovim uredom.

Oblak prašine odleprša na istok, a kad se malo slegnuo, Angus Bellow opazi dvojicu jahača što su se upravo zaustavili pred kućom doktora Purcella. Ugleda Royja Perkinsa kako starom Rufusu Prattu pomaže da sjaši.

Hitro skoči sa sedla i pohita prema njima. Raskorači se pred stubama što su vodile na liječnikov trijem, a na licu mu se pojavi njegov poznati oholi smiješak, donekle ukočen i usiljen.

— Dobro je što sam vas sreo — reče i pogleda zavoj na Prattovu boku. — Raduje me što je i vas zakačilo, Pratt — doda podrugljivo.

— A mene raduje što vam mogu saopćiti da je poginuo jedan od vaših prljavih revolveraša — odgovori zajedljivo Pratt. — Ako baš želite znati, drugi će nekoliko mjeseci moći jahati samo na posebno izrađenu sedlu. Naime, bio je tako hrabar u borbi da je Danu Rodnu okrenuo stražnjicu. Dan nije propustio priliku i točno je pogodio taj krasni cilj.

— To će Dana Rodina stajati glave — reče zlobno Bellow. — Napao je moje kauboje i ima na savjesti ubojstvo.

Pratt se razljuti. — Hej, ne govorite tako sa mnom. Vi možete huškati svoje bijesne pse na starca kad nema nikoga u blizini, ali ovdje, u gradu, nećete tako razgovarati sa mnom, Bellow! — Povišio je glas, pa su se na prozorima i vratima pojavila radoznala lica. — Jutros smo zaposjeli svoj pašnjak! Kazali smo vam da ćemo to učiniti i pozvali smo vas da uklonite svoje ljude i stoku. Niste udovoljili zahtjevu. Pozvali smo i vaše ljude u kolibi da mirno napuste dolinu. Nisu nas poslušali.

Borbu koja se razvila, nismo mi skrivali. — Glas mu je sada bio tako jak da se mogao čuti na udaljenosti od gotovo dvije stotine metara. — Ako je netko kriv za to besmisleno krvoproliće, onda ste to vi, Bellow! Vi imate na savjesti onog poginulog, i nitko drugi!

Za tren zavlada potpuni tajac. Tada Bellow skoči i zamahne. Zbilo se to tako brzo da ni Pratt, ni Roy nisu stigli ništa poduzeti. Grub i snažan udarac u lice sruši Pratta. Zbog rane na boku ionako je bio nesiguran na nogama.

Roy posegne za koltom, ali mu neki glas iza leđa dovikne: — Samo nastavi, druškane! Izvuci revolver iz korica! Vidjet ćeš kamo će te to dovesti!

Roy spusti ruku.

Međutim, Rufus Pratt učini u tom trenutku nešto neočekivano. Usprkos bolovima okrene se na bok, izvuče kolt iz korica i hladnokrvno nacilja u Bellowovu desnu nogu. Opali dva puta uzastopce, a Bellow jaukne i zatetura natraške. Spusti se na stube i posegne za koltom.

— Smiri se! — dovikne Pratt. — Smiri se, Bellow! Namjerno sam ti pucao u nogu. Ne prisiljavaj me da te ubijem!

Bellow je oklijevao i gledao ga očima punim mržnje. Na nogavici mu se u visini lista počeo širiti tamna mrlja.

— Pazite, Pratt! — uzvikne u tom trenu ženski glas.

Međutim, Rufus Pratt je bio suviše nepokretan da bi mogao brzo reagirati. Prije nego što se okrenuo na drugu stranu, pogodi ga metak visoko u desno rame. Trzne se i ispusti kolt.

Trenutak se činilo da će sve završiti krvoprolićem. Roy je htio navaliti na Bellowa. Možda bi to bio učinio i poginuo.

No, u tom se trenutku pokraj Bellowa poput sjene pojavio šerif Randolph Frazer. Držao je u rukama oba kolta. Jedan je uperen u Bellowa, a drugi u njegove jahače.

— Stanite! — vikne. — Da se nitko nije pomaknuo! Govori vam predstavnik zakona! Onoga tko opali u mene, zna se što čeka! Bellow, kažite svojim ljudima da se urazume! Padne li samo jedan hitac, vi ćete prvi zaglaviti!

— Čekajte, momci — reče muklo Bellow. — Sada to nema smisla.

— To uopće nema smisla, Bellow — odgovori oštro Frazer. — Zar hoćete na svoju savjest natovariti ubojstvo?

— Pratt je pucao u mene! — uzvikne prigušeno Bellow.

— Pošto ste ga udarili — odvratil prezirno Frazer. — Udarili ste starca koji je još i ranjen.

— Povukao je kolt i pucao u mene — ponovi bijesno Bellow. — Do vraga, ne možete izvrnuti činjenice.

— To i neću — reče mirno Frazer. — Hoću samo razjasniti činjenice. Pitam vas, Bellow, kanite li mi pri tome pomoći ili ne?

Bellow ga pogleda. — Možete spremati revolver, šerife. Dat ću vam sve podatke koje trebate.

Frazer je trenutak oklijevao. Slutio je nekakvu klopku. Ipak, nije mogao zamisliti da bi se itko usudio napasti šerifa pred očima cijeloga grada. Spusti koltove i gurne ih u korice.

Bellow je samo to čekao. Munjevito izvuče revolver i prisloni cijev uz Frazerov bok. — Na njega, momci! — vikne. — I razoružajte obojicu sa »Žlice«!

Pratt je bespomoćno ležao a Roy je upravo bio nad njim nagnut. Lako su ih savladali.

Serif Frazer osjetil kako ga hvataju snažne ruke i oduzimaju mu oružje. Oči mu poprime čelični sjaj. Otkad je šerif, nije se još dogodilo nešto takvo. — Pokajati ćete se zbog toga, Bellow — reče. — To je poticanje na pobunu i štošta drugo.

— Ne, mi vam samo privremeno oduzimamo vaša ovlaštenja, šerife — uzvikne pobjedonosno Bellow — zbog prekoračenja svojih prava i pomaganja zločinaca.

— O tome odlučuje sudac — odvratil Frazer.

— U nuždi građanima preostaje samo pomoć — reče Bellow — Mi činimo upravo to, Frazer. Sasvim javno. Preuzimame upravu u gradu dok ne budu kažnjeni zločinci i ne vrati se mir i zakon.

Frazeru su držala dvojica, pa je znao da je svaki otpor uzaludan. Gledajući Bellowovo lice, zamijeti kapljice znoja

na njegovu čelu i povremeno trzanje usana. — Vi ste izvan sebe — reče mu što je mirnije mogao. — Ne znate što činite. Razmislite, čovječe. Još nije prekasno. Zaboravit ću ovaj ispad ako smjesta zapovjedite svojim ljudima da me puste.

— Ja zapovjedam! — vikne Bellow. — Dobro ste rekli. Od sada ja zapovjedam. — Obrati se onoj dvojici što su držali Frazera. — Odvedite ga u njegov zatvor. Neka razmisli o svojoj naklonosti ubojicama.

— Ne možete to učiniti, Bellow! — vikne u tom trenutku ženski glas.

Svi se nehotice osvrnu. Taj trenutak iskoristi Roy. Otme kolt čovjeku što je stajao pokraj njega, istodobno ga udari koljenom u prepone i skoči prema svom konju. Nađe se u sedlu prije nego su ostali primijetili što se dogodilo. Tek sada započne zbrka. Roy podigne konja na stražnje noge i istodobno opali na konje Bellowove družine. Pogodi dvije životinje i začuje njihovo prodirno rzanje; istodobno okrene svog konja i jurne u galopu na istok.

Već je i prošao pokraj posljednjih kuća. Pred njim se pružila prerija. Poslije stotinjak metara skrene naglo udesno, prema stijenama. Ako ga kane slijediti, morat će ih dočekati.

Budući da se ni nakon dvije minute nisu pojavili jahači, zaključil da su progonitelji odustali.

Izjaše iz zaklona, u široku luku zaobiđe grad, te se uputi prema »Žlici«.

Bellow je zadržao dvojicu jahača koji su htjeli krenuti za bjeguncem. — Pustite ga! — viknuo je — Ne smijemo se sada raspršiti. Zaposjednite istočni i zapadni ulaz u glavnu ulicu. Jedan čovjek neka ode u telegrafsku postaju i pripazi da telegrafist ne počinil kakvu glupost. Dok se sve ne sredi, grad mora biti zatvoren.

— Kako to kanite sve srediti? — zapita podsmjeshljivo Frazer. — Kako ćete održati svoju vlast?

Međutim, Bellow je bio sišao s uma. Vjerovao je da je njegovim porazima najviše kriv šerif i da će, ako njega ukloni i postavi svog čovjeka, sve biti kao nekoć. — Odvedite ga u zatvor! — ponovi strogo.

Dvojica povedu Frazera.

U međuvremenu je stigao doktor Purcell i nagnuo se nad Pratta. Uskoro se uspravi. — Neka mi dvojica pomognu da ga odnesem u ordinaciju — reče.

— Ostavite njega, doktore — pobuni se glasno Bellow. — Najprije pogledajte moju nogu.

Liječniku zasvjetlucaju oči pod očalima. — On je teže ranjen nego vi, Bellow — odvratilo mirno ali glasno. — Nećete mi vi određivati što mi je dužnost.

Bellow se zajapuri od srdžbe. — Odbijate da pregledate moju ranu? Usuđujete se to reći meni u lice?

Doktor Purcell ostane sasvim miran.

— Hoćete li mi pomoći da odnesem starog Pratta u ordinaciju? — upita liječnik.

Nekoliko je trenutaka vladala tišina. Tada ponovno progovori onaj ženski glas što je pomogao i Royju: — Zar u ovom gradu postoje samo kukavice?

Bila je to Joan Kincaid. Stajala je sama nasred glavne ulice. Izgledala je nježno i krhko u svojoj svijetloj haljini bez rukava, dok joj je plava koša lepršala na vjetru, ali joj je glas bio čvrst i odlučan.

— Zar se doktor Purcell jedini usuđuje ispuniti svoje dužnosti? — nastavi ona. — Zar mu nitko neće pomoći da odnese Rufusa Pratta u kuću?

Te su riječi djelovale. Sedlar i njegov pomoćnik se pokrenu. Nije ih nitko zaustavljao kad su pošli preko ulice i podignuli Pratta.

Bellow se izdere na svoje ljude: — Učinite što sam vam rekao! Zaposjednite glavnu ulicu i poštu! Ja ću u međuvremenu sazvati gradsko vijeće.

— Odakle vam pravo na to, Bellow? — zapita Joan Kincaid približivši se.

Bellow se naglo okrene. — Dosta ste kriještali, gospođice Kincaid — reče osorno. — Vratite se u gostionicu i ne miješajte se u muške poslove. Ionako sam vam već suviše dopustio. Sada je dosta.

— Nemate pravo na to! — ponovi uporno Jaan, a njene plave oči bljesnu.

— Maknite se oдавде! — izdere se Bellow. — Hoćete li da vas otjeram s ulice?

Joan pride s leđa neki čovjek i blago je uhvati za ruku. — Dođite, gospođice Kincaid — reče on mirno. — Bellow je u pravu. To vas se ne tiče. Gradsko će vijeće odlučiti što valja učiniti.

— On će predobiti ljude! — vikne uzrujano Joan. — Poznam ja Bellowa, a poznam i građane Wilsona. On će ih uvjeriti da je crno bijelo.

Oni će osuditi Dana kao ubojicu, pomisli očajno, a njegova će prijatelja šerifa optužiti kao sudionika. Bellow će svojim nasiljem i lažnim iskazima svjedoka postići ono što želi.

VIII

Roy ujaše u dvorište »Zlice« u divljem galopu i skoči sa sedla dok je konj još bio u trku. Posrne i ostanu na nogama.

Na trijemu se pojavi Dan. — Zaboga, Roy, što se dogodilo?

— Dobro je što ste tu — reče zadihano Roy. — Pomislio sam već da je Bellow i ovamo poslao svoje ljude te vas zaskočio.

— Što je s Bellowom? — zapita uznemireno Dan. — Govori, Roy!

Roy počne pričati. Iscrpljeno završi riječima:

— Što sam drugo mogao učiniti osim da pobjegnem, Dan? Jašući ovamo, razmišljao sam. Nisam smio ostaviti u nevolji starog Rufusa. Ali, što sam mogao učiniti?

Dan mu položi ruku na rame. — Koješta, Roy. Učinio si najbolje što si mogao. Kad ne bismo znali da je Bellow preuzeo vlast u gradu, bili bismo u još većem škripcu. Možda bismo tada propali.

— Ali, što ćemo sada poduzeti? — upita očajno Roy. — Nas trojica? Bellow ima uz sebe osmoricu, a kad stignemo u grad, imat će ih bez sumnje još desetak na svojoj strani. Okupit će se gradsko vijeće i pružiti zakonsku podršku Bellowovim postupcima.

— Moramo se umiješati prije nego što se to dogodi reče odlučno Dan.

— Kako? — upita Howard.

— Neka dođu kauboji. Ti ćeš otići po njih, Howarde. Bellowa sada ne zanima sjeverni pašnjak. Trebaju nam ljudi.

'Ali, neka dovedu i zarobljenike. Onj su nam važni. Utjerat ćemo toj dvojici smrtni strah u kosti i natjerati ih da kažu istinu.

Howard kimne. — Dobro. Idem po njih. Međutim, vratit ću se ovamo tek za četiri sata.

Dan zatrese glavom. — S pašnjaka ćete odjahati ravno u Wilson. Sastat ćemo se na brežuljku ispred grada. Ondje gdje se račva put.

— U redu — odvratit Howard. — Na taj ćemo način uštedjeti vrijeme. Ondje možemo biti za tri sata.

— Nastojte da stignete što prije. Svaka minuta može biti važna. — Dan se namršti. — Ja sam pogriješio što sam ostavio ljude na sjevernom pašnjaku. Nisam vjerovao da će Bellow tako brzo i tako bezobzirno krenuti u akciju.

Roy se kiselo osmjehne. — Teško je ranjen, a ranjeni su protivnici opasni. To sam danas rekao već jednom.

— Na žalost, nisi se prevario, Roy — prizna Dan.

* * *

Ono čega se Joan Kincaid bojala, dogodilo se. Sastanak gradskog vijeća u blagovaonici Burrova hotela tekao je onako kako je htio Bellow.

Sat nakon događaja na ulici, doktor Purcell je previo Bellowu ranu, te je on, naslanjajući se na svoje ljude, odšepao do hotela.

Ondje ga je očekivalo dvadeset članova gradskog vijeća. Na većini se lica vidjela uznemirenost i nesigurnost.

Bili su pod pritiskom. Vani se nalazilo osam teško naoružanih ljudi. Trojica bijahu opasni revolveraši, spremni na sve. Uostom, ovo što im je sada pričao Bellow, zvučalo je razumno i uvjerljivo.

Nije li istina da su u okrugu započeli sukobi tek poslije Danova povratka? Nije li mladi Dan Rodin odmah pokazao da je sklon nasilju? Izazvao je Bellowa i doživio poraz u tučnjavi. No, nije se zadovoljio time, već je okupio družinu opakih revolveraša.

Bellow je umio prikazati te pridošlice kao krvoločne ubojice i razbojнике. — Građani, ako sada ništa ne poduzmete — vikao je uzbuđeno — Wilson će za kratko vrijeme postati grad bezakonja!

Zar ne vidite kakvu igru igra Dan Rodin? Želi se dokopati vlasti i držati u svojim rukama Wilson pomoću sile i potplaćenog šerifa. Još možete to spriječiti. Imenovat ćemo privremenog šerifa i okupiti potjeru, koja će odavde otjerati razbojнике i ubojice. To je jedina mogućnost da se izbjegne novo krvoproliće.

Bellow je krivo prikazao događaje i uspio većinu građana uvjeriti u ispravnost svojih tvrdnji. Uspio je također imenovati novog šerifa: konjušara Berta Forkinsa. Svi su znali da je Forkins potpuno zavisán o Bellowu jer mu duguje novac, ali se nitko nije usudio suprotstaviti izboru. Jedino je trgovac Elmer Sackett upozorio na nezakonitost vijećanja, ali su ga odmah ušutkali Bellowovi pristaše. Nakon toga se više nitko nije usudio protusloviti.

Vijećanje je trajalo oko pola sata, a jedan sat kasnije okupila se potjera.

Potjera je krenula kad se sunce već počelo spuštati prema zapadu. Bilo je u njoj petnaest dobro naoružanih ljudi na svježim konjima. I Bellow je pošao s njima. Rana na nozi bijaše bezazlena. Dabome, boljela ga je, ali je stisnuo zube i jahao na čelu. Njegova želja za osvetom bila je jača od bolova.

Dan i Roy čekali su već deset minuta. Iza njih su se nalazile stare indijanske nastambe, odavno napuštene. Nizale su se poput terasa jedna iznad druge, sagrađene od opeke, sa sićušnim prozorima.

— Ovo je idealno mjesto za obranu — promrmlja Dan. — Prije nisam niti razmišljao o tome. Međutim sada, pošto nam je Sackett poručio da je Bellow okupio potjeru, čini mi se da bi bilo najbolje da ga ovdje dočekamo.

Roy se uspravi u sedlu i uzbuđeno uzvikne: — Dolaze, Dani!

— Jesi li siguran? — upita žurno Dan i okrene se u sedlu.

— Sasvim siguran — odgovori Roy. — Pogledaj onamo.

Dan opazi oblak prašine. Zaista su se približavali jahači sa sjevernog pašnjaka.

— Preostala su im još tri-četiri kilometra — reče uzbuđeno Dan. — Ako se u isto vrijeme pojavi potjera, sve će

propasti. Opazit će oblak prašine i shvatiti što se zbiva.

— Možemo se jedino nadati da se neće pojaviti — odvratí Roy.

Treba nam samo deset minuta, pomisli Dan. Tada bismo mogli uspjeti.

— Kreni im u susret, Roy — reče iznenada. — Kaži im neka jašu u koloni po jedan. Tada se podiže manje prašine. Obavijesti ih što se zbiva.

Roy kimne i ugasi cigaretu. — Zauvći ćemo se u indijanske kućice, zar ne?

— Tako je — odvratí Dan. — Zauvći ćemo se u nastambe na oba obronka. Put vodi između njih. Tu će biti klopka.

Bert Forkins, privremeni šerif, jahao je pokraj Angusa Bellowa. Pošto su se popeli na vrh jednog brežuljka oko pola kilometra udaljenog od grada, reče: — Čini mi se da je tamo neki oblak prašine — promrmlja i pokaže na zapad.

Bellow zatrepće očima; zasljepljivalo ga je sunce na zalasku. Ništa nije mogao vidjeti. — Gdje? — zapita nestrpljivo.

Forkins napregne oči, ali sada ni on nije mogao otkriti prašinu. — Prevario sam se. Bio je to možda kakav kovitlac.

— A što bi drugo i bilo — reče osorno Bellow. — Rodin i ne sluti da smo već krenuli k njemu.

— Ipak, upozoren je — protuslovi Forkins.

— Zna samo to da smo smijerili njegova prijatelja, šerifa. Budući da to zna, neće u grad. Ne bih se začudio ako na ranču ne zateknemo ni žive duše. Po svoj su se prilici svi povukli na sjeverni pašnjak i ondje utvrdili. Nemam ništa protiv. Barem će i ostali građani spoznati da Dan Rodin ima nečistu savjest.

Potjera je jahala u brzu kasu, te je za dvadesetak minuta stigla do indijanskih nastambi.

Bellowa obuzme čudna nelagodnost. Vjerojatno zbog tajanstvene okolice, pokušava umiriti sâm sebe.

Gledao je ulijevo. Uto iza sebe začuje iznenađen povik. Iza jedne stijene pojavio se čovjek. Jednom je rukom vodio konja, a u drugoj nosio bijelu

zastavu, komad platna na prutu.

Kad se približio na tridesetak koraka, Bellow zaprepašteno opazi da je to njegov niski revolveraš Wes Kimberley, veoma vičan nožu.

Novi šerif zaključi da je vrijeme da pokaže svoj autoritet, te vikne: — Nosi bijelu zastavu, ne pucajte! Cujmo što nam hoće reći!

— To je klopka! — uzvikne histerično Bellow. — Ne slušajte ga. Ustrijelite ga i potražite zaklon!

Htjede posegnuti za koltom, ali Forkins u tom trenu pokaže čudnovatu pribranost. Ščepa ga za desnu ruku tako čvrsto da mu je ispao revolver. — Ima bijelu zastavu! — reče oštro. — Nećemo pucati u čovjeka koji je bez oružja!

Bellow ga srdito pogleda, no ne reče ništa.

Svi su se članovi potjere zaustavili i kriomice pogledavali prema kućicama.

— Slušajte me! — dovikne Wes Kimberley. — U vas je upereno sedam pušaka! Poduzmete li nešto, bit ćete sami krivi! Saslušajte me!

— Govori — reče Forkins. — Nitko ti ne brani.

— Nisam ovdje dobrovoljno — odvratí Kimberley. — Rodim me na to prisilio. No, ono što ću vam kazati, prava je istina. Mrtvac preko ovog sedla jest Junker. Poginuo je u borbi na pašnjaku. Istina je da su nas Rodin i Pratt pozvali da napustimo kolibu. No, mi smo se odlučili za borbu i ona je bila poštena. Dokaz je, to što sam još živ i što je Gaitsby, onaj s metkom u stražnjici, također živ. Evo ga gore u kućici.

— Ne slušajte ga! — vikne u tom času Bellow. — Sve je to laž. Eto, rekao je da nije ovdje dobrovoljno! U leđa mu je upereno sedam pušaka.

Iz potjere se izdvoji Elmer Sackett i uhvati ga za ruku. — Ušutite već jednom, čovječe! — izdere se. — Zar još niste progledali? Nije vam dovoljno što protiv vas izjavljuje svjedok za svjedokom? Pridružio sam se potjeri zato što sam htio zaštititi zakon koliko se može. Sada vam zapovjedam da zašutite i pustite tog svog plaćenika da govori.

— Maknite se — pokuša se pobuniti Bellow.

— Ostati ću ovdje i spriječiti vas da činite gluposti — reče Sackett. Najednom mu se u ruci nađe kolt.

— Treba da znate i to da sam upozorio Rodina kako bi se mogao braniti. Nastavite, Kimberley. Neka građani saznaju istinu.

Kimberley slegne ramenima. — Kazao sam već gotovo sve. Bellow nam je uvijek objašnjavao da slobodni pašnjaci pripadaju jačemu. Međutim, pokazalo se da je Rodin jači. Imao je pravo da nas otjera sa sjevernog pašnjaka. Da nismo pružili otpor, ne bi bilo mrtvih ni ranjenih.

Svi su šutjeli.

Bellow pogleda oko sebe tražeći pomoć. No, na svim je licima vidio samo odbojnost ili ravnodušnost. — I moji su me ljudi ostavili na cjedilu — promrm-lja zlovoljno. — I oni.

Grozničavo je tražio bilo kakav izlaz, dok mu je na čelu izbijao znoj. Crni prozorčići na starim indijanskim nastambama zurili su u njega poput pri-jetećih očiju.

U tom trenutku spozna da je izgubio. Kao kakvo čudo vrati mu se razum. Bude mu jasno da je počinio niz kobnih pogrešaka.

Iz jedne kućice iziđe Dan Rodin i krene nizbrdo puteljkom. Pristupi skupini i pogleda Bellowa. U očima mu nije bilo mržnje, već gotovo nekakvo sažaljenje.

— Namjerno sam poslao najprije Wesa Kimberleyja — reče, mirno. — Htio sam da iz usta Bellowova čovjeka čujete što se dogodilo. Sada to znate, pa znate i da ste protuzakonito zatvorili Randolpha Frazera. On mi je prijatelj, ali mi nije davao nikakve povlastice. Ako malo razmislite, i vi ćete to spoznati.

— Htio sam im to objasniti u gradu, Dan — reče Sackett — no bili su kao opčinjeni Bellowovim riječima. On ih je uvjerio da si okupio družinu opasnih razbojnika.

— Možete provjeriti kakvi su ti razbojnici — promrm-lja Dan osmjehnuvši se. — Pronađete li bar jednog za kojim je raspirana tjeratica, ja ću prvi

na robiju. Međutim, ne postoji takva opasnost. Sve su to poštteni kauboji.

— Ni meni se sve to nije svidjelo — reče Bert Forkins iskreno se kajući, pa naglo strgne s prsiju šerifsku zvijezdu. — Ja nisam šerif niti ću ikada biti. Cijela je ta predstava bila užasno glupa.

Dan je promatrao Bellowove revolve-raše i kauboje. Nisu pomišljali na otpor. Znali su da bi prvi hitac izazvao strašno krvoproliće. Uostalom, uvidjeli su da je Bellow izgubio igru.

— Što vi kažete na sve to, Bellow? — upita Sackett.

Bellow je tupo gledao pred sebe. — Otkad sam ustrijelio starog Jubala Rodina, u meni je rastao neki divlji nemir — reče drhtavim glasom. — Možda mi nećete vjerovati, ali ka- jem se, premda me Rodin prisilio da pucam. Od tada nisam sasvim pri sebi, i tek sam se sada osvijestio. Da, ka- jem se i izići ću pred sud ako se to zatraži od mene. U ovom kraju ima za sve nas dovoljno mjesta. Sada to znam. Otkad sam ugledao još jednog mrtvacu, na onom sedlu, znam da sam bio na pogrešnom putu. To je sve što mogu reći...

Nekoliko je trenutaka vladala nela- godna tišina. Tada progovori Dan: — Te sam riječi htio čuti, Bellow. Samo to. Ima dovoljno mjesta za nas obojicu, za sve posjednike i okrug. Nisu potrebne borbe ni ubijanja. — Pogleda članove potjere. — Vratimo se u grad i uspostavimo red. Ja neću podnijeti prijavu protiv Bellowa i njegovih ljudi, a vjerujem da ću i Frazera nagovoriti da sve zaboravi. Vratimo se i budimo sretni što se nije dogodilo nešto još gore.

Članovi potjere zažamore u znak odobravanja. Kao da su se oslobodili neke more, — more na putu bezakonja. Lica im se razvedre...

Pola sata kasnije ušla je u grad kolona jahača. Sunce je već bilo zašlo, ali se nebo još rumenjelo na zapadu. Najprije su se vidjela na prozorima radoznala i plašljiva lica, a onda građani počeli izlaziti pred kuće.

Ubrzo je iz zatvora izišao Frazer. Prvo što je učinio bilo je da je zatvorio

jednog od Bellowovih revolveraša, za kojim je bila raspisana potjernica...

Dan se žurno uputi u gostionicu.

Začuvši korake u velikoj prostoriji, Hannah Kincaid izviri iz kuhinje. Kad ugleda Dana, lice joj se razvedri. — To si ti, sinko — reče sretno i pohita mu u susret. — Je su li prestale te grozote? Više se nismo usudili pogledati na ulicu. Joan se zavukla u svoju sobu. Nije mogla gledati kako se pošteti, razumni ljudi spremaju da počine veliku nepravdu i pretvore Wilson u divlji grad.

— To je sada prošlost, Hannah — reče Dan i polako se izvuče iz njena čvrstog zagrljaja.

— Da, idi k njoj — reče Hannah osmjevnuvši se. — Odavno te čeka.

Dan pođe niz hodnik prema Joaninoj sobi. Srce mu je bubnjalo. Pokuca na vratima i začuje tihi odgovor. Pritisne kvaku, korakne preko praga i ugleda Joan kako sjedi pokraj prozora.

Djevojka podigne glavu i začuđeno ga pogleda. Promatrala ga je u prvi mah kao da vidj utvaru. Oči joj bijahu velike a ma obrazima blistahu tragovi suza.

— Dan — prošapće.

Izrekla je samo tu jednu jedinu riječ: Dan.

— Čuo sam kako si me branila, Joan — reče on prigušeno. — Sackett mi je sve ispričao. Hvala ti.

Joan se najednom trgne iz obamrlosti. Skoči na noge i zagrlji ga. Na svom je licu osjećao njezin obraz, tople suze, slušao je njen glas što je podrhtavao od radosti: — Više nas nikad ne smiju rastaviti, Dan. O, bilo je grozno. Užasno sam se bojala. Ne možeš zamisliti kako sam se osjećala kad su se svi ti razboriti, pristojni građani, iznenada pretvorili u luđake sposobne za sve.

Milovao joj je kosu i ramena. — Nije bilo tako strašno, Joan — reče. — Građani Wilsona su se brzo opametili kad su saznali činjenice.

Ona podigne glavu i pogleda ga zaplakanim očima. — Sve je završilo?

— Još nije sve — odgovori on smješkajući se. — Očekuje nas jedno putovanje U Laramie. Htio bih da se onamo odvezeš kao Joan Kincaid a vratiš kao Joan Rodin. Hoćeš li?

Ona se nasmiješi kroz suze.

— Upravo to hoću, Dan — reče. — Jedino to.

K R A J

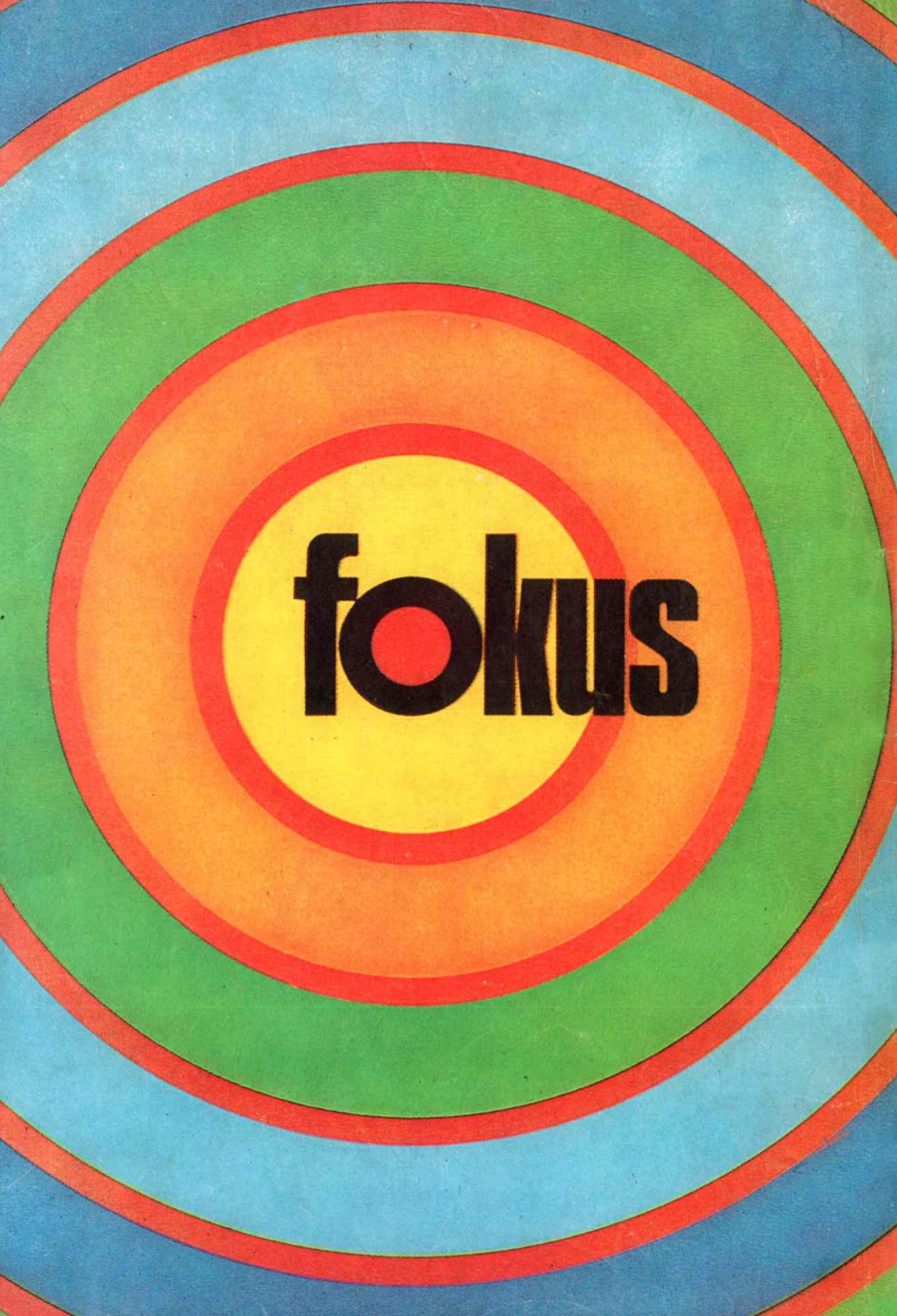
.....

za 7 dana:

WILLIAM O'CONNOR

ZAMKA ZA KRADLJIVCE STOKE

.....

fokus